

DABAS LIEGUMA
Daugava pie Kaibalas
DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS
2008.-2018.

OGRES RAJONS
LIELVĀRDES NOVADS, JUMPRAVAS UN BIRZGALES PAGASTS

Plāna izstrādes pasūtītājs
Lielvārdes novada dome

Plāna izstrādi finansē

Izstrādātājs
Latvijas Dabas fonds

Projekta vadītāja
Baiba Strazdiņa

Rīga
2008.gads

Plāna izstrādē iesaistītie eksperti

Baiba Strazdiņa, plāna izstrādes vadītāja
Lelde Enģele, augu un biotopu eksperte
Sandra Ikauniece, meža biotopu eksperts
Mārtiņš Kalniņš, bezmugurkaulnieku un saldūdens biotopu eksperts
Edgars Dzenis, ornitologs
Jānis Birzaks, ihtiologs
Aivita Henriņa, tūrisma speciāliste

Plāna izstrādes uzraudzības grupas dalībnieki

Ilmārs Bodnieks, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas pārvaldes vecākais referents

Aivars Troska, Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs

Imants Balodis, Jumpravas pagasta priekšsēdētājs

Pāvels Kotāns, Birzgales pagasta priekšsēdētājs

Ilmārs Atte, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes vecākais inspektors

Ina Grīse, Rīgas-Ogres virsmežniecības Vides un meža aizsardzības daļas vadītāja

Māra Kalniņa, AS „Latvenergo” Vides un darba aizsardzības departamenta Vides pārvaldības daļas vadītāja

Ivars Titovs, Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Zemes un ūdens resursu daļas vecākais eksperts

Jānis Balodis, Valsts Vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes Rīgas iekšējo ūdeņu sektora vecākais inspektors

Aivita Henriņa, Pašvaldību aģentūras „Ogres rajona Tūrisma informācijas centrs” projektu vadītāja

Dabas aizsardzības plānā lietotie saīsinājumi

AIN – Aizsardzības un izmantošanas noteikumi

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

EP – Eiropas Padome

ERAF – Eiropas reģionālās attīstības fonds

ES – Eiropas Savienība

HES – Hidroelektrostacija

ĪADT – Īpaši aizsargājamā dabas teritorija

JIUP – Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde

LAD – Lauku atbalsta dienests

LDF – Latvijas Dabas fonds

LĢIA – Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

LOB – Latvijas Ornitoloģijas biedrība

LR – Latvijas Republika

LVAF – Latvijas Vides aizsardzības fonds

LVĢMA – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra

LZRA – Latvijas Zivju resursu aģentūra

MK – Ministru Kabinets

RVP – Reģionālā vides pārvalde

SIA – Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

TIC – Tūrisma informācijas centrs

VMD – Valsts meža dienests

VVD – Valsts vides dienests

VZD – Valsts zemes dienests

ZM – Zemkopības ministrija

Saturs

KOPSAVILKUMS	4
I TERITORIJAS APRAKSTS	8
1.1. Normatīvo aktu normas, kuras tieši attiecas uz teritoriju	8
1.1.1. <i>Latvijas Republikas normatīvie akti</i>	8
1.1.2. <i>Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās saistības</i>	12
1.1.3. <i>Citas saistības</i>	13
1.2. Vispārēja informācija par teritoriju	13
1.2.1. <i>Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība</i>	13
1.2.2. <i>Zemes īpašuma formas un zemes lietošanas veidi</i>	14
1.2.3. <i>Teritorijas apsaimniekošanas vēsture</i>	15
1.2.4. <i>Teritorijas aizsardzības vēsture</i>	16
1.2.5. <i>Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums</i>	17
1.2.6. <i>Valsts un pašvaldību institūciju funkcijas un atbildība lieguma teritorijā</i>	18
1.2.7. <i>Esošais teritorijas zonējums</i>	19
1.2.8. <i>Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju</i>	19
1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums	19
1.3.1. <i>Klimats</i>	19
1.3.2. <i>Ģeoloģija, ģeomorfoloģija</i>	19
1.3.3. <i>Hidroloģija</i>	20
1.3.4. <i>Augsnes</i>	21
1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas raksturojums	21
1.4.1. <i>Iedzīvotāji</i>	21
1.4.2. <i>Teritorijas izmantošanas veidi</i>	21
1.4.3. <i>Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju</i>	25
II TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS	26
2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori	26
2.2. Biotopi, to dabas aizsardzības un sociālekonomiskā vērtība un tos ietekmējošie faktori	26
2.2.1. <i>Saldūdens biotopi</i>	26
2.2.2. <i>Sauszemes biotopi</i>	28
2.3. Sugas, to dabas aizsardzības un sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori	32
2.3.1. <i>Augi</i>	32
2.3.2. <i>Bezmugurkaulnieki</i>	34
2.3.3. <i>Zivis</i>	36
2.3.4. <i>Putni</i>	38
2.3.5. <i>Abinieki, rāpuļi, zīdītāji</i>	41
2.4. Teritorijas ainaviskais novērtējums	41
2.5. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostātījums	42
III TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI	45
3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis	45
3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi	45
IV APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI	46
4.1. Apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums	46
4.2. Apsaimniekošanas pasākumu apraksts	49
V PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA	65
5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti	65
5.2. Plāna atjaunošana	65
5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos	65
5.4. Priekšlikumi teritorijas funkcionālajam zonējumam	65
5.5. Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts	65
LITERATŪRAS SARAKSTS	72

Pielikumu saraksts

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNA IZSTRĀDES GAITA

- 1.1.pielikums. Informatīvā sanāksme par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu.
- 1.2.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 1.sanāksme.
- 1.3.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 2.sanāksme.
- 1.4.pielikums. Pārskats par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" 1.redakcijas sabiedrisko apspriešanu.
- 1.5.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas sanāksme.
- 1.6.pielikums. Pašvaldību sanāksmju, kurās lemts par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" apstiprināšanu, protokolu izraksti.
- 1.7.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 3.sanāksme.

DABAS LIEGUMA ROBEŽA

- 2.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" robežas shēma un robežpunktu koordinātas.

ZEMES ĪPAŠUMU FORMAS

3. pielikums. Zemes īpašumu formas dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”.

ZEMES LIETOŠANAS VEIDI

4. pielikums. Zemes lietošanas veidi dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”.

DABAS LIEGUMA VĒRTĪBAS

5. pielikums. Retās un īpaši aizsargājamās sugas un biotopi dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”.

DABAS LIEGUMA APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

6. pielikums. Dabas lieguma „Daugava pie Kaibalas” apsaimniekošanas pasākumi.

Kopsavilkums

Dabas liegums "Daugava pie Kaibalas" atrodas Ogres rajona Lielvārdes novadā un Jumpravas, Birzgales pagastos. Liegums ietver 7km garu Daugavas upes posmu augšpus Ķeguma hidroelektrostacijas aizsprosta – starp Dzelēm (Lieljumpravu) un Kaibalu (1.attēls). Lieguma robeža lielākajā teritorijas daļā noteikta pa ūdenskrātuves krasta līniju. Neliela piekrastes daļa liegumā iekļauta vienīgi pie Daugaviešiem Birzgales pagastā un pie Dzelēm Jumpravas pagastā. Kopumā piekrastes daļas aizņem tikai 4% lieguma teritorijas. Visa lieguma teritorija, izņemot atsevišķas piekrastes daļas, kuras pieder privātpersonām, atrodas valsts īpašumā publisko ūdeņu statusā. Kopējā lieguma platība ir 576ha.

Kaut lieguma biotopi veidojušies pēc Ķeguma ūdenskrātuves uzpludināšanas un tos pastāvīgi ietekmē Daugavas hidroelektrostaciju darbības noteiktas ūdens līmeņa svārstības, lieguma teritorijai piemīt ievērojama dabas aizsardzības vērtība.

Liegumā ietvertajā Daugavas posmā atrodas vairākas salas un plašas seklūdens platības, kurās pavasara un rudens migrācijas laikā ik gadu pulcējas ievērojams skaits ziemeļu gulbju. Pavasaros teritorijā sastopami arī mazie gulbji, mazās gauras, sējas un baltpieres zosis un citi ūdensputni. Dienas laikā šeit novēroti līdz pat 3000 dažādu ūdensputnu.

Lieguma slīkšņās noris lielākais zivju nārsts visā Ķeguma ūdenskrātuvē. Lieguma pļavas un ilgstoši saimnieciski neizmantotie meži atbilst aizsargājamiem biotopiem un nodrošina piemērotus dzīves apstākļus retām un aizsargājamām sugām.

Kopumā lieguma teritorijā konstatēti četri aizsargājami biotopi un 38 retas vai aizsargājamas augu, bezmugurkaulnieku, zivju, nēģu un putnu sugas, no kurām 23 ir aizsargājamas Latvijā, 17 Eiropas Savienībā, piecu sugu aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus un 22 sugas iekļautas Latvijas Sarkanajā grāmatā.

Teritorijas dabas aizsardzības vērtība oficiāli tika atzīta 2000.gadā, lieguma teritoriju iekļaujot Eiropas nozīmes putniem nozīmīgo vietu sarakstā. 2004.gadā teritorijai piešķirts valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss. Tanī pat gadā liegums iekļauts *Natura 2000* vietu (Eiropas Savienībā aizsargājamo dabas teritoriju) sarakstā.

Nemot vērā dabas lieguma izveides mērķi (ūdensputnu atpūtas un ligzdošanas vietas saglabāšana), par lieguma aizsardzības prioritāti noteikta migrācijas un ligzdošanas laikā teritorijā sastopamo putnu sugu aizsardzība un netraucēta to atpūtas un ligzdošanas iespēju nodrošināšana.

Nemot vērā lieguma aizsardzības prioritāti un citu lieguma sugu un biotopu saglabāšanas prasības, dabas aizsardzības plānā izvirzīts sekojošs ilgtermiņa teritorijas apsaimniekošanas mērķis: "Migrējošiem un ligzdojošiem ūdensputniem lieguma teritorijā nodrošinātas piemērotas atpūtas un ligzdošanas iespējas, liegumā sastopamas apsaimniekotas pļavas un uz lieguma salām atrodas saimnieciski neskarti meži".

Ilgtermiņa mērķa sasniegšanai plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam izvirzīti vairāki īstermiņa mērķi, kuri ietver dabas vērtību saglabāšanu (migrējošiem ūdensputniem piemērotu atpūtas vietu, reto un aizsargājamo augu, bezmugurkaulnieku un ligzdojošo putu sugu, kā arī reto un aizsargājamo pļavu un mežu biotopu saglabāšanu), ūdenskrātuves zivju resursu palielināšanu, sabiedrības informēšanu, tūrisma un rekreācijas jautājumu sakārtošanu un Daugavas ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu.

Īstermiņa mērķu sasniegšanai plāna darbības laikā paredzēts samazināt traucējuma faktoru putnu migrācijas, ligzdošanas un ūdensputnu medību laikā, izvērtēt iespēju samazināt Ķeguma HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības, veikt pļavu atjaunošanu, apsaimniekošanu un meža biotopu saglabāšanu, turpināt zivju mazuļu ielaišanu un zivju mākslīgo nārsta ligzdu izlikšanu, kā arī realizēt virkni ar zivju resursu izpēti, sabiedrības informēšanu, teritorijas sakopšanu, ūdens kvalitātes uzlabošanu un tūrisma infrastruktūras labiekārtošanu saistītus pasākumus.

Nemot vērā lieguma dabas vērtības, to izvietojumu un šo vērtību saglabāšanai veicamās darbības, lieguma teritorijā nav nodalītas funkcionālās zonas. Putniem nozīmīgākajās slīkšņās

Dauguļu līcī un pie Daugaviešiem 57ha platībā ar sezonas lieguma palīdzību ierobežota motorizēto ūdens transporta līdzekļu lietošana un laikā no 1.marta līdz 1.jūlijam ierobežota cilvēku klātbūtne. Papildus Dauguļu līcī 48ha lielā platībā noteikts ūdensputnu medību aizliegums.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2007.gadā desmit gadus ilgam periodam. To izstrādāja Latvijas Dabas fonds. Plāna izstrādes laikā veikta augu, bezmugurkaulnieku un putnu sugu, kā ar saldūdens, pļavu un mežu biotopu inventarizācija. Papildus plāna izstrādē izmantoti citu projektu atskaitēs un literatūras avotos pieejamie dati. Plānam pievienoto kartogrāfisko materiālu sagatavošanā izmantoti Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras, Valsts zemes dienesta, Valsts meža dienesta un Lauku atbalsta dienesta materiāli.

Plāna izstrāde tika uzsākta atbilstoši Ministru Kabineta noteikumiem Nr.234. "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību". Tā kā plāna izstrādes laikā tika apstiprināti jauni plānu izstrādi reglamentējoši noteikumi, plāna izstrāde pabeigta jau vadoties pēc jaunpieņemtajiem noteikumiem Nr.686. "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību".

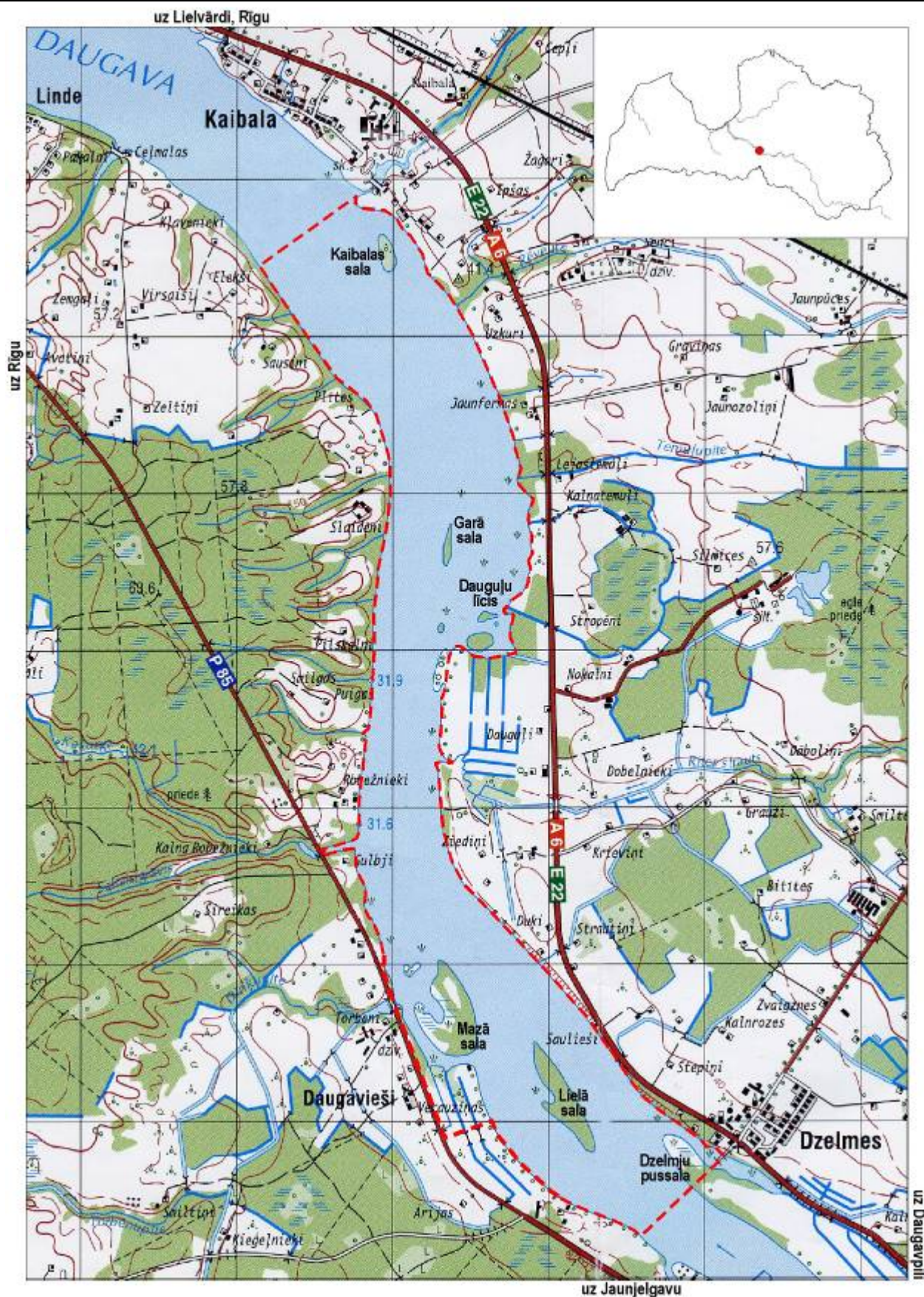
Darbu uzsākot 2007.gada maijā Lielvārdes novada domē notika informatīvā sanāksme, kuras laikā klātesošie tika informēti par uzsākto plānošanas procesu. Informācija par informatīvo sanākumi tika izsludināta laikrakstos "Latvijas Vēstnesis" un "Ogres ziņas". Sanāksmes dalībnieku saraksts un protokols pievienots plāna 1.1.pielikumā.

Plāna izstrādes gaitā Dabas aizsardzības pārvalde izveidoja plāna izstrādes uzraudzības grupu, kurā iekļāva pārstāvjus no Lielvārdes novada domes, Jumpravas un Birzgales pagastu padomēm, Valsts vides dienesta, Valsts meža dienesta, Lauku atbalsta dienesta, a/s "Latvenergo" un Ogres rajona tūrisma informācijas centra. Uzraudzības grupas sanāksmēs plāna izstrādātāji klātesošos informēja par padarīto, precizēja neskaidrības, apsprieda ekspertu ieteiktos apsaimniekošanas pasākumus, aizsardzības režīmu un zonējumu. Sanāksmju dalībnieku saraksti un protokoli pievienoti plāna 1.2., 1.3. un 1.7.pielikumā.

Plāna sabiedriskā apspriešana notika 2007.gada novembrī. Pārskats par sabiedriskās apspriešanas gaitu un tajā izskatītajiem jautājumiem pievienots plāna 1.4.pielikumā. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes dalībnieku saraksts un protokols - 1.5.pielikumā.

Decembra beigās plāns tika izskatīts un saskaņots Lielvārdes novada domē, Jumpravas un Birzgales pagastu padomēs. Pašvaldību lēmumi un izraksti no pašvaldību sēžu protokoliem pievienoti plāna 1.6.pielikumā.

Dabas aizsardzības plāna izstrāde ir Lielvārdes novada domes pasūtījums. To finansēja Latvijas Vides aizsardzības fonds.

Kartogrāfiskā pamatne - Latvijas Republikas topogrāfiskā karte mērogā 1:50 000, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, 2006

1.attēls. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" novietojums

I Teritorijas apraksts

1.1. Normatīvo aktu normas, kuras tieši attiecas uz teritoriju

1.1.1. Latvijas Republikas normatīvie akti

“**Civillikums**” (28.01.1937., spēkā kopš 01.09.1992. ar grozījumiem līdz 22.02.2007.). Saskaņā ar Civillikuma I pielikumu Daugava (tās atzarojumi, kā arī Pļaviņu, Ķeguma un Rīgas hidroelektrostacijas) no Latvijas – Krievijas robežas līdz ietekai Rīgas līcī pieder pie publiskajiem ūdeņiem, kuri atrodas valsts īpašumā.

„**Vides aizsardzības likums**” (02.11.2006., grozījumi 21.06.2007., 14.02.2008.) nosaka resursu ilgtspējīgu izmantošanu, valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību institūciju kompetenci vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, Latvijas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi, iedzīvotāju pienākumus vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, sabiedrības tiesības saņemt informāciju par vidi un piedalīties ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā.

Likums “**Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām**” (02.03.1993., grozījumi 30.10.1997., 28.02.2002., 12.12.2002., 20.11.2003., 15.09.2005., 10.05.2007.) definē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) kategorijas, nosaka to izveidošanas un robežu maiņas kārtību, nepieciešamību tām izstrādāt dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus (AIN) un zonējumu. Likums nosaka valsts pirmpirkuma tiesības uz zemi, zemes īpašnieku un lietotāju pienākumus (nodrošināt ĪADT AIN ievērošanu, veikt teritorijas aizsardzības un kopšanas pasākumus un ziņot aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcijai vai reģionālajai vides pārvaldei (RVP) par AIN pārkāpumiem) un tiesības saņemt nodokļu atlaides un kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem, nosaka nepieciešamību darbībām, kuras var būtiski ietekmēt Eiropas Savienības (ES) aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000* vietas), veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Likuma pielikumā pievienots Latvijas *Natura 2000* vietu saraksts, kurā iekļauts arī dabas liegums „Daugava pie Kaibalas” (teritorijas kods - LV0527200).

“**Noteikumi par dabas liegumiem**” (15.06.1999. Ministru Kabineta (MK) not. Nr.212. ar 26.06.2001., 21.10.2003., 08.04.2004., 10.08.2004., 30.11.2004., 22.11.2005., 14.03.2006. grozījumiem) nosaka valsts nozīmes dabas liegumu sarakstu un to robežas.

“**Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā**” (28.05.2002. MK not. Nr.199.) nosaka kritērijus, kas piemērojami ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanai Latvijā.

“**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**” (22.07.2003. MK not. Nr.415. ar 26.10.2004., 08.11.2005., 03.07.2007. grozījumiem) nosaka ĪADT vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, definē pieļaujamo un aizliegto darbību veidus, nosaka kārtību un veidu kādā ĪADT robežas iezīmējamās dabā. Līdz dabas lieguma “Daugava pie Kaibalas” individuālo AIN projekta apstiprināšanai Ministru Kabinetā, lieguma izmantošanu reglamentē šie noteikumi.

„**Noteikumi par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu saturu un izstrādes kārtību**” (09.10.2007. MK not. Nr.686.) nosaka ĪADT dabas aizsardzības plānu saturu un izstrādes kārtību. Līdz 09.10.2007. plāna izstrādi reglamentēja 28.03.2006. MK not. Nr.234. „Noteikumi par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu saturu un izstrādes kārtību”.

Likums „**Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos**” (30.06.2005., grozījumi 20.10.2005., 19.12.2006., 04.04.2007., 08.11.2007.) nosaka kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem ĪADT piešķiršanas nosacījumus, kompensāciju veidus (atlīdzību vai zemes atpirkšanu) un kompensācijas piešķiršanas kārtību.

„Kārtība kādā novērtē atlīdzības apmēru par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos, kā arī izmaksā un reģistrē atlīdzību” (31.03.2006. MK not. Nr.219.) nosaka atlīdzības novērtēšanas metodiku, atlīdzības izmaksas un atlīdzības izmaksu reģistrācijas kārtību un termiņus.

“Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000., grozījumi 15.09.2005., 26.10.2006.) regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu, kā arī nosaka īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums nosaka valsts pārvaldes institūciju kompetenci, zemes īpašnieku un lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, kā arī nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

“Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000. MK not. Nr.396. ar 27.05.2004. grozījumiem) nosaka Latvijā apdraudētās, izzūdošās un retās sugas, kā arī sugas, kuras apdzīvo specifiskus biotopus un, kuras atrodas valsts aizsardzībā. Dabas liegumā konstatētas četras sarakstā minētās augu, četras bezmugurkaulnieku, viena zivju un 14 putnu sugas.

“Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (05.12.2000. MK not. Nr.421. ar 25.01.2005. grozījumiem) nosaka Latvijā īpaši aizsargājamās biotopus. Dabas liegumā sastopami divi no noteikumos minētajiem biotopiem – sausas pļavas kaļķainās augsnēs un pārmitri platlapju meži.

“Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu” (21.02.2006. MK not. Nr.153.) nosaka Latvijā sastopamās ES prioritāri aizsargājamās sugas un biotopus. No ES prioritāri aizsargājamiem biotopiem lieguma teritorijā sastopami pārmitri platlapju meži.

“Noteikumi par putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā” (27.03.2007. MK not. Nr.211.) nosaka Latvijā sastopamās ES aizsargājamās putnu sugas, t.i. sugas, kuru aizsardzības nepieciešamību nosaka Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību. No noteikumos minētajām sugām lieguma teritorijā konstatētas 12.

“Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (30.01.2001. MK not. Nr.45. ar 31.05.2005. grozījumiem) definē mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību un to aizsardzības nosacījumus, kā arī nosaka tās augu un dzīvnieku sugas, kuru aizsardzības nodrošināšanai veidojami mikroliegumi. No mikroliegumu sarakstā minētajām sugām lieguma teritorijā konstatētas divas augu, divas putnu un viena zivju suga.

„Meža biotopu, kuriem veidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika” (09.11.2001. Zemkopības ministrijas instrukcija Nr.7.) nosaka dabisko meža biotopu, kuru aizsardzībai, saskaņā ar MK not. Nr.45., veidojami mikroliegumi, noteikšanas kārtību. Mežos uz lieguma salām konstatētas divas sūnu, viena piepju, viena augu un trīs gliemežu sugas, kuras izmantojamas dabisko meža biotopu identificēšanā.

“Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas” (24.04.2007. MK not. Nr.281.) nosaka tieša kaitējuma draudu gadījumus, kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā Valsts vides dienests (VVD) organizē preventīvos pasākumus, kā arī metodes un kārtību, kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus, novērtē kaitējumu videi un aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas, un nosaka zaudējumu atlīdzināšanas kārtību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

“Aizsargjoslu likums” (11.03.1997., grozījumi 21.02.2002., 19.06.2003., 22.06.2005., 06.03.2008.) nosaka aizsargjoslu veidus, to izveidošanas pamatojumu, funkcijas, uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumus katrā no tiem.

Saskaņā ar likuma 7.pantu minimālais Daugavas aizsargjoslas platums gar katru krastu ir 500m. Saskaņā ar 37.pantu Daugavas aizsargjoslā aizliegts izvietot būves lopbarības, kokmateriālu, minerālmēsli, augu aizsardzības līdzekļus, degvielas, u.c. ķīmisko vielu vai

produktu glabāšanai, ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus, kā arī veikt kailcirtes 50m platā joslā gar upi, izņemot koku ciršanu vējlaužu, snieglaužu u.tml. seku likvidēšanai un palieņu pļavu atjaunošanai. Papildus 10m platā joslā gar upi aizliegts celt un izvietot jebkādas ēkas un būves, t.sk. nožogojumus, izņemot hidrotehniskās būves, laivu un motorizēto ūdens transporta līdzekļu piestātnes un peldvietas. Minētajā joslā aizliegts lietot mēslošanas līdzekļus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus, veikt galveno cirti, iegūt derīgos izrakteņus, veikt meža zemju transformāciju, kurt ugunskurus un novietot teltis ārpus šim nolūkam norādītām vietām bez saskaņošanas ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju.

Bez Daugavas aizsargjoslas lieguma teritorijā iesniedzas arī Slaidēnu pilskalna kultūras pieminekļa aizsargjosla, valsts nozīmes autoceļa A6 un valsts pirmās šķiras autoceļa P85 ekspluatācijas aizsargjosla.

„Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika” (04.08.1998. MK not. Nr.284.) regulē aizsargjoslu noteikšanas kārtību un to apzīmēšanu dabā.

“Zvejniecības likums” (12.04.1995. ar grozījumiem līdz 26.05.2005.) regulē Latvijas iekšējo ūdeņu, teritoriālo jūras ūdeņu un ekonomiskās zonas ūdeņu zivju resursu iegūšanu, izmantošanu, pētīšanu, saglabāšanu, pavairošanu un uzraudzīšanu. Likums nosaka zvejas ierobežojumus, aizliegtās zvejas metodes un rīkus, kā arī tauvas joslas platumu un darbības, kuras tauvas joslā atļauts veikt bez saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

“Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos” (02.05.2007. MK not. Nr.295.) nosaka kārtību, kādā fiziskās un juridiskās personas drīkst nodarboties ar rūpniecisko zveju Latvijas iekšējos ūdeņos. Noteikumi reglamentē atļautos zvejas rīkus un to izmantošanas kārtību, minimālo loma zivju garumu un piezvejas apjomus, kā arī zvejas aizliegumu laikus un vietas. Saskaņā ar noteikumu 13.pantu Daugavā un tās ūdenskrātuvēs aizliegts zvejot izmantojot tīklus.

“Makšķerēšanas noteikumi” (10.01.2006. MK not. Nr.31.) nosaka kārtību, kādā fiziskās personas Latvijas ūdeņos var nodarboties ar amatierzveju (makšķerēšanu), kā arī ar zemūdens medībām, vēžu un citu ūdens bezmugurkaulnieku ieguvi rekreācijas vai sporta nolūkā. Noteikumi reglamentē atļautos makšķerēšanas rīkus un to lietošanu, atļautos lomu lielumus, minimālos pieļaujamos lomā paturamo zivju garumus un vispārējos makšķerēšanas aizliegumus, kā arī makšķerēšanas aizliegumus atsevišķās ūdenstilpēs.

“Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (12.12.2000. MK not. Nr.433. ar 06.01.2004., 12.10.2004., 06.12.2005., 07.09.2006. grozījumiem) nosaka publisko ūdeņu nomas kārtību, zvejas tiesību izmantošanas un izsoles kārtību, kārtību, kādā zivju resursu pārzināšanu nodod pašvaldībai un maksu par zvejas tiesību izmantošanu.

“Kārtība, kādā uzskaitāmi un ielaižami dabiskajās ūdenstilpēs zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētie zivju mazuļi” (22.04.2004. MK not. Nr.381.) nosaka kārtību, kādā uzskaitāmi un ielaižami dabiskajās ūdenstilpēs zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētie zivju mazuļi.

“Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” (08.05.2001. MK not. Nr.188. ar 06.01.2004., 30.05.2006. grozījumiem) reglamentē saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarīto zaudējumu noteikšanas kārtību, kompensāciju veidus un kompensāciju izmaksāšanas vai izpildīšanas termiņus.

“Medību likums” (08.07.2003., grozījumi 14.06.2007., 19.12.2006.) reglamentē medību saimniecības pamatnoteikumus, nosaka aizliegtos medību veidus, līdzekļus, rīkus, metodes un paņēmienus, kā arī medību resursu uzraudzības un medību kontroles kārtību.

“Medību noteikumi” (23.12.2003. MK not. Nr.760. ar 23.03.2004. grozījumiem) nosaka limitēti un nelimitēti medijamo dzīvnieku sugas, to medību termiņus un gadījumus, kādos iespējamas medības ārpus medību termiņiem, kā arī medību pieteikšanas un dokumentēšanas kārtību.

"Meža likums" (24.02.2000., grozījumi 13.03.2003., 27.01.2005., 29.04.2005., 16.02.2006., 19.12.2006., 14.06.2007.) regulē Latvijas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, nosaka atļautos ciršu veidus, koku ciršanas, meža transformēšanas, atjaunošanas, ieaudzēšanas kārtību un tml. ar meža izmantošanu saistītus jautājumus.

"Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" (08.05.2001. MK. not. Nr.189. ar 26.02.2002., 08.02.2005., 17.05.2005. grozījumiem) nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības mežu apsaimniekošanā, dabas aizsardzības prasības galvenajā un kopšanas cirtē un saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā.

"Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" (31.10.2006. MK not. Nr.892.) nosaka galvenās un kopšanas cirtes kritērijus, kārtību mežaudzes atzīšanai par neproduktīvu, slimību inficēto un kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību, cirsmu izveidošanas kārtību un koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

"Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes" (29.08.2006. MK not. Nr.717.) nosaka kārtību koku ciršanai ārpus meža zemes.

"Lauksaimniecības un lauku attīstības likums" (07.04.2004., grozījumi 30.03.2006., 19.12.2006., 18.10.2007., 13.03.2008.) nosaka lauksaimniecības un lauku attīstības politikas īstenošanu, uzraudzību un novērtēšanu.

"Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku attīstībai" (17.04.2007. MK not. Nr.255) nosaka kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un ES atbalsts Latvijas lauku attīstības programmas 2007.–2013.gada pasākumiem, t.sk. *Natura 2000* maksājuma par pastāvīgo pļavu un ganību uzturēšanu, *Agrovides* maksājuma par bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu zālajos un *Natura 2000* maksājuma mežu īpašniekiem piešķiršanas kārtību.

"Ūdens apsaimniekošanas likums" (12.09.2002., grozījumi 12.12.2002., 29.04.2004., 03.02.2005., 31.05.2007.) nosaka ūdens resursu lietotāja tiesības un pienākumus, definē darbības, kuru veikšanai nepieciešama VVD RVP izsniegta ūdens resursu lietošanas atļauja, nosaka nepieciešamību izstrādāt upju baseinu apsaimniekošanas plānus un reglamentē to izstrādes kārtību.

"Noteikumi par upju baseinu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām" (27.04.2003. MK not. Nr.283.) nosaka upju baseinu apsaimniekošanas plānu un plāna īstenošanas programmas saturu un to izstrādes kārtību.

"Ūdens objektu ekspluatācijas noteikumu izstrādāšanas kārtība" (27.12.2005. MK not. Nr.1014.) nosaka ūdens objektu ekspluatācijas noteikumu izstrādāšanas nepieciešamību un to izstrādāšanas kārtību.

"Meliorācijas likums" (20.11.2003., grozījumi 06.12.2007.) reglamentē meliorācijas sistēmu būvniecību, ekspluatāciju, uzturēšanu un pārvaldi.

"Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi" (08.04.2004. MK not. Nr.272.) nosaka prasības, kādas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro valsts nozīmes, pašvaldības, koplietošanas vai viena īpašuma meliorācijas sistēmu izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā.

Likums **"Par ietekmes uz vidi novērtējumu"** (14.10.1998., grozījumi 30.05.2001., 19.06.2003., 26.02.2004., 15.09.2005., 07.06.2007.) nosaka darbības un objektus, kuriem nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, vai sākotnējo ietekmes uz vidi vērtējumu.

"Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi" (17.02.2004. MK not. Nr.87. ar 06.06.2006. grozījumiem) nosaka kārtību kādā veicams ietekmes uz vidi novērtējums.

"Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (06.06.2006. MK not. Nr.455.) nosaka kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz *Natura 2000* vietām, kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

"Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums" (17.02.2004. MK not. Nr.91.

ar 17.05.2005., 13.09.2005. grozījumiem) nosaka darbības, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, bet kuru veikšanai ir nepieciešami tehniskie noteikumi, tehnisko noteikumu saturu un tehnisko noteikumu pieprasīšanas, sagatavošanas un izdošanas kārtību.

„**Tūrisma likums**” (17.09.1998., grozījumi 07.10.1999., 24.01.2002., 27.02.2003., 16.02.2006.) veido tiesisko pamatu tūrisma nozares attīstībai Latvijā. Likums nosaka kārtību kādā valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības un uzņēmumi darbojas tūrisma jomā. Likums definē, ka dabas tūrisms ir tūrisma veids ar mērķi izzināt dabu, apskatīt raksturīgās ainavas, biotopus un augus, novērot dzīvniekus to dabiskajos apstākļos, kā arī izglītoties dabas aizsardzības jautājumos.

1.1.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās saistības

EP Direktīvas

Eiropas Padomes direktīva “**Par savvaļas putnu aizsardzību**” (79/409/EEC) nosaka savvaļas putnu sugu aizsardzības, saglabāšanas un kontroles nepieciešamību, kā arī to izmantošanas noteikumus. Direktīva paredz, ka katrai dalībvalstij jānodala “īpaši saglabājamās teritorijas” (*Special Protection Areas* jeb *SPA*) tās pielikumā iekļauto sugu aizsardzības nodrošināšanai. Dabas liegums „Daugava pie Kaibalas” ir viena no īpaši saglabājamām teritorijām, kuras Latvija ir izdalījusi, lai izpildītu Putnu direktīvas prasības. Dabas lieguma teritorija ir nozīmīga vieta direktīvas I pielikumā minētās sugas - ziemeļu gulbja *Cygnus cygnus* saglabāšanai. Bez ziemeļu gulbja lieguma teritorijā konstatētas vēl 12 direktīvas pielikumā minētās sugas.

Eiropas Padomes direktīvas “**Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku sugu aizsardzību**” (92/43/EEC) mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīva paredz, ka katrai dalībvalstij jānodala “īpaši saglabājamās teritorijas” (*Sites of Conservation Interest* jeb *SCI*) tās I pielikumā minēto biotopu un II pielikumā minēto sugu aizsardzības nodrošināšanai. Dabas lieguma teritorijā konstatēti trīs direktīvas I pielikumā minēti biotopi un piecas II pielikumā minētās sugas.

Minētās teritorijas, t.i., teritorijas, kuras izveidotas izpildot Putnu un Biotopu direktīvas prasības, veido Eiropas Savienības aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000* vietu) tīklu, kurām jānodrošina direktīvu pielikumos minēto sugu, to dzīvotņu un biotopu adekvāta aizsardzība.

Eiropas Padomes direktīvas “**Ūdens struktūrdirektīvas ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā**” (2000/60/EK) mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.

Konvencijas

Bonnas 1979.gada konvencija **Par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību** (Latvijā ratificēta 11.03.1999.) nosaka nepieciešamību aizsargāt migrējošās savvaļas dzīvnieku sugas.

Bernes 1979.gada konvencija **Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu** (Latvijā ratificēta 17.12.1996.) nosaka nepieciešamību saglabāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, kā arī nosaka īpaši aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas un aizliegtos dzīvnieku gūstīšanas un nonāvēšanas līdzekļus un paņēmienus.

Vašingtonas 1973.gada konvencija **Par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām** (*CITES* konvencija) (Latvijā ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē (DAP).

Orhūsas 1998.gada konvencija **Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem** (Latvijā ratificēta 26.04.2002) nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem.

Riodežaneiro 1992.gada konvencija **Par bioloģisko daudzveidību** (Latvijā ratificēta 08.09.1995.) nosaka bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nepieciešamību un ilgtspējīgas dzīvās dabas izmantošanas koncepciju.

1.1.3. Citas saistības

Pašvaldību teritoriju plānojumi

Birzgales un Jumpravas pagastu teritorijas plānojumi izstrādāti 2005.gadā. Abos teritorijas plānojumos lieguma teritorija norādīta kā īpaši aizsargājama dabas teritorija. Lielvārdes novada teritorijas plānojums izstrādāts 2002.gadā, t.i., vēl pirms lieguma izveides, taču arī tajā lieguma teritorija norādīta kā perspektīvā īpaši aizsargājamā dabas teritorija, uz kuru attiecināmi ĪADT izmantošanas nosacījumi.

Pašvaldību saistošie noteikumi

Lielvārdes novada domes saistošie noteikumi „**Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami Lielvārdes novada publiskie ūdeņi un to krasti**” (Nr.12., 26.04.2006.) reglamentē Lielvārdes novada teritorijas peldvietu, pie ūdeņiem esošo atpūtas vietu izmantošanas un kuģošanas kārtību.

Resursu lietošanas atļaujas

Ķeguma ūdenskrātuves ūdens resursu lietošanas atļauja Nr. OGR-17-ū-0084 izsniegta a/s "Latvenergo" 2007.gada 30.martā un ir spēkā līdz 2012.gada 29.martam. Atļauja nosaka normālo, minimāli un maksimāli pieļaujamo ūdens līmeni Ķeguma ūdenskrātuvē lejpus un augšpus Ķeguma spēkstacijas hidrotehniskās būves aizsprosta, pieļaujamās ūdens līmeņa svārstības un pieļaujamo nostrādes intensitāti (nostrādes ātrumu) (1. tabula).

1. tabula. Pieļaujamie ūdens līmeņi un maksimālie nostrādes ātrumi Ķeguma ūdenskrātuves augšbjefā (augšpus Ķeguma aizsprosta)

Periods	Pieļaujamie ūdens līmeņi (m)	Maksimālais nostrādes ātrums (m/dnn)	Maksimālais nostrādes ātrums (m/h)
No ledus iziešanas līdz 31.jūlijam	31,25 – 32,0	0,75	0,3
20 diennaktis maksimālā zivju nārsta laikā	31,40 – 32,0	0,6	0,3
No 1.augusta līdz 31.augustam	31,15 – 32,0	0,85	0,3
No 1.septembra līdz pavasara ledus iziešanai	30,40 – 32,0	1,60	0,3

Maksimālais augšbjefā ūdens līmenis, kurš īslaicīgi pieļaujams palu vai plūdu laikā ir 33,1m (palu novadīšanai ar 0,01% varbūtību).

Aizsprosta lejasbjefā normālais ūdens līmenis ir 18,5m, minimālais – 17,7m un maksimālais līmenis palu un plūdu novadīšanai ar 0,01% varbūtību - 22,2m.

1.2. Vispārēja informācija par teritoriju

1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība

Dabas liegums "Daugava pie Kaibalas" atrodas Latvijas centrālajā daļā, Ogres rajonā. Tas ietver 7km garu Daugavas upes posmu augšpus Ķeguma hidroelektrostacijas (HES) – starp Dzelēm (Lieljumpravu) un Kaibalu. Lielākajā teritorijas daļā lieguma robeža noteikta pa Ķeguma ūdenskrātuves krasta līniju. Neliela piekrastes daļa liegumā iekļauta vienīgi pie Daugaviešiem Birzgales pagastā un pie Dzelēm Jumpravas pagastā (1.attēls 7.lpp.).

Kopējā lieguma platība ir 576ha. Lieguma centrālā ģeogrāfiskā koordināta ir X554030 Y6280530 (pēc Latvijas koordinātu sistēmas). Lieguma robežas shēma un robežpunktu koordinātas norādītas plāna 2.pielikumā.

Lieguma teritorija atrodas trīs pašvaldībās – Lielvārdes novadā, Birzgales pagastā un Jumpravas pagastā. Lielākā lieguma daļa (51% lieguma teritorijas) atrodas Birzgales pagastā. Lielvārdes novadā un Jumpravas pagastā atrodas attiecīgi 26% un 23% lieguma teritorijas. Kopumā liegums aizņem nelielu pašvaldību daļu (2. tabula).

2. tabula. Dabas lieguma teritorijā esošās pašvaldības

Pašvaldība	Kopējā pašvaldības platība, ha	Liegumā iekļautā pašvaldības platība, ha	Liegumā iekļautā pašvaldības daļa, %
Birzgales pagasts	29400	294,9	1,0
Lielvārdes novads	6000	146,7	2,4
Jumpravas pagasts	8744	135,0	1,5

1.2.2. Zemes īpašuma formas un zemes lietošanas veidi

Dabas lieguma lielāko daļu aizņem Ķeguma ūdenskrātuve (3.tabula, 3.pielikums). Pēc ūdenskrātuves uzpludināšanas liegumā iekļautajā ūdenskrātuves posmā izveidojās vairākas salas. Lieguma salas klāj meži, krūmi un pļavas (3.pielikums). Salu aizņemtā platība nepārsniedz 36ha jeb 6% lieguma teritorijas. Gan Daugava, gan tās salas atrodas valsts īpašumā publisko ūdeņu statusā. Divas lielākās lieguma salas nodotas nomāšanai privātpersonām (4.tabula, 4.pielikums).

Liegumā iekļautās piekrastes daļas aizņem 4% (23ha) lieguma teritorijas. Tās ietver Daugavai piegulošu pļavu un šauru piekrastes meža joslu pie Daugaviešiem un ar pļavu, mežu un krūmiem klāto Dzelmju pussalas ziemeļu galu (3.pielikums). Dzelmju pussala un pļava pie Daugaviešiem pieder privātpersonām (4.tabula, 4.pielikums).

Kopumā Ķeguma ūdenskrātuve aizņem 90% lieguma teritorijas un tikai 10% aizņem pļavas, meži un krūmāji (3.tabula).

3. tabula. Zemes lietošanas veidi dabas lieguma teritorijā

Zemes lietošanas veids	ha	%
Ķeguma ūdenskrātuve	520	90,4
t.sk slīkšņas - jaukts virsūdens, salikto ūdensaugu un peldaugu augājs	97	16,9
Pļavas	26	4,5
Krūmāji	4	0,7
Mežs	26	4,5

No lieguma pļavām un krūmājiem 12,8ha pieder privātpersonām, pārējie 13,2ha pieder valstij. No valstij piederošajām pļavām privātpersonām iznomāts 1ha. No lieguma mežiem privātpersonām pieder 1,8ha. Pārējie 25,2ha nav nodalīti no publiskajiem ūdeņiem un, līdz ar to, pieder valstij. No valstij piederošajiem mežiem privātpersonām iznomāti 15,5ha, t.i., Lielās un Mazās salas meži (3., 4.pielikums).

Kopumā lieguma teritorija ir sadalīta 10 kadastra vienībās, no kurām astoņas (ar kopējo platību 561,8ha jeb 97,5%) pieder valstij un divas (ar kopējo platību 14,2ha jeb 2,5%) – privātpersonām. Divi no valstij piederošajiem zemes gabaliem ir nodoti nomāšanai privātpersonām (4.tabula un 4.pielikums).

4. tabula. Zemes īpašumi dabas lieguma teritorijā

Kadastra numurs	Pašvaldība	Īpašuma nosaukums	Īpašuma veids	ha	%
74440060170	Birzgale	"Vasaras"	privāts	12,0	2,1
74480040113	Jumprava	Dzelmju pussala	privāts	2,2	0,4
74330030138 74330050093	Lielvārde	Daugavas upe	valsts	146,7	25,5
74440010183 74440060156 74440100063	Birzgale	Daugavas upe	valsts	265,8	46,1
74480040217	Jumprava	Daugavas upe	valsts	132,8	23,1
74440060138	Birzgale	Lielā sala	privātpersonai iznomāta valsts zeme	7,6	1,3
74440060169	Birzgale	Mazā sala	privātpersonai iznomāta valsts zeme	8,9	1,5

1.2.3. Teritorijas apsaimniekošanas vēsture

20.gs. sākumā lieguma teritorijā Daugavas ielejas terasēs un uz tās nogāzēm atradās viensētas ar piemājas dārziem, ganībām un tīrumiem. Patreizējo slīkšņu vietā bija slapjas pļavas (2.attēls). Daugavas ūdeņi plaši tika izmantoti kuģošanai un plostu pludināšanai.

Kardinālas izmaiņas teritorija piedzīvoja 20.gs. 30.gados, kad tika sāka Daugavas spēkstaciju būvniecība. Hidroelektrostaciju kaskādes pilnībā izmainīja upes dabisko morfoloģisko, hidroloģisko un ekoloģisko stāvokli.

Ķeguma hidroelektrostacija tika izbūvēta laikā no 1937. līdz 1939.gadam. Otrā pasaules kara laikā spēkstacija tika sapostīta, taču viena atjaunotā Ķeguma turbīna atsāka darboties jau 1945.gadā. Nākamo trīs gadu laikā spēkstaciju atjaunoja līdz pirmskara līmenim. 1953.gadā uzstādīja ceturto agregātu un HES sasniedza projektēto jaudu. Laikā no 1961. līdz 1966.gadam tika uzbūvēta Pļaviņu HES. No 1966.gada līdz 1976.gadam - Rīgas HES. 1976.gadā sāka būvēt un 1979.gadā nodeva ekspluatācijā otru Ķeguma spēkstaciju Daugavas kreisajā krastā.

20.gs. 30.gados būvējot Ķeguma HES, upes labajā krastā tika ierīkots kāpņu-kameru tipa zivju ceļš, kurš darbojās līdz Rīgas HES celtniecības sākumam. Kreisajā krastā tika izbūvēts plostu ceļš, kurš darbojās līdz Pļaviņu HES celtniecības uzsākšanai. Zivju ceļa konstrukcija Ķeguma HES vēl ir saglabājusies. Plostu ceļš tika likvidēts otrās Ķeguma spēkstācijas būvniecības laikā.

Ķeguma ūdenskrātuvei appludinot Daugavas ieleju izveidojās vairākas salas un plašas seklūdens teritorijas. Uz atsevišķām salām vēl samanāmas bijušās mājvietas. Zema ūdens līmeņa apstākļos ūdenskrātuves seklākajās daļās atsedzas celmi.

Lieguma teritorijā iekļautā Daugavas kreisā krasta pļava pie Daugaviešiem līdz 20.gs. 80.gadiem tikusi arta. 90.gadu sākumā pļavas vietā bijušas kolhoza ganības. Līdz 90.gadiem tika pļautas arī pļavas uz Kaibalas un Mazās salas. Pārējās liegumā iekļautās sauszemes daļas kopš ūdenskrātuves uzpludināšanas faktiski nav saimnieciski izmantotas.

2. attēls. Latvijas Armijas štāba Ģeodēzijas - Topogrāfijas daļas Latvijas topogrāfiskā karte mērogā 1:75000 (1928.gads)

1.2.4. Teritorijas aizsardzības vēsture

Teritorijas aizsardzības vēsture

Dabas liegums “Daugava pie Kaibalas” dibināts 2004.gadā ūdensputnu pulcēšanās un ligzdošanas vietas aizsardzībai.

Valsts nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas statuss teritorijai piešķirts ar MK noteikumu Nr.212. „Par dabas liegumiem” 2004.gada 8.aprīļa grozījumiem. Ar vides ministra 2004.gada 13.aprīļa rīkojumu Nr.102. teritorija apstiprināta par *Natura 2000* vietu (*Natura 2000* vietas kods – LV0527200).

Kopš 2000.gada teritorija atzīta par Eiropas nozīmes putniem nozīmīgu vietu (teritorijas kods – LV044) (Račinskis 2004).

Izpēte

Kopš 1993.gada Latvijas ornitoloģijas biedrības (LOB) biedri veikuši neregulārus novērojumus putnu pavasara un rudens migrāciju laikā (Račinskis 2000). Uz šo novērojumu pamata teritorija iekļauta putniem nozīmīgo vietu un *Natura 2000* vietu sarakstā un teritorijai piešķirts valsts nozīmes ĪADT statuss.

Plāna izstrādes laikā teritorijā veikta augu, bezmugurkaulnieku un putnu sugu, kā arī ūdeņu, pļavu un mežu biotopu inventarizācija.

Teritorijas aizsardzības pasākumi

Ķeguma ūdenskrātuves izmantošanā absolūta prioritāte līdz šim ir bijusi elektroenerģijas iegūšana, taču pēdējos gados aizvien lielāka uzmanība tiek pievērsta arī zivju resursu saglabāšanai. Pašreiz spēkā esošajos ūdens resursu izmantošanas noteikumos noteikti ūdens līmeņa nostrādes ātruma un apjoma ierobežojumi maksimālā zivju nārsta laikā.

Jau vairākus gadus biedrība „Mēs zivīm” un Lielvārdes Vides aizsardzības klubs realizē virkni zivju resursus saglabājošus pasākumus - mākslīgo zivju nārsta ligzdu izvietojumu un pārraudzīšanu zivju nārsta laikā, makšķerēšanas noteikumu kontroles uzlabojumu un apkārtnes iedzīvotāju izglītošanu zivju resursu ilgtspējīgas izmantošanas jautājumos.

Daugavas ūdens kvalitātes un ūdens resursu apsaimniekošanas uzlabošanai un EP Ūdens struktūrdirektīvas prasību ieviešanas iespēju demonstrēšanai, 2002.gadā "Daugavas upes baseina projekta" ietvaros tika izstrādāts Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns. Balstoties uz šī plāna izstrādes laikā gūto pieredzi, tika izstrādāta nepieciešamā normatīvā un metodiskā bāze Latvijas upju baseinu pārvaldības veidošanai.

2006.gadā Latvijas Vides Ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra (LVĢMA) uzsāka minētā apsaimniekošanas plāna atjaunošanu, atbilstoši 2003.gadā pieņemtajiem baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādes noteikumiem (MK not. Nr.283.). Plāna izstrādi paredzēts turpināt līdz 2009.gada beigām.

Monitorings

Ķeguma ūdenskrātuvē, ārpus lieguma teritorijas, tiek veikti sekojoši monitoringa veidi:

- LVĢMA Tomes zivsaimniecības ūdens ņemšanas vietā četras reizes gadā veic ūdens hidroķīmiskās kvalitātes monitoringu;
- SIA "Vides projekti" divos profilos Ķeguma HES ūdenskrātuves krastos veic Daugavas HES ūdenskrātuvju krastu deformācijas novērošanas monitoringu.

Saskaņā ar Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, lieguma teritorijā paredzēts veikt migrācijas laikā sastopamo ziemeļu gulbju monitoringu. Par monitoringa veikšanu atbildīga ir LVĢMA. Monitoringa īstenošanu plānots uzsākt 2008.gadā.

1.2.5. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums

Daugavas ielejas kultūras mantojumu veido gan kultūrainava, gan atsevišķi vēstures, mākslas un arhitektūras pieminekļi, gan arī vēsturiskie ceļi un inženierbūves. Kaut līdz ar Ķeguma, Pļaviņu un Rīgas HES ūdenskrātuvju izveidošanu daudzi nozīmīgi kultūras pieminekļi upes ielejā tika pilnībā appludināti, Daugavas ielejas kultūrvēsturiskā nozīme vēl joprojām ir ievērojama.

Lieguma teritorijā kultūrvēsturiski pieminekļi neatrodas, taču vairāki kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti atrodas liegumam tieši piegulošajās teritorijās.

Daugavas kreisajā krastā atrodas Slaidēnu pilskalns - valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis, kura aizsargjosla iesniedzas lieguma teritorijā. Pilskalns datēts ar 1.g.t.p.m.ē. Pie tā uzstādīta V.Titāna izgatavota piemiņas zīme (3.attēls). Tā kā pilskalns atrodas uz privātīpašnieka zemes, tas brīvi pieejams vienīgi no Daugavas puses. Lai pilskalnam piekļūtu no sauszemes, ir jāvienojas ar zemes īpašnieku. Pilskalnu vairākās talkās kopusi Imanta Ziedoņa vadītā pilskalnu sakopšanas grupa.

Nedaudz tālāk (~1,5km) no lieguma uz ziemeļiem upes kreisajā krastā atrodas 18.gs. veidots regulāra plānojuma Lindes muižas parks un baroka stila iebraucamie vārti (3.attēls). Muižas ēkas 1.p.kara laikā sabombardētas un līdz mūsdienām nav saglabājušās. Lindes muižas parkam un tā vārtiem piešķirts valsts nozīmes kultūrvēsturiskā pieminekļa statuss.

Dzelmēs (Lieljumpravā) atrodas Jumpravas Sv. Jāņa ev. lut. baznīca (3.attēls). Tās vietā 1830.gadā pēc T.Hermanovska projekta tika uzcelta baznīca, kura pirmā pasaules kara laikā

nopostīta. Baznīcu laikā no 1931. līdz 1934.gadam atjaunoja. Pēc 2.pasaules kara baznīca draudzei tika atsavināta un ilgus gadus tā kalpoja kā noliktava. Kolhoza laikā baznīcai nospridzināts tornis. Draudze baznīcu atguva un uzsāka tās atjaunošanu 1991.gadā.

Uz Kaibalas upes pie tās ietekas Daugavā kādreiz darbojušās dzirnavas. Turpat, Kaibalas labajā krastā 1971.gadā tika iestādīti trīs ozoli, kurus dēvē par Dzejas ozoliem. Tos stādīja Pumpura dzimtas pārstāvji, rakstnieki, dzejnieki un saimniecības „Lāčplēsis” pārstāvji.

V. Titāna piemiņas zīme pie
Slaidēnu pilskalns

Lindes muižas vāti

Jumpravas Sv. Jāņa ev. lut.
baznīca

3.attēls. Dabas lieguma tiešā tuvumā esošie kultūrvēsturiskie objekti (A.Heniņas, B.Strazdiņas fotogrāfijas)

Uz kādreizējās Lindes un Mazjumpravas muižu robežas 1990.gadā uzstādīta V. Titāna veidota piemiņas zīme „Robežkrogs. Vidzeme. Kurzeme.” (4. attēls).

Pie Dīriķu mājām, kur bērnību pavadījis A.Pumpurs, 1990.gadā uzstādīta V. Titāna veidotā piemiņas zīme „Dīriķupīte” (4. attēls).

Piemiņas zīme
„Dīriķupīte”

Piemiņas zīme
„Robežkrogs. Vidzeme.
Kurzeme.”

4. attēls. Dabas lieguma tuvumā esošie kultūrvēsturiskie objekti (A.Heniņas fotogrāfijas)

1.2.6. Valsts un pašvaldību institūciju funkcijas un atbildība lieguma teritorijā

Dabas liegumam "Daugava pie Kaibalas" nav savas pārvaldes struktūras. Likums par ĪADT nosaka, ka to aizsargājamo teritoriju pārvaldi, kurām nav savas pārvaldes institūcijas realizē pašvaldība. Šādu aizsargājamo teritoriju pārvaldi koordinē Dabas aizsardzības pārvalde (DAP). DAP pārrauga arī dabas aizsardzības plānu izstrādi un veicina to ieviešanu (25.pants).

Likuma 24. pants nosaka, ka par dabas lieguma apsaimniekošanu atbildīgs ir zemes īpašnieks vai lietotājs. Zemes īpašniekam vai lietotājam ir jānodrošina aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošana un jāveic attiecīgās teritorijas aizsardzības un kopšanas pasākumi.

Likuma 20.pants nosaka, ka aizsargājamo teritoriju apmeklēšanu kontrolē šīs teritorijas pārvaldes institūcija un reģionālā vides pārvalde.

Dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontroli realizē Valsts vides dienests (VVD) Lielrīgas reģionālā vides pārvalde (RVP). Zvejas un makšķerēšanas noteikumu ievērošanas kontroli veic VVD Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde (JIŪP). Lauku atbalsta dienests (LAD) Lielrīgas reģionālā lauksaimniecības pārvalde uzrauga normatīvo aktu

ievērošanu lauksaimniecības un meliorācijas jomā, kā arī administrē Lauku attīstības plāna noteikto ES un valsts atbalstu lauksaimniekiem. Meža zemes atrodas valsts meža dienesta pārraudzībā (VMD).

Atbilstoši MK not. Nr.272. "Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi" zemju īpašnieki vai tiesiskie valdītāji nodrošina meliorācijas sistēmas uzturēšanu (grāvju apauguma novākšanu, grāvju un drenu aku tīrīšanu u.c.), kā arī atsevišķu novadgrāvju un drenu izplūdes vietu uzturēšanu.

Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādi pēc dabas aizsardzības plāna apstiprināšanas Vides ministrijā veic Vides ministrijas Dabas aizsardzības departaments.

1.2.7. Esošais teritorijas zonējums

Dabas liegumam "Daugava pie Kaibalas" nav izstrādāts funkcionālais zonējums.

1.2.8. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju

Dabas aizsardzības plāna izstrādē izmantotas sekojošas kartes:

- Digitāla ortofotokarte atbilstoša mērogam 1:10 000 (LĢIA, 1999., 2004.gads);
- Latvijas Republikas topogrāfiskā karte mērogā 1:50 000 (LĢIA, 2006.gads);
- Topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000 (PSRS Armijas ģenerālštābs, 1980.gadi);
- Latvijas topogrāfiskā karte mērogā 1:75 000 (Latvijas Armijas štāba Ģeodēzijas - Topogrāfijas daļa, 1928.gads);
- Digitāla zemes īpašumu karte (VZD, 2006.gada decembris);
- Digitāla bioloģiski vērtīgo zālāju karte (LDF, 2007.gada jūnijs);
- Digitāla lauku bloku karte (LAD, 2007.gada jūnijs).

1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Klimats

Dabas liegums atrodas Viduslatvijas klimatiskajā rajonā. Apvidus klimats ir samērā sauss un mēreni silts. Raksturīgas salīdzinoši maigas ziemas ar nepastāvīgu sniega segu un salīdzinoši garu bezsala periodu (Kalniņa 1995).

Gada vidējā temperatūra ir 5,6°C. Janvāra vidējā temperatūra svārstās no – 5,4°C līdz – 6,5°C, jūlija - no 16°C līdz 19,4°C. Aktīvo temperatūru summa sasniedz 2000°C. Gada vidējais nokrišņu daudzums ir 650 – 700mm, no tiem siltajā gada laikā nolīst 450-500mm. Bezsala periods ilgst 130 – 140 dienas (Āboltiņš 1995).

Teritorijas klimatiskos apstākļus būtiski ietekmē atrašanās Daugavas ielejā. Ķeguma ūdenskrātuves ietekmē vasaras šeit vēsākas un ziemas siltākas nekā blakus esošajās teritorijās. Paaugstinātais gaisa mitrums nosaka biežāku miglu un salnu veidošanos.

Papildus teritorijā vērojamas mikroklimatiskās atšķirības, ko nosaka Daugavas ielejas nogāžu augstums, stāvums, to apaugums un novietojums pret dienvidiem un valdošajiem vējiem. Valdošo vēju virziens un ātrums nosaka Daugavas ūdeņu viļņošanās un krastu noskalošanās intensitāti.

1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija

Dabas liegums atrodas Daugavas senleņķī, kura DA – ZR virzienā stiepjas 6km šaurā un 105km garā joslā. Tā veidojusies ledus laikmeta beigu posmā, noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem no viena pieledāja baseina uz otru, un tam sekojošo pieledāja baseina un Baltijas jūras līmeņa

izmaiņu, zemes garozas kustību un klimata izmaiņu ietekmē upei pakāpeniski pagarinoties lejteces virzienā (Eberhards 1994).

Teritorijas pamatiežu virsmu veido augšdevona Franas stāva Daugavas svītas karbonātieži - dolomīti un dolomītmerģeļi. Pamatiežus klāj plāna kvartāriežu sega, ko veido pēdējā apledojuma pamatmorēnas smilšmāli. Morēnas biežums Daugavas senlejā nepārsniedz dažus metrus. Vietām ielejā un uz tās nogāzēm sastopami ledāja kušanas ūdeņu nogulumi – smilts, grants un oļi. Ieleju terasēs sastopami plāni (0,5-2m) aluviālie nogulumi. Stāvo nogāžu piekājēs uzkrājiem nogāžu nogrūvumu drupu materiāls (Āboltiņš 1995).

No Pļaviņām līdz Lielvārdei Daugavas senlejai ir specifiska morfoloģija. Tajā iezīmējas divi stāvi. Ielejas augšējo daļu veido 4km plaša trapeceveida ieleja, ko norobežo 6-20m augstas nogāzes. Trapecveida ieleja iegrauzusies morēnā, bet tās plakanā gultne vecāko terašu līmenī sastāv no dolomītiem un dolomītmerģeļiem, ko sedz plāns smilts vai grants - oļu slānis. Augšējā stāva ieleja ir izteikti asimetriska. Liegumā iekļautajā posmā senlejas kreisais krasts atrodas tieši pie upes. Tas ir stāvs, mežains un gravu izvagots. Labā krasta senlejas nogāze ir samērā lēzena, neizteikta un atrodas 1 – 2km attālumā no upes.

Daugavas senlejas apakšējo stāvu veido 600-800m plata kanjonveida ieleja, kuras dziļums variē no 10 līdz 30m. Ielejas kanjonveida daļa pilnībā iegrauzusies dolomītos un dolomītmerģeļos (Āboltiņš 1995).

Pašreiz kanjonveida ieleju un daļēji arī augšējā stāva ieleju aizpilda HES ūdenskrātuves ūdeņi. Dabiskā 300-400m platā, akmeņainā un krāčainā gultne vērojama tikai atsevišķos Daugavas posmos leļpus Pļaviņu HES, ārpus lieguma teritorijas.

Laikā līdz 1979.gadam Ķeguma HES ūdenskrātuves krasti bija nostabilizējušies. Izbūvējot Ķeguma otro elektrostaciju tika izmainīts līmeņu nostrādes ritms un krastu deformācija atjaunojās. Intensīva tā ir pie Lielvārdes, Skrīveriem un leļpus Lindes parka. Lieguma teritorijā aktīvi nogāžu erozijas procesi nav konstatēti.

1.3.3. Hidroloģija

Dabas liegums ietver 7km garu Daugavas posmu. Daugavas kopējais garums pārsniedz 1000km, no kuriem 352km atrodas Latvijā. Daugavas baseina kopplatība ir 87900km². Latvijas teritorijā Daugavas baseins aizņem 23620km² (Pastors 1994).

Daugavas baseina hidroloģiskā režīma raksturīgākās īpatnības ir augsti un ilgstoši pali, vasaras - rudens lietus uzplūdumi un pazemināts ūdens līmenis vasaras un ziemas mazūdens periodos. Gada vidējā notece ir 20,45km³, no kuriem vairāk nekā puse veidojas pavasaros. Daugavu un tās baseina upes ar ūdeni nodrošina nokrišņi, taču svarīga nozīme ir arī pazemes pietecei. Mazūdens periodos pazemes pietece veido 30-36% no kopējās pietece. Ledus segas veidošanās Daugavas baseina upēs sākas novembra trešajā dekādē. Tās biežums visbiežāk variē no 2 līdz 5m. Pavasara ledus iešana un ūdens līmeņa celšanās sākas marta beigās (Pastors 1994).

Pirms HES izbūves Daugavas relatīvais kritums posmā no Jaunjelgavas līdz Salaspilij bija 0,42m/km. Palu un plūdu laikā ūdens līmenis cēlās pat par 2 līdz 4m. Upē bija daudzas un bīstamas dolomīta krāces (Āboltiņš 1995).

Daugavas dabisko morfoloģisko, hidroloģisko un ekoloģisko stāvokli pilnībā izmainīja Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes izbūve. Pašreiz Daugavas ielejā ir izveidotas trīs plašas ūdenskrātuves – Ķeguma (24,9km²), Pļaviņu (34,9km²) un Rīgas (42,2km²). Upes hidroloģiskais režīms tiek pilnībā kontrolēts. Normālos HES ekspluatācijas apstākļos ūdens līmenis Ķeguma ūdenskrātuvē augšpus Ķeguma HES aizsprosta (augšbjefā) ir 32m, leļpus (leļjasbjefā) – 18,5m. Maksimālais pieļaujamais ūdens līmenis augšbjefā ir 33,1m, zemākais pieļaujamais – 30,4m. Ūdenskrātuves vidējais dziļums ir 6,3m, maksimālais - 16,6m. Vidējais caurplūdums (pie normālā ūdens uzstādījuma līmeņa) ir 9840m³/s. Maksimālos plūdus iespējami nelieli, lokāli applūdumi. Saskaņā ar ūdens resursu lietošanas atļauju, ūdens līmeņa svārstības nepārsniedz 0,3m stundā un 1,5m diennaktī. 20 diennaktis masveida zivju nārsta laikā ūdens līmeņa maksimālās diennakts svārstības nepārsniedz 0,6m (Lielrīgas RVP 2007).

Pēc ekoloģiskajiem apstākļiem Ķeguma ūdenskrātuve faktiski atbilst mākslīgas izcelsmes caurteces ezeram. Tajā sastopamas ezeriem tipiskas zoobentosa sugas, kurās dominē trīsuļodu

kāpuri *Chironomus sp.* Planktons ir nabadzīgs, dominē aļģes. Zooplanktonā dominē virpotāji *Rotatoria* un kladoceras *Cladocera* (Daugavas projekts 2003).

Ūdenskrātuves hidroķīmiskā kvalitāte ir vērtējama kā vidēja (pēc dziļu eitrofu ezeru uz kaļķa gultnes vērtēšanas kritērijiem). Kopējā slāpekļa koncentrācija Ķeguma ūdenskrātuvē ir 2mg/l, kopējā fosfora koncentrācija - 0,06mg/l (Daugavas projekts 2003). Sliktāka ūdens kvalitāte konstatēta līcī pie Dzelmju pussalas, kur tiek iepludināti neattīrīti Dzelmju ciema notekūdeņi. Par pastiprinātu eutrofikāciju liecina šeit sastopamās augu sugas.

Liegumā ietvertajā posmā Daugavā ieplūst vairākas mazas upītes – Dirīķupīte, Kašurga, Rēvelīte, Temuļupīte, Rite, Plēšupīte, kā arī vairāki strauti un grāvji (1.attēls).

Lieguma teritorijā atrodas vairākas mākslīgas izcelsmes salas (1.attēls). Tās izveidojušās Ķeguma ūdenskrātuves uzpludināšanas laikā.

Nelielā platībā ap ūdenskrātuvēm, pēc ūdenskrātuvju ierīkošanas ir paaugstinājies gruntsūdens līmenis (Daugavas projekts 2003).

Daugavai piegulošā pļava pie Daugaviešiem ir meliorēta. To šķērso divi koplietošanas grāvji un viens viena īpašuma grāvis.

1.3.4. Augsnis

Lieguma teritorijā un tā apkārtnē atsevišķās Daugavas terasēs, nogāzēs un palikšņos sastopamas velēnu karbonātaugnes. Zemākajās terasēs un palienē sastopamas aluviālās augsnes. Lauksaimnieciski apgūtajās teritorijās - kultūraugnes (Āboltiņš 1995).

1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas raksturojums

1.4.1. Iedzīvotāji

Kaut lieguma teritorija ir neapdzīvota, to izmanto samēra liels apkārtnes iedzīvotāju skaits. Lieguma teritorija robežojas ar vairākām apdzīvotām vietām – Kaibalu, Dzelmēm (Lieljumpravu), Daugaviešiem un vairāk nekā 20 viensētām (1.attēls). Netālu no lieguma robežas atrodas Linde (~1,5km), Lielvārde (~4km), Jumprava (~5km) un Birzgale (~8km).

1.4.2. Teritorijas izmantošanas veidi

Dabas aizsardzība

Dabas aizsardzība ir prioritārais lieguma teritorijas izmantošanas veids. To nosaka teritorijai piešķirtais dabas lieguma statuss. Pārējie teritorijas izmantošanas veidi jāorganizē tā, lai neciestu lieguma dabas vērtības. Šī uzstādījuma pilnīgu ievērošanu konkrētajā gadījumā ierobežo lieguma atrašanās Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes teritorijā.

Enerģētika

Daugavas baseinā darbojas trīs lielākās, vienotā sistēmā strādājošās Latvijas hidroelektrostacijas ar kopējo jaudu 1500 MW, kurās saražo 60-70% no kopējās valstī saražotās elektroenerģijas, kas sedz 40-50% visas valsts elektroenerģijas patēriņa (Latvenergo 2006).

Lielākā ir Pļaviņu HES, kuras nominālā jauda ir 868,5MW. Gadā tā izstrādā 1509GWh. Rīgas HES nominālā jauda un izstrāde ir attiecīgi 402MW un 630GWh, Ķeguma HES - 264MW un 520GWh (Latvenergo 2006).

Transports un satiksme

Gar Daugavas krastiem, paralēli lieguma teritorijai, satiksmes iespējas ir apmierinošas. Gar Daugavas labo krastu stiepjas automaģistrāle A6 Rīga – Zilupe - Maskava, un dzelzceļa līnija Rīga – Maskava (1.attēls). Gan autoceļš, gan dzelzceļš pašlaik ir ļoti noslogoti un to tehniskais stāvoklis daudzviet ir neapmierinošs. Gar Daugavas kreiso krastu stiepjas autoceļš P85 Rīga – Daugmale – Jaunjelgava – Jēkabpils (1.attēls), kas posmā līdz Jaunjelgavai ir asfaltēts, bet tālāk līdz Jēkabpilij melnais asfalta segums ir tikai atsevišķos posmos.

Kaut liegums atrodas labi pieejamā vietā lieguma daļu, kuras tieši nerobežojas ar kādu no minētajām šosejām, sasniedzamība vērtējama kā vidēja. To nosaka salīdzinoši blīvā Daugavas krastu apbūve un publiski pieejamu ceļu trūkums, pa kuriem iespējams brīvi piekļūt Daugavai nešķērsojot pagalmus.

Lieguma teritorija ērti pieejama arī ar sabiedrisko transportu. Daugavas labais krasts ir sasniedzams gan ar vilcienu, gan autobusu un sabiedriskā transporta kursēšanas biežums ir apmierinošs. Gar Daugavas kreiso krastu sabiedriskā transporta tīkls ir mazāk attīstīts. Dienā šai posmā kursē vien dažī autobusi.

Daugavu posmā no Salaspils līdz Jēkabpilij ar autotransportu iespējams šķērsot tikai četrās vietās: Salaspilī, Ķegumā, Aizkrauklē, Jēkabpilī. Vasaras periodā darbojas pasažieru kuģīša satiksme starp Jaunjelgavu un Klidziņu. Kādreiz pie Dzelmeņiem, Koknesē un Pļaviņās darbojās pārceļtave.

Plaši ūdenskrātuves ūdeņi tiek izmantoti kuģošanai, galvenokārt atpūtas un tūrisma nolūkā.

Lauksaimniecība

Lieguma teritorijā iekļauta 12ha liela pļava pie Daugaviešiem. Nelielas zālāju platības saglabājušās uz Kaibalas un Mazās salas. Ūdenskrātuves seklākajās vietās - Dauguļu līcī, Dzelmeņu pussalas galā, Lielās un Mazās salas krastos izveidojušās slapjas, regulāri applūstošas pļavas. Kopumā lieguma zālāji aizņem ~ 26ha. Aramzemes lieguma teritorijā nav sastopamas (3.pielikums).

Daļa no plašās piekrastes pļavas pēdējos gados tiek regulāri pļauta. Par tās apsaimniekošanu tiek saņemti Lauku attīstības plāna *Agrovides* pasākuma maksājumi par bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu zālajos. Piekrastes pļava ir sagrāvota, taču meliorācijas sistēma pilnībā nedarbojas. Pļavas ziemeļu galā pastāvīgi ir paaugstināts mitrums, kā rezultātā tā nav apsaimniekojama ar smago tehniku, kas, savukārt, ir sekmējis tās aizaugšanu. Aizaugusī pļavas daļa nav iekļauta Lauku atbalsta dienesta lauku reģistrā un, līdz ar to, par tās apsaimniekošanu nav pieejami Lauku attīstības plāna maksājumi. Krūmu apaugums ir izveidojies arī gar pļavu šķērsojošajiem grāvjiem.

Lauku reģistrā nav iekļautas arī lieguma slapjās pļavas un pļavas uz Kaibalas un Mazās salas. Šīs pļavas regulāri netiek apsaimniekotas.

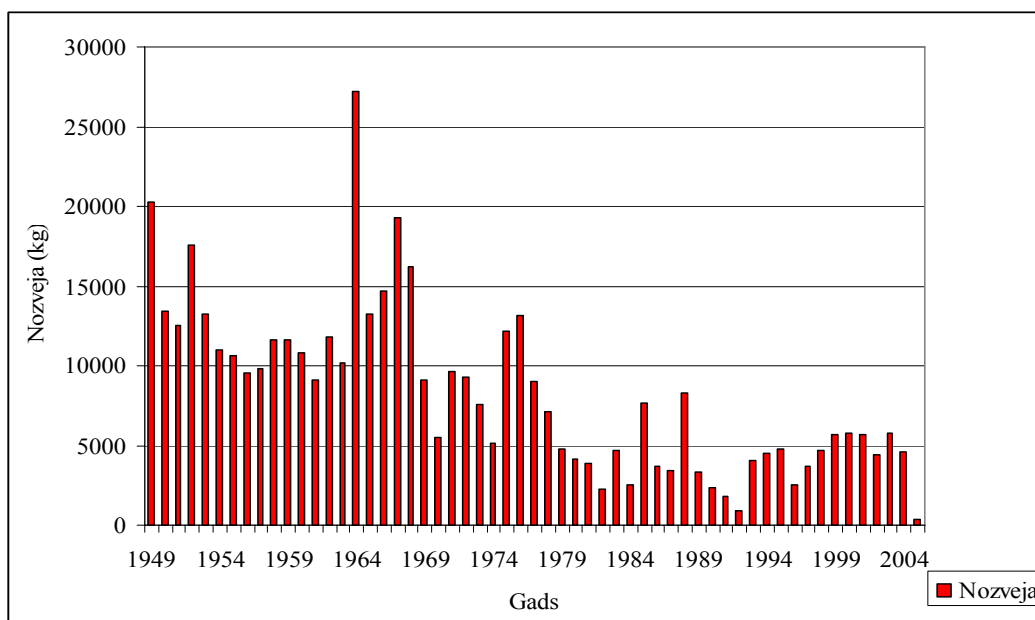
Mežsaimniecība

Lielākās meža platības (~21ha) lieguma teritorijā atrodas uz Daugavas salām (3.pielikums). Mežos uz lieguma salām nav veikta nekāda mežsaimnieciskā darbība. Vienīgi Lielās salas dienvidos tīrīts pamežs un nelielā apjomā pie atpūtas vietām veikta kritušo un nokaltušo koku aizvākšana ugunsgrāmu kurināšanas vajadzībām.

Nelieli meža fragmenti atrodas liegumā iekļautajās piekrastes daļās - Dzelmeņu pussalā un pie Daugaviešiem. To kopplatība nepārsniedz 5ha. Arī šajos mežos nekāda mežsaimnieciskā darbība, neskaitot neliela apjoma kritušo un nokaltušo koku aizvākšanu ugunsgrāmu kurināšanas vajadzībām, nav veikta.

Makšķerēšana, zveja

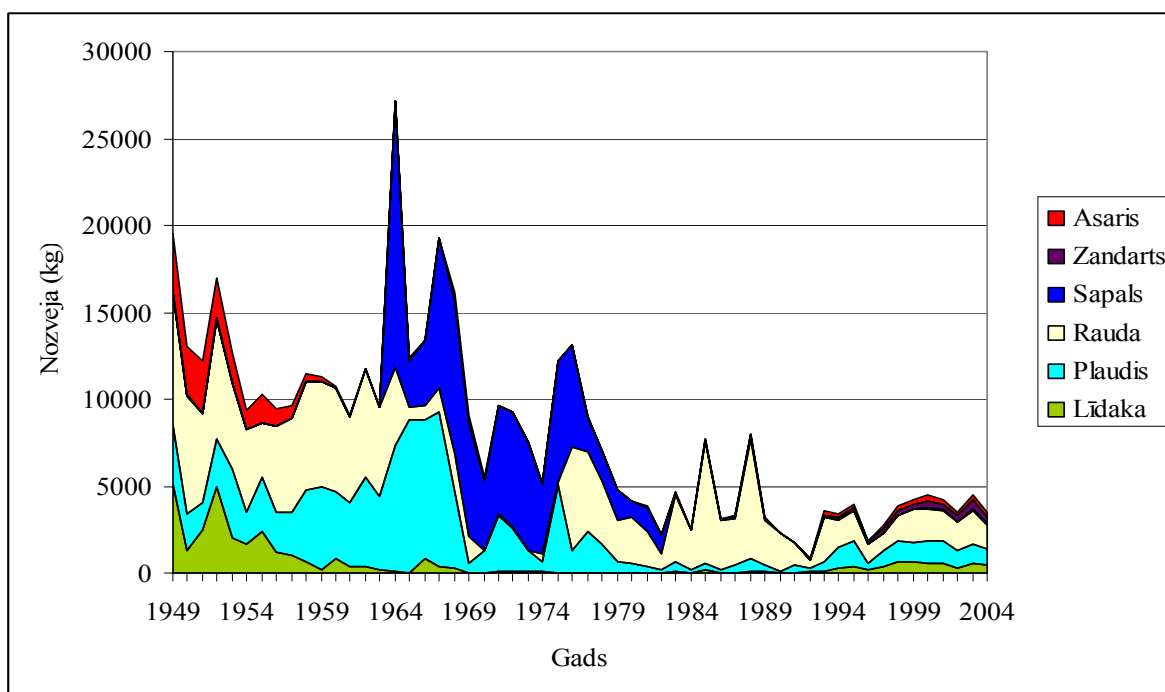
Informācija par ikgadējo rūpnieciskās nozvejas apjomu Ķeguma ūdenskrātuvē tiek uzskaitīta kopš 1949.gada. Nozveja šajā laikā svārstījies no 0,9 līdz 27t (5.attēls).

5.attēls. Rūpnieciskā zveja Ķeguma ūdenskrātuvē

2005.gadā tika veiktas būtiskas izmaiņas zvejas noteikumos, kas aizliedza zvejā upēs izmantot tīklus. No minētā gada otrās puses zveja Ķeguma ūdenskrātuvē ir atļauta tikai ar murdiem (MK not. Nr.295.). Taču tā kā Ķeguma ūdenskrātuve šim zvejas veidam ir maz piemērota, zvejas intensitāte pašlaik ir neliela. Ja līdz 2005.gadam ūdenskrātuvē zvejoja 50 - 60 zvejnieki, tad 2005.gadā - 15, bet 2006.gadā - vairs tikai pieci.

Galveno nozvejas masu veido karpu dzimtas zivis - rauda *Rutilus rutilus*, plaudis *Abramis brama* un sapals *Leuciscus cephalus* (6.attēls).

6.attēls. Nozvejas sastāvs Ķeguma ūdenskrātuvē

Pašlaik zivju resursus Ķeguma ūdenskrātuvē izmanto galvenokārt makšķernieki. Detalizēta informācija par lomu apjomu un sastāvu nav pieejama. Kā liecina aptauju rezultāti, visbiežāk makšķerētas tiek plēsīgās zivis - zandarts *Stizostedion lucioperca*, līdaka *Esox lucius* un sams *Silurus glanis*.

Medības

Lieguma teritorijā samērā intensīvi, jo īpaši medību sezonas sākumā, noris pīļu medības. Citi medību veidi lieguma teritorijā nenotiek.

Rekreācija un tūrisms

Kaut arī Daugava vairs nav uzskatāma par pilnībā neskartu dabas veidojumu, pēc savas ainaviskās vērtības un vispārējās pievilcības tā vēl aizvien ir viens no nozīmīgākajiem Lielvārdes novada, Birzgales un Jumpravas pagastu tūrisma un rekreācijas resursiem.

Pie katras Daugavas krasta mājas ir ierīkotas vairāk vai mazāk labiekārtotas atpūtas vietas (7.attēls). Pagalmos esošās atpūtas vietas ir sakoptas. Citāda aina vērojama gar Daugavas publiski pieejamajiem krastiem, kur atpūtas vietas ir ierīkotas samērā blīvi, taču tās ir nelabiekārtotas, to tuvumā ugunsgrūdu kurināšanas vajadzībām tiek izvākti, laužti un zāģēti koki un pie tām nereti ir izmētāti sadzīves atkritumi.

Atpūtas vieta uz Lielās salas

Atpūtas vieta uz Mazās salas

Atpūtas vieta uz Garās salas

7. attēls. Atpūtas vietas dabas lieguma teritorijā (B.Strazdiņas fotogrāfijas)

Gandrīz pie katras Daugavas krasta mājas atrodas vairāk vai mazāk labiekārtotas, lielākas vai mazākas laivu piestātnes un gandrīz katrai saimniecībai pieder viena vai vairākas laivas (8.attēls).

Liegumu šķērso iecienīti jahtu un kuteru maršruti. Pēdējos gados aizvien pieaug ūdenskrātuvē lietoto ūdens motociklu un motorlaivu skaits, kuru lietošana praktiski netiek regulēta. Iniciatīvu ūdenstransporta līdzekļu izmantošanas jautājumu sakārtošanā izrādījusi vienīgi Lielvārdes novada dome, izdodot pašvaldības saistošos noteikumus „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami Lielvārdes novada publiskie ūdeņi un to krasti”.

Publiski pieejamajos Daugavas krastu posmos laivu piestātnes un ūdeņi ielaišanas vietas nav labiekārtotas. Sezonā pie tām stihiski izveidojas nelabiekārtotas autostāvvietas.

Piemājas laivu piestātne pie Kaibalas.

Piemājas laivu piestātne pie Dzelzēm.

Piemājas laivu piestātne iepretim Kaibalas salai.

8. attēls. Laipas un laivu piestātnes dabas lieguma teritorijā (B.Strazdiņas fotogrāfijas).

Ar dabas tūrismu saistīta infrastruktūra nedz lieguma teritorijā, nedz tam piegulošās platībās nav izveidota. Lieguma robeža nav iezīmēta dabā. Dabā nav pieejama nekāda informācija par liegumu, vai tā piedāvājumiem tūrisma resursiem. Nedz liegumā, nedz tā tuvumā nav pieejamas publiskas tualetes. Publiski pieejamas atkritumu urnas ir tikai Dzelzēs un Kaibalā.

Tūrisms kā uzņēmējdarbība liegumā un tam piegulošajās platībās attīstīts samērā vāji. Tūristu un atpūtnieku izmitināšanu lieguma tuvumā piedāvā brīvdienu mājas "Dārznieki",

„Vidžupes” un „Saulītes”. Vasaras sezonā nakšņošanas iespējas piedāvā Kaibalas pamatskola (4.tabula).

4. tabula. Liegumam piegulošajās teritorijās piedāvātie tūrisma pakalpojumi.

Iestādes nosaukums	Vietu skaits	Pakalpojumi
Brīvdienu māja „Saulītes”	19	Makšķerēšana, peldēšana, dambriežu un mežacūku apskate, laivu noma, pirts, kamīns, telšu vietas
Brīvdienu māja „Dārznieki”	6	Makšķerēšana, peldēšana, kvadraciklu trase un noma, pirts, kamīns, viesību telpas
Brīvdienu māja „Vidžupes”	12	Makšķerēšana, peldēšana, pirts, kamīns, telšu vietas
Kaibalas pamatskola	70	Darbojas tikai vasaras sezonā.

Attīstītāka tūrisma uzņēmējdarbība ir netālu esošajā Lielvārdē. Lielvārdes tūrisma uzņēmēju intereses iesniedzas arī lieguma teritorijā, organizējot jahtu un kuteru atpūtas braucienus ūdenskrātuves posmā Ķegums – Aizkraukle.

1.4.3. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze

Liegumu veido mākslīgi radīti biotopi, kas veidojušies Ķeguma ūdenskrātuvei daļēji appludinot Daugavas senleju. Ik dienu lieguma teritoriju būtiski ietekmē Ķeguma un Pļaviņu HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības, līdz ar to antropogēnā slodze uz teritoriju vērtējama kā būtiska.

Pēdējos gados aizvien intensificējas Daugavas krastu apbūve, kas sekmē dabisko Daugavas krastu biotopu, kuriem ir liela loma teritorijas ainavas, Daugavas ekosistēmas un ūdens kvalitātes saglabāšanā, iznīcināšanu, lieguma apkārtnes iedzīvotāju skaita palielināšanos un teritorijas pieejamības samazināšanos.

Lieguma atrašanās salīdzinoši blīvi apdzīvotā reģionā ar labām piekļuves iespējām (starp diviem valsts nozīmes autoceļiem), nosaka samērā intensīvu teritorijas apmeklētību. Pastiprinātu cilvēku pieplūdumu sekmē ierīkotie stāvlaukumi Daugavas labajā krastā pie autoceļa A6. Tanī pat laikā apmeklētību ierobežo nelielais publiski pieejamo Daugavai piebraucamo ceļu skaits. Rezultātā, publiski pieejamajos Daugavas krastu posmos vērojama pastiprināta antropogēnā slodze – nelabiekārtotas ugunsкура un atpūtas vietas, izmīdīta zemsedze, izmētāti sadzīves atkritumi.

Lieguma teritorija aktīvi tiek izmantota atpūtai pie ūdens, makšķerēšanai, medībām. Intensīvi teritorijā tiek lietoti motorizētie ūdens transporta līdzekļi. To atrašanās Daugavas seklūdens daļās putnu ligzdošanas un migrācijas sezonā rada traucējumu migrējošiem un ligzdojošiem ūdensputniem.

Nākamo desmit gadu laikā paredzams, ka antropogēnā slodze uz teritoriju tikai palielināsies. Domājams, ka tuvākajā laikā pieaugs gan teritorijas apmeklētāju skaits, gan ūdenskrātuvē izmantoto ūdens transporta līdzekļu daudzums un to lietošanas biežums.

II Teritorijas novērtējums

2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori

Faktiski visi dabas lieguma biotopi ir veidojušies cilvēka darbības rezultātā pēc Ķeguma ūdenskrātuves uzpludināšanas 1930.gados. Daugava no straujas, krācainas upes kļuvusi par lēni tekošu līdzenuma upi ar pilnībā regulētu noteces režīmu, kas pēc ekoloģiskā stāvokļa vairāk līdzinās dziļūdens caurteces ezeram. Patreizējo slīkšņu vietā kādreiz bijušas pļavas, pļavu un mežu – lauksaimniecības zemes un viensētas. Taču neskatoties uz teritorijas antropogēno izcelsmi, tai aizvien piemīt augsta dabas aizsardzības un ainaviskā vērtība.

Dabas lieguma lielākā vērtība ir putnu sugām piemērotas ligzdošanas, barošanās un atpūtas vietas. Teritorijas slapjās pļavas un slīkšņas nodrošina migrējošajiem ūdensputniem piemērotas atpūtas vietas kādas citviet Daugavas krastos nav sastopamas. Teritorijas ornitoloģisko nozīmi apliecina tai piešķirtais Eiropas nozīmes putniem nozīmīgās vietas un Eiropas Savienības īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – *Natura 2000* vietas, kura izdalīta izpildot ES Putnu Direktīvas prasības, statuss.

Lieguma slīkšņās noris lielākais zivju nārsts visā Ķeguma ūdenskrātuvē. Lieguma pļavas un ilgstoši saimnieciski neizmantotie meži nodrošina piemērotus dzīves apstākļus 38 retām un aizsargājamām sugām un būtiski palielina teritorijas bioloģisko un ainavisko daudzveidību. Kopumā lieguma teritorijā konstatēti četri aizsargājami biotopi, četras aizsargājamās augu, četras bezmugurkaulnieku, trīs zivju, viena nēģu un 16 putnu sugas.

Būtiskākais faktors, kas gan tieši, gan netieši ietekmē lieguma un tā apkārtnes dabas vērtības, kā arī tuvākas un tālākas apkārtnes iedzīvotāju dzīvi ir Daugavas ūdens kvalitāte un Ķeguma un Pļaviņu HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības.

Daugavas ūdens kvalitāte lielā mērā ir atkarīga no piesārņojuma apjoma, kas Daugavā nonāk no lielākajām sateces baseina pilsētām un rūpnieciskajiem uzņēmumiem, taču to ietekmē arī saimnieciskās aktivitātes liegumam tieši piegulošās teritorijās. Ūdenskrātuvē nonāk daļa neatfiltrēto notekūdeņu no Daugavas krastu privātmājām, kuras nav pieslēgtas centralizētam kanalizācijas tīklam, un no Dzelmes ciema, kuram nav izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Lieguma atrašanās gleznainā vietā ar labi attīstītu ceļu tīklu, netālu no reģiona attīstības centriem rada priekšnoteikumus lauku urbanizācijas, tūrisma un rekreācijas attīstībai. Pieaugošās Daugavas krastu apbūves tendences ievieš būtiskas izmaiņas teritorijas ainavas struktūrā, samazina Daugavas ielejas bioloģisko un ainavisko daudzveidību, palielina rekreācijas slodzi un samazina Daugavas krastu brīvu pieejamību. Turklāt, krastu apbūves rezultātā nereti tiek iznīcināti Daugavas krastu dabiskie biotopi – pļavas, meži un krūmāji, kuriem ir būtiska loma Daugavas ūdens kvalitātes un teritorijai raksturīgās ainavas saglabāšanā.

Pozitīvi lieguma vērtību saglabāšanu ietekmē apstākļi, ka lielākā lieguma daļa pieder valstij un noteiktie teritorijas izmantošanas ierobežojumi privātpašnieku vai pašvaldību saimnieciskās intereses tieši neietekmē. Pozitīvi to ietekmē arī zivju inspektoru un vietējo zivju aizsardzības entuziastu darbs, izglītojot apkārtnes iedzīvotājus zivju resursu saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas jautājumos, tādējādi sekmējot apkārtnes iedzīvotāju izpratnes veidošanos par dabas aizsardzības jautājumiem.

2.2. Biotopi, to dabas aizsardzības un sociālekonomiskā vērtība un tos ietekmējošie faktori

2.2.1. Saldūdens biotopi

Saldūdens biotopu inventarizācija dabas lieguma teritorijā veikta 2007.gada jūlija, augusta un septembra mēnešos. Inventarizācijas gaitā galvenā uzmanība pievērsta dažādu biotopu tipu apsekošanai. Biotopu uzskaitījums dots atbilstoši Latvijas biotopu klasifikācijai (Kabucis 2001).

Tipiskie, plaši sastopamie biotopi

Saldūdens biotopi aizņem lielāko lieguma daļu – 520ha jeb 90% lieguma teritorijas (3.tabula, 3.pielikums). Tie veidojušies Ķeguma HES ūdenskrātuves uzpludināšanas laikā mākslīgi paaugstinot Daugavas ūdens līmeni, taču pašlaik tie ir līdzīgi dabisku upju biotopiem.

Teritorijā nav pārstāvēti tipiski stāvoši ūdeņi, izņemot dažas **periodiski izžūstošas lāmas** (C.9.) uz Lielās un Mazās salas un Daugavas kreisajā krastā pie Daugaviešiem.

Tekošus ūdeņus teritorijā pārstāv Daugava un tās mazo pieteku grīvas. Dabas lieguma teritorijā Daugavas gultni veido jauktas dolomītu, smilts un grants gruntis, līčos – dūņainas gruntis. Daugavā, īpaši salu piekrastēs un līčos, izveidojusies izteikta **upju piekrastes virsūdens augu josla** (D.7.), ko veido ezera meldra *Scirpus lacustris*, šaurlapu vilkvāļītes *Typha angustifolia*, smaržīgās kalmes *Acorus calamus*, upes kosas *Eqiusetum fluviatile*, parastās niedres *Phragmites australis* un dažādu grīšļu sugu *Carex sp.* audzes.

Teritorijā plaši pārstāvētas **saliktās ūdensaugu joslas upēs** (D.8.), ko veido dzeltenās lēpes *Nuphar luteum*, dažādu glīveņu *Potamogeton perfoliatus*, *P. lucens*, *P. pectinatus*, *P. gramineus*, *P. compressus* un daudzlapju *Myriophyllum sp.* sugu audzes.

Atsevišķās vietās sastopams **peldaugu augājs upēs** (D.9.), ko veido ūdensziedu *Lemna sp.* un parasto spirodelu *Spirodela polyrhiza* segas. Lai gan minētie biotopi kopumā izplatīti visā lieguma teritorijā, lielākās platības tie sastopami salu piekrastēs, Daugavas labajā krastā pie Dzelmēm un posmā no Ziediņiem līdz Kaibalai, kā arī Daugavas kreisajā krastā pie Daugaviešiem.

Daugavas labajā krastā no Dzelmēm līdz Ziediņiem un Daugavas kreisajā krastā no Gulbjiem līdz Elkšiem dominē **upju krasti bez veģetācijas** (D.10.). Nelielās platībās minētajā posmā sastopami **upju krasti ar amfībisku veģetāciju** (D.11.). Upju krastus bez veģetācijas veido dolomītieži un smiltis. Nelielās platībās sastopami arī grantaini, akmeņaini un dūņaini krasti. Šie biotopi izveidojas periodiski pie zema ūdens līmeņa.

Upju piekrastes virsūdens augu josla ar smaržīgo kalmju audzi un salikto ūdens augu josla ar dzeltenu lēpju audzēm.

Upju piekrastes virsūdens augu josla ar ezera meldra audzēm un salikto ūdens augu josla ar dzeltenu lēpju audzēm.

Dzelmju pussalas dūņaini akmeņains krasts bez veģetācijas.

9. attēls. Saldūdens biotopi dabas lieguma teritorijā (M.Kalniņa, B.Strazdiņas fotogrāfijas).

Retie un aizsargājамie biotopi

No teritorijā konstatētajiem saldūdens biotopiem kā vērtīgākie minami upju piekrastes virsūdens augu un salikto ūdensaugu josla Dauguļu līcī un Daugavas kreisajā krastā pie Daugaviešiem. Upju krasti bez veģetācijas un upju krasti ar amfībisku veģetāciju lielāko salu piekrastēs nelielās platībās līdzinās ES aizsargājamam biotopam **Dūņaini upju krasti ar slāpekli mīlošu viengadīgu pioniersugu augāju** (3270), taču stabila šī biotopa izveidošanos kavē HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības.

Dabas aizsardzības vērtība

Daugavas biotopi veido dzīvotni tur sastopamām augu un dzīvnieku sugām. Upju piekrastes virsūdens un saliktās ūdensaugu joslas veido nozīmīgu migrējošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietu, kā arī ligzdošanas un barošanās vietu liegumā un tā apkārtnē ligzdojošajām putnu sugām. Lieguma seklūdens biotopi veido Ķeguma ūdenskrātuves nozīmīgākās zivju nārsta

vietas. Turklāt, Daugava pilda ekoloģiskā koridora funkcijas augu un dzīvnieku migrācijā un nodrošina pazemes, lietus, sniega un ledus ūdeņu aizplūšanu no upes baseina teritorijas.

Sociālekonomiskā vērtība

Teritorijas saldūdens biotopiem piemīt ievērojama ekonomiskā, estētiskā un rekreatīvā vērtība. Daugavas ūdeņi tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanā un Rīgas pilsētas apgādē ar dzeramo ūdeni. Daugavas veiktā pazemes un virszemes ūdeņu novadīšana, ir nozīmīga plašas apkārtnes lauksaimniecībai un mežsaimniecībai. Lieguma ainaviskā pievilcība, makšķerēšanas, medību un kuģošanas iespējas teritorijai piesaista atpūtniekus un tūristus, kas nodrošina tūrisma biznesa attīstības iespējas, kā arī piedāvā plašas atpūtas iespējas vietējiem iedzīvotājiem.

Ietekmējošie faktori

Teritorijas saldūdens biotopu stāvoklis lielākā vai mazākā mērā ir atkarīgs no jebkādas saimnieciskas darbības, kuras rezultātā upes sateces baseinā nonāk piesārņojums. Tas atkarīgs arī no darbībām upes ielejā un tai piegulošajās platībās, kuru rezultātā palielinās upē ieplūstošo biogēnu un minerālvielu apjoms, kas sekmē upes eitifikāciju. Netieši ūdens kvalitāti samazina arī Daugavas piekrastes dabisko biotopu iznīcināšana, kuriem liela loma noteces apjoma un ūdenī ieplūstošo minerālvielu un biogēnu apjoma samazināšanā.

Lieguma saldūdens biotopus būtiski ietekmē ūdens līmeņa svārstības, ko nosaka Ķeguma un Pļaviņu HES darbība. No vienas puses regulāra ūdens apmaiņa samazina eitifikāciju, no otras - veicina vienveidīgu, pret ūdens līmeņa svārstībām izturīgu, ekstremāliem apstākļiem piemērotu augu un dzīvnieku sabiedrību veidošanos, kas izskaidro lielo sugām nabadzīgu ūdensaugu biotopu sastopamību.

2.2.2. Sauszemes biotopi

Plāna izstādes laikā 2007.gada jūnija, augusta un septembra mēnešos dabas lieguma teritorijā tika veikta sauszemes biotopu inventarizācija. Apsekošanas laikā īpaša uzmanība pievērsta pļavu un mežu biotopiem. Biotopu uzskaitījums dots atbilstoši Latvijas biotopu klasifikācijai (Kabucis 2001).

2.2.2.1. Pļavas

Pļavu biotopi liegumā aizņem nelielas platības uz lieguma salām, Dauguļu līcī un Daugavas kreisajā krastā pie Daugaviešiem (3.pielikums). Kopējā lieguma pļavu platība nepārsniedz 26ha (3.tabula).

Tipiskie, plaši sastopamie biotopi

Uz Kaibalas salas atrodas savdabīga **sausā pļava** (E.1.4.), kuras augājā sastopamas neielabotu pļavu indikatorsugas - lielziedu vīgrīze *Filipendula vulgaris*, gaiļbiksīte *Primula veris*, raudene *Origanum vulgare*, ziemeļu madara *Galium boreale*.

Daugavas kreisajā krastā pie Daugaviešiem un Kaibalas salas mitrākajās vietās sastopamas **mēreni mitras atmatu pļavas** (E.2.2.). Šo pļavu augāju veido parastā smilga *Agrostis tenuis*, pļavas skarene *Poa pratensis*, sarkanā auzene *Festuca rubra*, vanagu vīķis *Vicia cracca*, pļavas dzelzene *Centaurea jacea* u.c. sugas. Vietām sastopamas neielabotu pļavu indikatorsugas - parastais vizulis *Briza media* un vidējā ceļteka *Plantago media*, taču vietām vēl saglabājusies atmatām raksturīga struktūra un sugu sastāvs, kur dominē ložņu vārpata *Elytrigia repens*, parastais pelašķis *Achillea millefolium* un parastā smilga.

Pateicoties paaugstinātajam gruntsūdens līmenim un samazinātajai notecei pa meliorācijas grāvjiem, mitrākajās ieplakās Daugavas kreisajā krastā pie Daugaviešiem un uz Mazās salas izveidojušās **mitras pļavas auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs** (E.3.2.). Šo pļavu augāju veido pļavas bitene *Geum rivale*, purva gandrene *Geranium palustre*, ciņusmilga *Deschampsia cespitosa*, parastā vīgrīze *Filipendula ulmaria* u.c. sugas.

Lielās un Mazās salas krastos, Dauguļu līcī, Dzelmju pussalas galā un pie grāvju iztekām Daugavas kreisā krasta pļavā sastopamas savdabīgas, pastāvīgi pārmitras **slapjas pļavas** (E.4.3.), kuru augāju veido dižā ūdenszāle *Glyceria maxima*, slaidais grīslis *Carex acuta*, divrindu grīslis

Carex disticha, meža meldrs *Scirpus sylvatica*, smaržīgā kalme *Acorus calamus*, upes kosa *Equisetum fluviatile* u.c. sugas. Šajās pļavās bieži sastopama krastmalu krustaine *Senecio paludosus*, parastā zeltene *Lysimachia vulgaris*, pūkainā kazroze *Epilobium hirsutum* un vītolu vējmietiņš *Lythrum salicaria*.

Mitra pļava auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs uz Mazās salas.

Eitrofa augsto lakstaugu audze Dauguļu līcī pie Garās salas.

Upju palieņu pļava Dauguļu līča dienvidos.

10. attēls. Pļavu biotopi dabas lieguma teritorijā (B.Strazdiņas fotogrāfijas).

Retie un aizsargājami biotopi

Biotopu dabiskuma un augu sugu daudzveidības ziņā vērtīgākās ir lieguma slapjās pļavas, kuras atbilst Eiropas Savienībā aizsargājamo **Upju palieņu pļavu** (6450) un **Eitrofu augsto lakstaugu audžu** (6430) biotopu kompleksam, kā arī sausā pļava uz Kaibalas salas, kura atbilst Latvijā un ES aizsargājamam biotopam - **Sausas pļavas kaļķainās augsnēs** (6210) (6. tabula).

6. tabula. Dabas lieguma teritorijā konstatētie retie un aizsargājami pļavu biotopi

Nosaukums	ES ¹	ĪAB ²	Platība, ha	% no lieguma kop. platības
Sausas pļavas kaļķainās augsnēs	6210	+	0,8	0,1
Eitrofu augsto lakstaugu audžu un upju palieņu pļavu komplekss	6430; 6450	-	12	2,1

¹ES aizsargājams biotops (Biotopu Direktīvas I pielikums)

²Latvijā īpaši aizsargājams biotops (MK not. Nr. 421.)

Teritorijas retie un aizsargājami pļavu biotopi norādīti 5.pielikuma kartē.

Dabas aizsardzības vērtība

Visas lieguma pļavas, izņemot Daugavas kreisā krasta pļavu, atbilst bioloģiski vērtīgo zālāju kritērijiem. Atsevišķas bioloģiski vērtīgo zālāju indikatorsugas sastopamas arī Daugavas kreisā krasta pļavā, kas norāda, ka arī šī pļava regulāras apsaimniekošanas ietekmē tuvākajos gados kļūs atbilstoša botāniski nozīmīgam bioloģiski vērtīgam zālājam.

Slapjās pļavās sastopamas divas no lieguma teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamām augu sugām - plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata* un stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, kā arī Latvijas Sarkanajā grāmatā ierakstītā ūdeņu ērkšķuzāle *Scolochloa festucacea*.

Lieguma pļavas veido ligzdošanas un barošanās vietas griezēm, ormanīšiem un citiem pļavu putniem. Tās veido piemērotas barošanās vietas zālējājiem un ērtas medību vietas plēsējiem.

Sociālekonomiskā vērtība

Pļavas ir nozīmīgs atklātās ainavas elements dabā ar augstu estētisko, rekreatīvo un kultūrvēsturisko vērtību. Lieguma pļavas sniedz būtisku ieguldījumu lieguma ainaviskās pievilcības veidošanā. Tajās izveidojušās iecienītākās atpūtas vietas.

Tradicionāli pļavas tiek izmantotas kā ganības un siena gūšanas vietas, tādejādi sniedzot gan ekonomisku labumu to saimniekiem, gan sekmējot ilgtspējīgu pļavu saglabāšanu. Diemžēl lieguma pļavu īpašnieki ar lopkopību vairs nenodarbojas. Pašlaik lieguma pļavu apsaimniekošanu

sekmē vienīgi zemes īpašnieku vēlme saglabāt sava īpašuma ainavisko pievilcību un Lauku attīstības plāna subsīdiju maksājumi par bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu zālajos.

Ietekmējošie faktori

Daugavas kreisā krasta atmatu pļava pirms 20 gadiem vēl tika arta, taču pateicoties pēdējos gados regulāri veiktajai šīs pļavas apsaimniekošanai, tajā pamazām ieviešas atmatu pļavām raksturīgas sugas un struktūras. Šo pļavu būtiski apdraud aizaugšana. Gar grāvjiem un pļavas mitrākajās vietās izveidojies blīvs koku un krūmu stāvs, kas samazina gan tās ainavisko, gan bioloģisko vērtību un sekmē tai piegulošo platību aizaugšanu.

Lieguma slapjās pļavas HES darbības ietekmē daļēji applūst katru diennakti, taču nenotiek pastiprināta to applūšana palu laikā. Paaugstinātā mitruma un regulāras applūšanas rezultātā tās mazāk nekā citas lieguma pļavas apdraud aizaugšana.

Tā kā lieguma pļavās ir izveidojušās iecienītākās atpūtas vietas, tās apdraud arī nomīņāšana un piegružošana, kas sekmē nevēlamu pļavu eitrofikāciju un samazina to ainavisko pievilcību.

Kaut pašreiz lieguma teritorijā šādas darbības nav novērotas, potenciāli pļavu biotopus apdraud arī uzāršana, ielabošana, minerālmēsļu un citu ķīmikāliju lietošana.

2.2.2.3. Krūmāji

Pateicoties Daugavas piekrastes pļavu aizaugšanai, lieguma teritorijā izveidojušies **kārklū un vītulu krūmāji** (F.6.1. un F.6.2. komplekss), ko veido pelēkais kārklis *Salix cinerea*, melnējošais kārklis *Salix myrsinifolia* un trauslais vītols *Salix fragilis*.

Kārklū un vītulu krūmāji Latvijā ir bieži sastopami biotopi bez īpašas dabas aizsardzības vai sociālekonomiskās vērtības.

Krūmus izcērtot un atjaunojot krūmu pārņemtās pļavas, tiktu palielināta lieguma pļavu kopplatība, paplašinātas putnu ligzdošanai piemērotas vietas un palielināta lieguma teritorijas ainaviskā pievilcība.

Lielāka dabas aizsardzības vērtība piemīt krūmājiem Daugavas krastos, īpaši vietās, kur Daugavai piekļaujas Daugavpils vai Jaunjelgavas šosejas. Šie krūmāji samazina intensīvas satiksmes radīto traucējumu (troksni) un aiztur daļu no šosejas radītā piesārņojuma.

2.2.2.4. Meži

Meži lieguma teritorijā aizņem nelielas platības. Tie sastopami uz salām, Dzelmju pussalā un šaurā piekrastes joslā pie Daugaviešiem (3.pielikums). Lieguma mežu kopējā platība nepārsniedz 26ha (3.tabula).

Tipiskie, plaši sastopamie biotopi

Lieguma mežaudzes veido periodiski applūstoši baltalkšņi *Alnus incana*, trauslie vītoli *Salix fragilis*, baltie vītoli *Salix alba* un melnalkšņi *Alnus glutinosa*. Kaibalas salā un Dauguļu līča mazajās saliņās sastopamas arī citas koku sugas - apse *Populus tremula*, āra bērzs *Betula pendula*, osis *Fraxinus exelsior*, liepa *Tilia cordata*, kļava *Acer platanoides* un ozols *Quercus robur*. Lieguma mežiem raksturīgs blīvs un daudzveidīgs krūmu stāvs, ko veido ievas *Padus avium*, upenes *Ribes nigrum*, irbenes *Viburnum opulus*, lazdas *Corylus avelana*, segliņi *Euonymus europaeus*, plūškoki *Sambucus nigra*, meža sausserži *Lonicera xylosteum*, krūklī *Frangula alnus* un kārklī *Salix sp.* Zemsedzei raksturīga meža sprigane *Impatiens noli-tangere*, podagras gārša *Aegopodium podagraria* un dažādas grīšļu sugas *Carex sp.* Uz Kaibalas salas un atsevišķām Dauguļu līča saliņām sastopamas invazīvas koku un krūmu sugas - pīlādžlapu spireja *Sorbaria sorbifolia*, ošlapu kļava *Acer negundo* un grimonis *Cornus sp.*

Pēc Latvijas biotopu klasifikācijas Dzelmju pussalas meži atbilst **baltalkšņu vērim**. Pārējie lieguma meži atbilst **jauktu koku slapjajai gāršai** (F.2.6.3.) vai **baltalkšņu gāršai** (F.1.5.1.).

Meža inventarizācija veikta vienīgi Dzelmju pussalas mežos. Meža valsts reģistrā atzīmēts, ka lieguma teritorijā atrodas 4.kvartāla 2.nogabals. Pēc meža inventarizācijas datiem šeit sastopama 34.gadus veca baltalkšņu un vītulu audze. Līdzīgs vecums varētu būt lielākajai daļai

lieguma koku, taču atsevišķu bērzu vecums sasniedz pat 60-80 gadus. Bioloģiski vecākas baltalkšņu, melnalkšņu, vītoli un ošu audzes atrodas uz divām lielākajām lieguma salām.

Retie un aizsargājami biotopi

Bioloģiski vērtīgākie ir bioloģiski vecie un ilgstoši saimnieciski neskartie baltalkšņu, melnalkšņu, vītoli un ošu meži periodiski slapjās minerālaugsnēs uz Lielās un Mazās salas. Šie meži atbilst Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamam biotopam - **Pārmitri platlapju meži** (91E0*) (7.tabula).

7. tabula. Dabas lieguma teritorijā konstatētie retie un aizsargājami meža biotopi

Nosaukums	ES ¹	ĪAB ²	Platība, ha	% no lieguma kop. platības
Pārmitri platlapju meži	91E0*	+	15,5	2,7

¹ES aizsargājams biotops (Biotopu Direktīvas I pielikums)

²Latvijā īpaši aizsargājams biotops (MK not. Nr. 421.)

Dabisko meža biotopu inventarizācija, izmantojot Latvijā pielietoto mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācijas metodiku (Ek 2002), lieguma teritorijā nav veikta, taču lieguma Lielās un Mazās salas mežos konstatētas vairākas dabisko mežu biotopu indikatoraugi – tievā gludlape *Homalia trichomanoides*, parastā sprogaine *Ulotia crispa*, parastā svečtursēne *Clavicornia pyxidata*, lielā raganzālīte *Circaea lutetiana*, lielais asmalis *Peltis grossa*, kā arī krokļūpas un krokainais vārpstiņgliemezis *Lacinaria plicata* un *Macrogastera plicatula*, kuri konstatēti arī lielāko Dauguļu līča salu, Kaibalas salas un Dzelmju pussalas mežos (5.pielikums).

Pārmitri platlapju mežs uz Lielās salas.

Potenciāls pārmitru platlapju meža biotops uz lielākās salas Dauguļu līcī.

Pārmitri platlapju mežs uz Mazās salas.

11.attēls. Meža biotopi dabas lieguma teritorijā (B. Strazdiņas fotogrāfijas).

Teritorijas retie un aizsargājami meža biotopi norādīti 5.pielikuma kartē.

Dabas aizsardzības vērtība

Lieguma meži ir veidojušies dabiski aizaugot pamestām lauksaimniecības zemēm pēc Ūdenskrātuves uzpludināšanas un praktiski nav saimnieciski izmantoti. Uz Lielās un Mazās salas tie ir sasnieguši baltalkšņu un vītoli mežiem lielu bioloģisko vecumu (60-80 gadi) un ieguvuši dabiskiem mežiem raksturīgas struktūras - dažādu dimensiju un dažādas sadalīšanās pakāpes kritālas, nokaltuši, dobumaini koki, sīkas lauces, izteikts mikroreljefs. Pārējie lieguma meži ir jaunāki, taču neveicot tajos nekādu mežsaimniecisko darbību, arī šie meži kļūs atbilstoši Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamam pārmitru platlapju mežu biotopam.

Lieguma mežos veidojas pastāvīgs mikroklimats ar paaugstinātu gaisa mitrumu, kas rada labvēlīgu vidi koksnes sēņu un epifītu attīstībai, kā arī virknei retu un aizsargājamu augu, sēņu, sūnu un bezmugurkaulnieku sugu.

Lieguma meži nodrošina piemērotus ligzdošanas un barošanās apstākļus dzeņiem, kā arī citiem mežos ligzdojošiem putniem.

Sociālekonomiskā vērtība

Meži kā koksnes resurss to īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem var kalpot par naudas ieguves avotu, taču lieguma mežaudzēm nav būtiskas ekonomiskas nozīmes. Lieguma meži ir

grūti sasniedzami un to koksnei nav lielas ekonomiskas vērtības. Daudz lielāku sociālekonomisko ieguvumu veido lieguma mežu ainaviskā un rekreatīvā vērtība.

Ietekmējošie faktori

Pateicoties lieguma mežu atrašanās vietai un piederībai (vērtīgākās lieguma mežaudzes atrodas uz salām, pieder valstij, bet tos neapsaimnieko a/s "Latvijas Valsts meži"), lieguma mežos praktiski nav veikta nekāda mežsaimnieciskā darbība. Nākotnē, nodrošinot neiejaucšanās režīmu (neveicot mežizstrādi, netīrot pamežu un neaizvācot kritušos, nokaltušos un dobumainos kokus), lieguma mežu bioloģiskā vērtība tikai palielināsies un pārskatāmā laika periodā arī jaunākajās lieguma mežaudzēs izveidosies pārmitriem platlapju mežiem raksturīgas struktūras un sugu sastāvs.

Atsevišķās vietās, nelabiekārtotu atpūtas vietu tuvumā, vērojama zemsedzes izmīnāšana un Daugavas krastu mežu piesārņojums ar sadzīves atkritumiem, kas sekmē nevēlamu mežu eitrofikāciju un samazina teritorijas ainavisko pievilcību.

2.3. Sugas, to dabas aizsardzības un sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori

2.3.1. Augi

Kaut Daugavas ielejā veikts samērā daudz botānisku pētījumu, dati par tieši lieguma teritorijā sastopamām augu sugām agrāk veikto pētījumu materiālos netika atrasti. Plāna izstrādes laikā augu inventarizācija veikta pļavu, mežu un saldūdens biotopu inventarizācijas ietvaros 2007.gada jūnija, augusta un septembra mēnešos. Apsekošanas laikā īpaša uzmanība pievērsta retām un aizsargājamām augu sugām.

Tipiskās, plaši sastopamās sugas

Lieguma teritorijai raksturīga tipiska lēni tekošu upju un ar tām saistītu biotopu – palieņu pļavu un krastmalu mežu flora. Raksturīgas augu sugas liegumā ir dzeltenā lēpe *Nuphar lutea*, skaujošā glīvene *Potamogeton perfoliatus*, parastā bultene *Sagittaria sagittifolia*, vienkāršā ežgalvīte *Sparganium emersum*, dižā ūdenszāle *Glyceria maxima*, smaržīgā kalme *Acorus calamus*, slaidais grīslis *Carex acuta*, krastmalu krustaine *Senecio paludosus*, vītolu vējmietīņš *Lythrum salicaria*, baltalksnis *Alnus incana*, parastā ieva *Padus avium*, trauslais vītols *Salix fragilis*, meža sprigane *Impatiens noli-tangere* u.c.

Invazīvās sugas

Lieguma teritorijā konstatētas arī citzemju sugas: puķu sprigane *Impatiens glandulifera*, sīkziedu sprigane *Impatiens parviflora*, hibrīdā tūsklape *Petasites hybridus*, blīvā skābene *Rumex confertus*, vītolu miķelīte *Aster salignus*, pīlādžlapu spireja *Sorbaria sorbifolia*, sarkanais plūškoks *Sambucus racemosa*, melnais plūškoks *Sambucus nigra*, ošlapu kļava *Acer negundo*, baltais grimonis *Swida alba*.

Lielākās audzes veido pīlādžlapu spireja, kas izplatījusies un dominē pamežā uz Garās salas un uz mazajām saliņām Dauguļu līcī iepretim Puigām, kā arī Kaibalas salā pie bijušās mājvietas. Šosejas malā pie Daugaviešiem tīraudzi veido hibrīdā tūsklape. Puķu spriganes audze konstatēta Kaibalas salā, blīvā skābene – Daugavas kreisā krasta pļavā pie Daugaviešiem.

Pašlaik citzemju sugas neapdraud aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājamus biotopus. Speciāli pasākumi šo sugu ierobežošanai ir pieļaujami, taču nav būtiski nepieciešami. Hibrīdās tūsklapes un blīvās skābenes audzes izplatību samazinās regulāra to pļaušana.

Retās un aizsargājamās sugas

Lieguma teritorijā konstatētas četras Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas. Divu sugu aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus. Sešas no liegumā konstatētajām sugām iekļautas Latvijas Sarkanajā grāmatā (8. tabula).

8. tabula. Dabas lieguma teritorijā konstatētās retās un aizsargājamās augu sugas

Nr.	Nosaukums	ĪAS ¹	ES ²	MIK ³	LSG ⁴	DMB ⁵
1.	Zālainā cirvene <i>Alisma gramineum</i>	+	-	+	1	-
2.	Rudens ūdenīte <i>Callitriche hermaphrodita</i>	-	-	-	2	-
3.	Lielā raganzāļīte <i>Circaea lutetiana</i>	+	-	+	2	+
4.	Stāvlapu dzegužpirkstīte <i>Dactylorhiza incarnata</i>	+	-	-	4	-
5.	Plankumainā dzegužpirkstīte <i>Dactylorhiza maculata</i>	+	-	-	4	-
6.	Ūdeņu ērkšķuzāle <i>Scolochloa festucacea</i>	-	-	-	3	-

¹ Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK not. Nr. 396.)

² ES aizsargājama suga (EP Biotopu Direktīva)

³ Suga, kuras aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus (MK not. Nr. 45.)

⁴ Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļauta suga norādītajā kategorijā (Andrušaitis 2003)

⁵ Dabisko meža biotopu speciālā suga vai dabisko meža biotopu indikatorsuga (LR ZM Instrukcija Nr.7.)

Vitālas **lielās raganzāļītes** *Circaea lutetiana* (12.attēls) audzes konstatētas Lielās un Mazās salas mežos. Lielā raganzāļīte ir Eiropas platlapju mežiem raksturīga suga. Latvijā tā sastopama atsevišķu upju ielejās seno platlapju mežu izplatības areālos. Daugavas ieleja ir viens no galvenajiem šīs sugas izplatības reģioniem Latvijā.

Atsevišķi **stāvlapu dzegužpirkstītes** *Dactylorhiza maculata* (12.attēls), **plankumainās dzegužpirkstītes** *Dactylorhiza incarnata* un **ūdeņu ērkšķuzāles** *Scolochloa festucacea* eksemplāri konstatēti lieguma slapjajās pļavās. Abas dzegužpirkstīšu sugas piemērotos biotopos (slapjās, purvainās pļavās un purvos) Latvijā sastopamas samērā bieži. Retāk sastopama ir ūdeņu ērkšķuzāle, kura plašāk izplatīta austrumu Latvijas upju un ezeru piekrastēs.

Zālainās cirvenes *Alisma graminea* atsevišķi eksemplāri konstatēti Kaibalas salas ziemeļu un dienvidrietumu piekrastē. Šī suga Latvijā ir reti sastopama. Ārpus Daugavas ielejas tai zināmas vien dažas savstarpēji attālas punktveida atradnes atsevišķos Latvijas centrālās un austrumu daļas ezeros.

Plaša **rudens ūdenītes** *Callitriche hermaphrodita* audze konstatēta seklūdens joslā uz ziemeļiem no Kaibalas salas. Arī šī suga Latvijas upēs ir reti sastopama. Plašāk tā izplatīta jūras piekrastes lagūnveida līčos un applūstošās starpkāpu ieplakās.

Lielā raganzāļīte uz lieguma Lielās salas.

Zālainā cirvenes pie Kaibalas salas.

Stāvlapu dzegužpirkstīte Dauguļu līča pļavā.

12. attēls. Aizsargājamās augu sugas dabas lieguma teritorijā (B.Strazdiņas fotogrāfijas).

Liegumā konstatētās reto un aizsargājamo augu sugu atradnes norādītas 5.pielikuma kartē.

Dabas aizsardzības vērtība

No liegumā sastopamajām augu sugām par bioloģiski vērtīgākajām atzīstamas lielā raganzāļīte un zālainā cirvene. Pārējās liegumā konstatētās sugas Latvijā ir plašāk sastopamas un to dabas aizsardzības vērtība ir zemāka.

Sociālekonomiskā vērtība

Dabas lieguma retajām un aizsargājamām augu sugām piemīt izziņas vērtība, kas pašreiz lieguma teritorijā netiek izmantota.

Ietekmējošie faktori

Lielās raganzālītes atradni negatīvi ietekmē mežsaimnieciskā darbība. Pļāvās augošās augu sugas ietekmē pļavu aizaugšana. Potenciāli gan pļavu, gan mežu sugas apdraud izmīnāšana un izplūkšana.

Saldūdens biotopu sugas ietekmē HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības, taču, tā kā šīs sugas ūdenskrātuvē vēl aizvien saglabājušās, jāpieņem, ka ūdens līmeņa svārstības nav kritiskas šo sugu populāciju saglabāšanai. To saglabāšana drīzāk atkarīga no Daugavas ūdens kvalitātes.

2.3.2. Bezmugurkaulnieki

Plāna izstādes laikā bezmugurkaulnieku sugu inventarizācija veikta 2007.gada jūlija mēnesī. Inventarizācijas gaitā galvenā uzmanība pievērsta dažādu saldūdens un sauszemes biotopu tipu apsekošanai un dominējošo bezmugurkaulnieku grupu novērtēšanai, kā arī īpaši aizsargājamo un reto sugu konstatēšanai. Teritorijas faunas raksturošanai papildus izmantoti citos pētījumos iegūtie dati par bezmugurkaulnieku sugu izplatību un to saistību ar konkrētiem biotopu tipiem dotajā reģionā.

Tipiskās un izplatītās sugas

Tā kā stāvoši ūdeņi lieguma teritorijā sastopami maz un tie ir temporāli, bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība un indivīdu skaits tajos ir neliels. Ar šiem biotopiem saistīti galvenokārt odveidīgie un mušveidīgie divspārņi *Nematocera* un *Brachycera*.

Tekošu ūdeņu faunu nosaka Daugavā pārstāvētie biotopi, kā arī upes hidrobioloģiskais režīms. Daugavas gultnes biotopos sastopams Daugavai raksturīgs bezmugurkaulnieku sugu komplekss. Galvenās dominējošās bezmugurkaulnieku grupas ir trīsuļodi *Chironomidae*, mazzsarpņi *Oligochaeta* un gliemji *Mollusca*. Upju piekrastes virsūdens augu joslu un salikto ūdensaugu joslu apdzīvo viendienītes *Ephemeroptera*, spāres *Odonata*, makstenes *Trichoptera*, kā arī reofilās vaboļu sugas – strautnagaiņi *Elmis* un strautvaboles *Hydraenidae*. Daugavas upju krasti bez veģetācijas un upju krasti ar amfībisku veģetāciju ir nozīmīgi atsevišķām skrejvaboļu *Carbidae*, mušveidīgo divspārņu *Brachycera* un lapgraužu *Chrysomelidae* sugām.

Bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība pļavu biotopos vērtējama kā vidēja, ko nosaka salīdzinoši nelielā pļavu platība un salīdzinoši nelielā tajās sastopamo augu sugu daudzveidība. Pļāvās dominē mušveidīgo divspārņu *Brachycera*, plēvspārņu *Hymenoptera*, vaboļu *Coleoptera*, cikāžu *Cicadodea*, taisnspārņu *Orthoptera* un zirnekļu *Aranea* sugu sabiedrības.

Lieguma teritorijas mežiem raksturīga vidēja vai pat zema sugu daudzveidība, ko veido galvenokārt divspārņi *Diptera*, plēvspārņi *Hymenoptera*, vaboles *Coleoptera* un augsnes ērces *Gamasina*.

Retās un aizsargājamās sugas

No liegumā konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām četras ir aizsargājamās Latvijā, viena – Eiropas Savienībā, četras iekļautas Latvijas Sarkanajā grāmatā un trīs tiek izmantotas dabisko meža biotopu identificēšanai (9. tabula).

9. tabula. Dabas lieguma teritorijā konstatētās retās un aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas

Nr.	Suga	ĪAS ¹	MIK ²	ES ³	DMB ⁴	LSG ⁵
1.	Parka vīngliemezis <i>Helix pomatia</i>	2	-	+	-	-
2.	Upes akmeņgliemezis <i>Lithoglyphus naticoides</i>	1	-	-	-	2
3.	Upes raibgliemezis <i>Theodoxus fluviatilis</i>	1	-	-	-	4
4.	Kroklūpas vārpstiņgliemezis <i>Laciniaria plicata</i>	-	-	-	+	-
5.	Krokainais vārpstiņgliemezis <i>Macrogastra plicatula</i>	-	-	-	+	-
6.	Krastmalu medniekzirneklis <i>Dolomedes plantarius</i>	-	-	-	-	3
7.	Karaliskā dižspāre <i>Anax imperator</i>	1	-	-	-	3
8.	Lielais asmalis <i>Peltis grossa</i>	-	-	-	+	-

¹Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK not. Nr. 396.)

²Suga, kuras aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus (MK not. Nr. 45.)

³ES aizsargājama suga (EP Biotopu Direktīva)

⁴Dabisko meža biotopu speciālā suga vai dabisko meža biotopu indikatorsuga (LR ZM Instrukcija Nr.7.)

⁵Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļauta suga norādītajā kategorijā (Spuris 1998)

Atsevišķi **upes akmeņgliemeža** *Theodoxus fluviatilis* un **upes raibgliemeža** *Theodoxus fluviatilis* eksemplāri konstatēti visos upes akmeņainajos posmos. Pie Rites straucha iztekas novērots **karaliskās dižspāres** *Anax imperator* indivīds. Domājams, ka suga attīstās lielākajos Daugavas ličos. **Krastmalu medniekzirneklis** *Dolomedes plantarius* konstatēts salu piekrastēs, vietās ar bagātīgu augāju.

Uz Kaibalas, Lielās un Mazās salas konstatēta daudzskaitlīga **kroklūpas vārpstiņgliemežu** *Laciniaria plicata*, **krokaino vārpstiņgliemežu** *Macrogastra plicatula* un neliela **parka vīngliemeža** *Helix pomatia* populācija. Mazākā skaitā tie konstatēti arī Dzelmju pussalas un abu lielāko Dauguļu liča salu mežos. Baltalkšņu audzē uz Lielās salas konstatētas **Lielā asmaļa** *Peltis grossa* izskrejas. Domājams, ka šī suga sastopama arī citās lieguma baltalkšņu audzēs.

Lieguma veco vītoli audzes ir piemērotas **zaļajam vītolgrauzim** *Aromia moschata*, taču plāna izstrādes laikā šī suga lieguma teritorijā netika konstatēta.

Liegumā konstatēto reto un aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu atradnes norādītas 5.pielikuma kartē.

Dabas aizsardzības vērtība

No liegumā sastopamajām bezmugurkaulnieku sugām par vērtīgākām atzīstamas lieguma mežos sastopamās gliemežu sugas. Pārējās liegumā konstatētās sugas Latvijā ir plašāk sastopamas un to dabas aizsardzības vērtība ir zemāka.

Sociālekonomiskā vērtība

Lieguma bezmugurkaulnieku sugām piemīt izziņas vērtība, kas pašreiz lieguma teritorijā netiek izmantota.

Ietekmējošie faktori

Mežos dzīvojošos bezmugurkaulniekus negatīvi ietekmē jebkāda mežsaimnieciska darbība. Pļavu bezmugurkaulniekus – pļavu aizaugšana, uzarsana, vēla kūlas dedzināšana un pesticīdu vai jebkādu ķīmikāliju lietošana.

Ūdeņu bezmugurkaulniekus negatīvi ietekmē HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības, taču, tā kā šīs sugas ūdenskrātuvē vēl aizvien saglabājušās, jāpieņem, ka ūdens līmeņa svārstības nav kritiskas šo sugu populāciju saglabāšanai. To saglabāšana drīzāk atkarīga no Daugavas ūdens kvalitātes.

2.3.3. Zivis

Dati par Ņeguma ūdenskrātuves ihtiofaunu iegūti no rūpnieciskās zvejas statistikas datiem par laiku no 1949. līdz 2005. gadam, no 2001.-2003. gadā Ņeguma ūdenskrātuvē veiktajām kontrolzvejām un no Baltijas zivsaimniecības pētniecības institūta 20. gs. 70. gadu pētījumu atskaitēm un zinātniskajiem rakstiem.

Tipiskās un izplatītās sugas

Ņeguma ūdenskrātuvē ir izplatītas visā Daugavas baseinā sastopamās saldūdens zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, plaudis *Abramis brama*, plicis *Blicca bjoerkna*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, karūsa *Carassius carassius*, sudrabkarūsa *Carassius auratus*, karpa *Cyprinus carpio*, ālants *Leuciscus idus*, sapals *Leuciscus cephalus*, baltais sapals *Leuciscus leuciscus*, salate *Aspius aspius*, vīķe *Alburnus alburnus*, grundulis *Gobio gobio*, pavīķe *Alburnoides bipunctatus*, zandarts *Stizostedion lucioperca*, asaris *Perca fluviatilis*, ķīsis *Gymnocephalus cernua*, vēdzele *Lota lota*, akmeņgrauzis *Cobitis taenia*, bārdainais akmeņgrauzis *Noemacheilus barbatulus*, pīkste *Misgurnus fossilis*, vimba *Vimba vimba*, zutis *Anguilla anguilla*, platgalve *Cottus gobio*, mailīte *Phoxinus phoxinus*, trīsdatu stagers *Gasterosteus aculeatus*, deviņdatu stagers *Pungitius pungitius*, kā arī strauta nēģis *Lampetra planieri* un sams *Silurus glanis*, kuram Daugavā ir konstatēta lielākā populācija Latvijā. Kopumā ūdenskrātuves ihtiofaunā sastopamas 30 zivju un viena nēģu suga.

Retās un aizsargājamās sugas

No Latvijā vai Eiropas Savienībā aizsargājamām sugām Ņeguma ūdenskrātuvē konstatētas četras zivju un viena nēģu suga. Viena suga iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā (10. tabula).

10. tabula. Ņeguma ūdenskrātuvē sastopamās aizsargājamās zivju un nēģu sugas

Nr.	Zivju suga	ĪAS ¹	MIK ²	ES ³	LSG ⁴
1.	Strauta nēģis <i>Lampetra planieri</i>	-	-	+	-
2.	Salate <i>Aspius aspius</i>	+	+	+	-
3.	Akmeņgrauzis <i>Cobitis taenia</i>	-	-	+	-
4.	Platgalve <i>Cottus gobio</i>	-	-	+	-
5.	Sams <i>Silurus glanis</i>	-	-	-	3

¹Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK not. Nr. 396.)

²Suga, kuras aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus (MK not. Nr. 45.)

³ES aizsargājama suga (EP Biotopu Direktīva)

⁴Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļauta suga norādītajā kategorijā (Andrušaitis 2003)

Strauta nēģis *Lampetra planieri* uzturas Daugavā, vietās ar smilšainu gultni. Lielāko dzīves daļu tas pavada ieracies upes gultnē. Vizuāli strauta nēģi var novērot tikai nārsta laikā. Tā nārsta vietas atrodas smilšainās, oļainās vietās mazajās upītēs un strautos, kas ietek Ņeguma ūdenskrātuvē. Tāpat kā upes nēģis, nārsto vienreiz mūžā un pēc nārsta iet bojā.

Salate *Aspius aspius* ir ceļotājzivs. Ņeguma ūdenskrātuvē pēc Daugavas HES kaskādes izbūves izveidojās lokāla salašu populācija. Savulaik rūpnieciskajā zvejā ūdenskrātuvē ieguva 100 līdz 110kg salašu gadā. Makšķernieku lomos tā ir samērā reti. Salates nārsto agrā pavasarī, laikā kad ūdens temperatūra sasniedz 4-18°C 0,2 līdz 6m dziļumā. To ikri pielīp pie akmeņiem, augiem vai cita substrāta.

Upes lēnā posmā vietās ar smilšainu gultni sastopams **akmeņgrauzis** *Cobitis taenia*. Akmeņgrauzis nārsto ļoti seklās vietās laikā, kad ūdens temperatūra sasniedz 14 - 24°C. To ikri pielīp pie ūdensaugiem vai peld tuvu pie grunts.

Seklūdens zonās vietās ar akmeņainu gultni sastopamas **platgalves** *Cottus gobio*. Dienā tās parasti slēpjas zem akmeņiem, aktīvākas tumsā. Nārsto seklās vietās laikā, kad ūdens temperatūra sasniedz 7-12°C.

Potenciāli Ķeguma ūdenskrātuvē sastopama arī **pikste** *Misgurnus fossilis* un **spidiļķis** *Rhodeus sericeus*. Gan viena, gan otra suga Latvijā ir plaši izplatīta, taču to klātbūtne Ķeguma ūdenskrātuvē līdz šim nav noteikta.

Dabas aizsardzības vērtība

Ķeguma ūdenskrātuve uzskatāma par nozīmīgu teritoriju salates saglabāšanai. Pārējās aizsargājamās zivju sugas Latvijā sastopamas daudz plašāk un to dabas aizsardzības vērtība ir zemāka.

Sociālekonomiskā vērtība

Liela daļa no lieguma zivju sugām ir saimnieciski nozīmīgas. Tās tiek zvejotas un maksķerētas. No aizsargājamām sugām zvejota un maksķerēta tiek vienīgi salate. Tā ir arī vienīgā no aizsargājamām sugām, kuras ieguve tiek limitēta (noteikts lomu limits un loma zivju minimālais garums).

Ietekmējošie faktori

Lieguma teritorijas zivju fauna ir izveidojusies pēc Ķeguma ūdenskrātuves uzpludināšanas. Līdz 1974.gadam ūdenskrātuvē bija sastopamas arī ceļotājzivis, ko nodrošināja Ķeguma HES aizsprostā iebūvētais zivju ceļš. Uzsākot Pļaviņu HES būvniecību tik atzīts, ka tas nav efektīvs un gan Pļaviņu, gan Rīgas HES jau tika izbūvēti bez zivju ceļiem. Rezultātā Daugavā augšpus Rīgas HES vairs nenonāk ceļojošās zivis. Pašlaik no ceļotājzivīm ūdenskrātuvē sastopama vienīgi salate un nelielā skaitā zutis (tā lejup migrāciju laikā).

Ūdenskrātuves uzpludināšanas rezultātā daudzām zivju sugām tika iznīcinātas nārsta vietas. Pašlaik lielākā daļa no ūdenskrātuves zivīm nārsto sekļajās zemūdens pļāvās (slīkšņās), kuras pastāvīgi tiek pakļautas ūdens līmeņa svārstībām. Ūdens līmeņa svārstības aprīlī, maijā un jūnijā negatīvi ietekmē ūdenskrātuves zivju nārsta apstākļus. Pēdējos gados, kopš maksimālā zivju nārsta laikā tiek samazināta pieļaujamā ūdens līmeņa svārstību amplitūda, nārsta sekmes ir nedaudz uzlabojušās, taču vēl aizvien liels skaits zivju ikrus ūdens līmeņa svārstību ietekmē ik pavasari iet bojā.

Ūdenskrātuves zivju resursus negatīvi ietekmē arī līmeņa svārstības HES profilakses laikā, kad ūdens līmenis ūdenskrātuvē tiek būtiski pazemināts un daļa zivju mazuļu, kuri uzturas litorālajā daļā, paliek peļķēs un lāmās, kas veidojas pazeminoties ūdens līmenim. Šīs zivis iet bojā, kļūstot par barību putniem un plēsīgiem dzīvniekiem vai paliekot sausumā. Pēdējos gados, kopš profilakse Ķeguma ūdenskrātuvē tiek veikta rudens mēnešos, zivju mirstība profilakses laikā ir mazinājusies, tomēr vēl aizvien pēc ūdens nolaišanas atsegtajās gultnes daļās vērojami ūdensaugus sapīnušies un noslāpuši zivju mazuļi.

Lai kompensētu HES izbūves un darbības rezultātā zivju resursiem nodarītos zaudējumus, zvejai un maksķerēšanai nozīmīgo sugu resursi tiek papildināti, veicot zivju mazuļu ielaišanu no audzētavām zivju resursu atražošanas programmas ietvaros, ko daļēji finansē Latvenergo. Tomēr, pēc maksķerēšanu un zivju inspektoru vērtējuma, zivju mazuļi ūdenskrātuvē tik ielaisti nepietiekamā apjomā. Lai noteiktu adekvātu ūdenskrātuvē ielaižamo zivju mazuļu skaitu, nepieciešams izstrādāt zinātniski pamatotu ūdenskrātuves zivju resursu novērtējumu un zinātniski pamatotas rekomendācijas zivju resursu ilgtspējīgai izmantošanai.

Ūdenskrātuves zivju resursu saglabāšanas pasākumus jau vairāk nekā desmit gadus sekmīgi veic biedrības „Mēs zivīm” aktīvistu, nārsta laikā ūdenskrātuvē izliekot mākslīgās nārsta ligzdas un sekmējot maksķerēšanas noteikumu ievērošanu un ilgtspējīgu zivju resursu izmantošanu. Kaut nārsta ligzdās nārstojošo sugu sastāvs un to īpatsvars nav zinātniski izpētīts, spriežot pēc lielā ligzdās iznērsto ikrus skaita un ūdenskrātuvē pieaugošā mazo zivju daudzuma, pasākums uzskatāms par efektīvu.

2.3.4. Putni

Tā kā plāna izstrāde tika uzsākta maijā, plāna izstrādes gadā liegums apmeklēts tikai putnu ligzdošanas un rudens migrācijas sezonā. Būtiskākie novērojumi veikti 20., 21., 22.maijā, 7., 21., 22.jūnijā, 26.jūlijā un 11.septembrī. Teritorijas apsekošana veikta kājām gar abiem Daugavas krastiem un no laivas. Provocēšanas metode nav izmantota. Papildus teritorijas ornitofaunas raksturošanai izmantoti otrā Latvijas ligzdojošo putnu atlanta (LOB sagatavošanā) materiāli par sugām, kurām zināma konkrēta reģistrēšanas vieta, kā arī Latvijas ornitoloģijas biedrībā apkopotie dati par atsevišķiem ornitoloģiskajiem novērojumiem, kuri pavasara migrāciju laikā lieguma teritorijā neregulāri veikti kopš 1993.gada.

Tipiskās un izplatītās sugas

Lieguma teritorijā konstatēta tipiska lēni tekošu upju un ar tām saistītu biotopu, palieņu pļavu un krastmalu mežu putnu fauna. Uz salām ligzdo žubīte *Fringilla coelebs*, sarkanrīklīte *Erithacus rubecula*, melngalvas ļauķis *Sylvia atricapilla*. Ūdeņu piekrastēs novēroti vairāki upes tilbīšu *Actitis hypoleucos* īpatņi, savukārt virsūdens augāja slīkšņās vairāki ezera ļauķu *Acrocephalus scirpaceus*, niedru strazdu *Acrocephalus arundinaceus* un niedru stērstu *Emberiza schoeniclus* pāri. Lieguma teritorijā, Daugavas atklātajā daļā pārlidojam un barojoties novēroti atsevišķi lielo ķīru *Larus ridibundus*, upes zīriņu *Sterna hirundo* un kajaku *Larus canus* īpatņi. Pavasara migrācijas laikā lieguma teritorijā sastopami vairāki simti sējas un baltpieres zosu *Anser fabalis*, *Anser albifrons*.

Retās un aizsargājamās sugas

Lieguma teritorijā konstatētas 14 Latvijā un 12 Eiropas Savienībā aizsargājamas putnu sugas. Divu sugu ligzdošanas vietā iespējams veidot mikroliegumus. 11 no liegumā konstatētajām sugām iekļautas Latvijas Sarkanajā grāmatā (11.tabula).

11. tabula. Dabas lieguma teritorijā konstatētās retās un aizsargājamās putnu sugas

Nr.	Suga	ĪAS ¹	MIK ²	ES ⁴	LSG ⁵	Biotops	Sastopamības vērtējums liegumā
1.	Ziemeļu gulbis <i>Cygnus cygnus</i>	+	* ³	+	3	Daugavas akvatorija, virsūdens augāja ceri (slīkšņas)	Caurceļo 300 – 800 īpatņi
2.	Mazais gulbis <i>Cygnus columbianus</i>	+	-	+	-	Daugavas akvatorija, virsūdens augāja ceri (slīkšņas)	Caurceļo 10 – 130 īpatņi
3.	Mazā gaura <i>Mergus albellus</i>	-	-	+	-	Daugavas akvatorija, virsūdens augāja ceri (slīkšņas)	Caurceļo 20 – 70 īpatņi
4.	Zivjērglis <i>Pandion haliaetus</i>	+	* ³	+	3	Daugavas akvatorija	Barojas putni no 1 – 2 ligzdām
5.	Lielā gaura <i>Mergus merganser</i>	+	+	-	3	Daugavas akvatorija	Ligzdo 0 – 2 pāri
6.	Niedru lija <i>Circus aeruginosus</i>	+	-	+	-	Niedrājs, slīkšņas	Ligzdo 1 - 2 pāri
7.	Ormanītis <i>Porzana porzana</i>	+	-	+	2	Blīvas niedru/vilkvālišu audzes	Ligzdo 2 – 6 pāri
8.	Grieze <i>Crex crex</i>	+	-	+	2	Zālāji ūdeņu piekrastē un uz salām	Ligzdo 1 – 3 pāri
9.	Zivju dzenītis <i>Alcedo atthis</i>	+	-	+	3	Smilšakmens atsegumi, ūdeņu piekraste	Ligzdo 1 – 2 pāri

10.	Seivi ļauķis <i>Locustella luscinioides</i>	+	-	-	-	Niedrāji	Ligzdo 4 – 5 pāri
11.	Somzīlīte <i>Remiz pendulinus</i>	+	-	-	3	Krūmājs, mežs ūdeņu piekrastē	Ligzdo 3 – 6 pāri
12.	Baltmugurdzenis <i>Dendrocopus leucotos</i>	+	+	+	3	Mitri lapu koku meži	Ligzdo 1 – 2 pāri
13.	Kuitala <i>Numenius aquata</i>	+	-	-	3	Atsegtā Daugavas gultne pazemināta ūdens līmeņa apstākļos	Caurceļo līdz 10 īpatņi
14.	Gugatnis <i>Philomachus pugnax</i>	+	-	+	3	Atsegtā Daugavas gultne pazemināta ūdens līmeņa apstākļos	Caurceļo līdz 20 īpatņi
15.	Parastais šņibītis <i>Calidris alpina schinzii</i>	+	-	+	2	Atsegtā Daugavas gultne pazemināta ūdens līmeņa apstākļos	Caurceļo līdz 100 īpatņi
16.	Lielais baltais gārnis <i>Egreta alba</i>	-	-	+	-	Daugavas akvatorija, virsūdens augāja ceri	Caurceļo līdz 10 īpatņi

¹Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK not. Nr. 396.)

²Suga, kuras aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus (MK not. Nr. 45.)

³Mikroliegums veidojams sugas ligzdošanas vietā

⁴ES aizsargājama suga (EP Putnu direktīva)

⁵Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļauta suga norādītajā kategorijā (Andrušaitis 2000)

Ziemeļu gulbji *Cygnus cygnus*, **mazie gulbji** *Cygnus columbianus* un **mazās gauras** *Mergus albellus* lieguma teritorijā ievērojamā skaitā sastopamas pavasara un rudens migrāciju laikā. Šo sugu ligzdošana lieguma teritorijā nav konstatēta.

Daugavas piekrastes pļavā pie Dauguļiem un uz Mazās salas ligzdo **griezes** *Crex crex*. Viens dziedošs putns uz Mazās salas dzirdēts 21.maijā. Naktī uz 22.jūniju viens putns dzirdēts Daugavas krasta pļavā pie Daugaviešiem. Grieze ir globāli apdraudēta suga, kas Latvijā vēl sastopama samērā lielā skaitā. Kopējais Latvijas griežu populācijas vērtējums ir 26000 – 38000 pāru (*Birdlife International* 2004), kas sastāda vairāk nekā ¼ no Eiropas griežu populācijas. Tādejādi Latvijai ir ļoti augsta starptautiska atbildība par griezes populācijas labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu. Latvijā griezes sastopamas no maija sākuma līdz septembra beigām. Ligzdo mitrās pļavās, ganībās, kā arī citās atklātās vietās no maija beigām līdz augusta vidum.

Divi dziedoši **ormanīšu** *Porzana porzana* putni naktī uz 22.jūniju dzirdēti Dauguļu līča dienvidu galā, kur ir visplašākās vilkvālīšu slīkšņas. 2000.gada maijā viens dziedošs putns šai vietā dzirdēts vairākkārt (LOB sagatavošanā). 2001.gada 7.jūnijā viens dziedošs putns novērots niedrājā pie Mazās salas (LOB sagatavošanā). Lai arī 2007.gadā šajā lieguma daļā neviens šīs sugas īpatnis netika novērots, šeit esošie seklie Daugavas krasti un slapjie zālāji atzīstami par ormanīša ligzdošanai piemērotiem. Latvijā ormanīši sastopami no maija sākuma līdz septembra beigām. Ligzdo mitrās piekrastes pļavās no maija beigām līdz augusta vidum.

Zivju dzenītis *Alcedo atthis* liegumā novērots 7.jūnijā ar zivi knābī lidojam gar Daugavas kreiso krastu ziemeļu virzienā pie Puigām. Daugavas kreisā krasta smilšakmens atsegumi ir piemēroti zivju dzenīšu ligzdošanai.

Ligzdošanai piemērotos biotopos 22.maijā un 7.jūnijā Dauguļu līcī un 2. jūlijā pie Lielās salas medījam novērota **niedru lija** *Circus aeruginosus*. 3.jūlijā Dauguļu līcī novērots niedru liju pāris.

Četri dziedoši **Seivi ļauķi** *Locustella luscinioides* liegumā novēroti naktī uz 22.jūniju. No tiem divi – Dauguļu līča niedrājos un divi – niedrājos pie Mazās salas.

Somzīlīte *Remiz pendulinus* liegumā novērota 20.maijā Daugavas malā iepretī Lejastomuļiem un 22.jūnijā iepretī Stropēniem. 21.maijā iepretim Gulbjiem ligzdošanai piemērotā biotopā novērots pāris. 2002.gadā viena lietota ligzda atrasta krūmājos Daugavas malā pret Stropēniem un 2004.gadā - Daugavas malā pie Torbēniem (LOB sagatavošanā).

Lielā gaura *Mergus merganser* liegumā novērota otrā Latvijas Ligzdojošo putnu atlanta novērojumu vākšanas laikā. 2000.gada jūnijā Daugavā pie Torbēniem redzēti pieci nesen izvesti mazuļi. Viens putns ligzdošanai piemērotā biotopā novērots 2000.gada maijā Daugavā pie Puigām (LOB sagatavošanā). Lielā gaura kā liegumā ligzdojoša suga citos avotos nav atzīmēta, un nav konstatēta arī 2007.gadā. Novērotie putni, visticamāk, ligzdo Daugavas kreisā krasta mežā ārpus lieguma teritorijas, tomēr līdz divu pāru ligzdošana iespējama arī lieguma mežos uz Daugavas salām.

Lieguma teritorijā regulāri barojas **zivjērglis** *Pandion haliaetus*. Divi putni, visticamāk, pāris, 7.jūnijā novēroti međijam Dauguļu līcī. Viens no putniem noķēris zivi aizlidoja Birzgales virzienā. Ligzda visdrīzāk atrodas Daugavas kreisā krasta mežos.

Lieguma Mazās salas mežos 2007.gada augustā novērots **baltmugurdzenis** *Dendrocopus leucotos*. Uz Lielās salas konstatēti baltmugurdzenim raksturīgi kalumi. Gan Lielās, gan Mazās salas meži uzskatāmi par baltmugurdzeņa ligzdošanai piemērotiem.

Dauguļu līcī 11.septembrī novēroti desmit **lielie baltie gārņi** *Egreta alba*, viena **kuitala** *Numenius aequata*, pieci **gugatņi** *Philomachus pugnax* un 11 **parastie šņibīši** *Calidris alpina schinzii*. Šie novērojumi veikti HES profilakses laikā, t.i., laikā, kad būtiski pazemināts ūdenskrātuves ūdens līmenis.

Agrāk veiktajos teritorijas ornitoloģiskā stāvokļa vērtējumos kā teritorijā ligzdojoša suga minēts **melnaiss zīriņš** *Chlidonias niger* (Račinskis 2004), taču plāna izstrādes sezonā suga liegumā vairs netika atrasta, kaut tika īpaši meklēta.

Dabas aizsardzības vērtība

Lieguma ornitoloģisko nozīmi apliecina teritorijai piešķirtais Eiropas nozīmes putniem nozīmīgās vietas un Eiropas Savienībā aizsargājamās teritorijas, kura dibināta izpildot putnu direktīvas prasības, statuss.

Sociālekonomiskā vērtība

Lieguma putnu sugām piemīt augsta izziņas vērtība, kas lieguma teritorijā pašreiz netiek izmantota. Liegumā vai tam piegulošajās platībās uzbūvējot vienu vai vairākus putnu vērošanas torņus, iespējams dažādot lieguma piedāvātās tūrisma un rekreācijas iespējas.

Ietekmējošie faktori

Dauguļu līcis lielā virsūdens aizauguma, sekluma un ūdens līmeņa svārstību dēļ no ledus mēdz atbrīvoties ātrāk nekā pārējā Daugavas akvatorija, tādējādi piesaistot migrējošos ūdensputnus laikā, kad citas vietas vēl klātas ar ledu.

Lieguma saldūdens veģetācijas attīstība pašlaik norit putnu aizsardzības interesēm atbilstoši. Esošā veģetācija nodrošina augstu putnu sugu daudzveidību. Tuvākajos gados veģetācijas tālākas attīstības un aizsardzības pasākumu rezultātā, putnu daudzveidība teritorijā varētu ievērojami palielināties. Pagaidām liegumā neveidojas plaši vienlaidus niedrāju masīvi, kas ir izteikta aizaugošu ūdeņu veģetācijas sukcesijas stadija. Nelielie niedrāju puduri, kas ir ligzdošanas biotops, piemēram, Seivi ļauķim, lieguma ūdensputnu daudzveidību tikai palielina.

Galvenais lieguma ūdensputnus negatīvi ietekmējošais faktors ir HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības. Pavasara migrāciju laikā pēkšņas un lielu amplitūdu svārstības traucē putnu barošanu un atpūtu. Kritiskas ir ūdenslīmeņa svārstības putnu ligzdošanas periodā. Virkne no liegumā sastaptajām sugām (gulbji, dūkuri, arī ormanītis un Seivi ļauķis, kā arī liegumā vairs nekonstatētais melnaiss zīriņš) ligzdas būvē ļoti zemu virs ūdenslīmeņa. Regulāru ūdens līmeņu svārstību ietekmē ir apgrūtināta to ligzdu būvēšana un saglabāšana. Domājams, ka ūdenslīmeņa svārstības arī ir galvenais iemesls, kāpēc liegumā ir maza virsūdens augājā ligzdojošo sugu daudzveidība. Nodrošinot minimāli iespējamo svārstību līmeni, virsūdens augājā ligzdojošo sugu daudzveidība visticamāk palielināsies. Rudeņos ūdenslīmeņa svārstību ietekme uz ūdensputniem vairs nav tik kritiska. Turklāt, HES profilakses laikā pazeminot līmeni un atsedzot ūdenskrātuves

seklo platību gultni, teritorijai tiek piesaistīti bridējputni. Aizaugušais līcis pie Dauguļiem sekluma un nepieejamības dēļ ir ideāla bridējputnu pulcēšanās vieta rudenī.

Otrs nozīmīgākais putnu ligzdošanu un atpūtu ietekmējošais faktors ir traucējums, ko rada cilvēku atrašanās un motorizēto ūdens transporta līdzekļu lietošana tiešā virsūdens augāja ceru un slīkšņu tuvumā migrējošo ūdensputnu atpūtas un ligzdojošo putnu ligzdošanas laikā. Kaut lieguma ornitoloģiski vērtīgākā daļa – aizaugušais līcis pie Dauguļiem – uzskatāms par samērā nepieejamu (no krasta to norobežo niedrāji un grūti izejama meža, krūmu josla, no galvenās Daugavas straumes – blīva virsūdens augu josla un mazu saliņu rinda uz Daugavas senās gultnes krants) šeit pastāvīgi vērojama makšķernieku un atpūtnieku klātbūtne. Plāna izstrādes laikā teritorijā nekonstatētais melnais zīriņš, domājams, teritoriju pametis tieši lielā traucējuma faktora dēļ. Aizaugušais līcis pie Dauguļiem ir piemērota vieta lielo ķīru kolonijai, taču arī tie, pastāvīga traucējuma dēļ, šeit neligzdo.

Būtisku traucējumu lieguma ūdensputniem rada arī lieguma teritorijā notiekošās ūdensputnu medības.

Plāvās ligzdojošo putnu saglabāšanu negatīvi ietekmē plāvu aizaugšana, agra plāušana, vēla kūlas dedzināšana. Potenciāli lieguma plāvu putnus apdraud arī plāvu biotopu iznīcināšana, uzarot, apmežojot vai apbūvējot, kā arī pesticīdu vai jebkādu ķīmikāliju lietošana.

Mežos ligzdojošās sugas negatīvi ietekmē lielu, dobumainu un nokaltušu koku izvākšana un cilvēku klātbūtne ligzdu tuvumā putnu ligzdošanas laikā.

2.3.5. Abinieki, rāpuļi, zīdītāji

Tā kā dabas lieguma dabas aizsardzības prioritāte ir putni, tad papildus pētījumi par zīdītājiem, rāpuļiem un abiniekiem dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā netika organizēti.

Lieguma apsekošanas laikā teritorijā novērotas šādām teritorijām tipiskas abinieku sugas – zaļā varde *Rana esculenta* un parastā valde *Rana temporaria*.

No zīdītāju sugām konstatēta bebru *Castor fiber* klātbūtne. No vietējo iedzīvotāju stāstītā zināms, ka teritorijā iekļīst stirnas *Capreolus capreolus* un aļņi *Alces alces*.

2.4. Teritorijas ainaviskais novērtējums

Dabas lieguma teritorijā ietver neliels Daugavas terasētās upes ielejas ainavas fragments. Daugavas ieleja Vidusdaugavas posmā pieder pie visvairāk pārveidotajiem ainavu tipiem Latvijā. 20.gs. sākumā Daugava no straujas un krācainas upes pārveidota par trīs HES ūdenskrātuvju kaskādi, pilnībā appludinot Daugavas kanjonveida ieleju un daļēji arī Daugavas senlejas lēzenos krastus un izveidojot plašus seklūdens rajonus un jaunas salas.

Daugavas ielejai piemīt mozaikveida struktūra, kas veidojusies pateicoties daudzveidīgiem vides apstākļiem un cilvēku saimnieciskajai darbībai. Gar Daugavas labo krastu stiepjas sen apgūtu un labi iekoptu lauksaimniecības zemju josla, kas kopā ar viensētām, mežu puduriem un koku grupām veido Daugavas senlejai raksturīgo mozaikveida ainavu. Daugavas kreisais krasts ir daudz mazāk pārveidots un ekstensīvāk izmantots nekā labais. Gar kreiso krastu starp nelielām lauksaimniecības zemju teritorijām un viensētām vēl saglabājušies plaši mežu masīvi.

No ainavekoloģiskā viedokļa galvenais teritorijas ekosistēmas struktūras elements ir Daugavas upes koridors. Upes koridoram piemīt ļoti svarīga ekoloģiska nozīme. Tas kalpo par migrācijas ceļu daudzām augu un dzīvnieku sugām. Nogāžu apaugums kontrolē ūdens noteci, ierobežo minerālo barības vielu noplūdi un aizkavē nogāžu erozijas procesus, tādejādi samazinot upē ieskaloto duļķu materiāla daudzumu un uzlabojot ūdens kvalitāti. Upes ainavas ir atvērtas sistēmas, kuras ietekmē procesi un cilvēku darbības izpausmes blakus esošajās ainavās. Ielejas ainavas izceļas ar lielu dabas procesu dinamismu un dažādību, ko Ķeguma ūdenskrātuvē pastiprina Ķeguma HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības.

Kaut teritorijā notikušās izmaiņas pilnībā ir mainījušas upes ielejas raksturu, tā joprojām ir palikusi ainaviski pievilcīga un ir viena no gleznainākajām vietām apkārtnē. Pateicoties Ķeguma ūdenskrātuves plašumam teritorijā dominē plaši, atklāti un estētiski pievilcīgi skati, kuri vislabāk

uztverami pārvietojoties pa ūdenskrātuvi ar laivu, taču arī ūdenskrātuves krastos sastopamas vizuāli pievilcīgas skatu vietas, no kurām paveras skati uz ūdenskrātuves baseinu, tā krastiem, slīksņām, pļavām un mežiem (13.attēls).

Skats uz Dauguļu līci no potenciālā putnu vērošanas torņa vietas.

Kaibalas salas krasts.

Skats uz Daugavu no Kaibalas salas.

13. attēls. Vizuāli pievilcīgi ainavas elementi dabas lieguma teritorijā (B.Strazdiņas fotogrāfijas).

Pēdējos gados cilvēka saimnieciskās darbības rezultātā lieguma ainavā sastopamas jaunas iezīmes - Daugavas krastos parādās jauna tipa apbūve, veidojas nepārtrauktas krastu apbūves joslas, izmainās Daugavas ielejai raksturīgā viensētu, piekrastes pļavu un mežu puduru proporcija.

2.5. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums

12.tabula. Dabas lieguma dabas un sociālekonomisko vērtību apkopojums un pretnostatījums

Dabas vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori
DAUGAVA		
Putnu, t.sk. retu un aizsargājamu sugu, ligzdošanas un barošanās vieta Migrējošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vieta Zivju nārsta un barošanās vieta Tipisku, retu un aizsargājamu augu, bezmugurkaulnieku, zivju un abinieku sugu dzīvotne Sugu izplatīšanās koridors	Vizuāli augstvērtīgas ainavas būtiska sastāvdaļa Elektroenerģijas iegūšana Saldūdens krātuve Makšķerēšanas, zvejošanas un medību vieta Augstvērtīga rekreācijas vieta Kuģošanas vieta Potenciāla niedru ieguves vieta	(+/-) HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības (-) Daugavas baseina piesārņojums (-) Neattīrītu notekūdeņu iepludināšana (-) Sadzīves atkritumu izmētāšana (-) Dabisko Daugavas krastu biotopu iznīcināšana
PLAVAS		
Bioloģiski vērtīgas, neielabotas pļavas Trīs Latvijā un ES aizsargājami biotopi Augu, t.sk. retu un aizsargājamu sugu, un bezmugurkaulnieku sugu dzīvotne Putnu, t.sk. reto un aizsargājamo sugu ligzdošanas un barošanās vieta Aļņu, stirnu barošanās vieta Medību teritorija plēsējiem	Vizuāli augstvērtīgas ainavas būtiska sastāvdaļa Siena vākšanas un mājlopu ganīšanas vieta Atpūtas vieta	(+/-) HES darbības noteiktā regulārā applūšana (+) Pļaušana, ganīšana, krūmu ciršana (+) ES un valsts atbalsts zālāju uzturēšanai (-) Pļavu aizaugšana, uzaršana, ielabošana, minerālmēsļu, pesticīdu un citu ķīmikāliju lietošana (-) Nomīņāšana, piegružošana

MEŽI		
Latvijā un ES aizsargājams biotops Tipisku, retu un aizsargājamu augu, sēņu, sūnu un bezmugurkaulnieku sugu dzīvotne Putnu, t.sk. retu un aizsargājamu sugu, ligzdošanas un barošanās vieta	Vizuāli augstvērtīgas ainavas būtiska sastāvdaļa Koksnes avots Pastaiģu vieta	(+) Atrašanās grūti aizsniedzamā vietā (+) Aizsargājamās teritorijas statuss (+) Valsts atbalsts aizsargājamo teritoriju mežu saglabāšanai (-) Mežsaimnieciskā darbība, tai skaitā kritalu, sausu un bojātu koku izvākšana, pameža retināšana (-) Zemesdzīves izmīņāšana, piegružošana
AUGI		
6 retas un/vai aizsargājamas augu sugas	Izziņas vērtība	(-) Mežsaimnieciskā darbība (-) Pļavu aizaugšana, uzaršana, regulāra kūlas dedzināšana (-) Minerālmēsļu, pesticīdu un citu ķīmikāliju lietošana (-) Nomīņāšana, izplūkšana (-) Daugavas piesārņojums
BEZMUGURKAULNIEKI		
8 retas un/vai aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas	Izziņas vērtība	(-) Pļavu aizaugšana, uzaršana, vēla kūlas dedzināšana (-) Mežsaimnieciskā darbība (-) Minerālmēsļu, pesticīdu un citu ķīmikāliju lietošana (-) Daugavas piesārņojums
ZIVIS		
30 zivju sugas un 1 nēģu suga, t.sk. 1 Latvijā un 4 ES aizsargājamas	Makšķerēšanas un zvejošanas objekts	(-) Ūdenskrātuvju aizsprosti (-) HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības zivju nārsta laikā un būtiska līmeņa pazemināšana HES profilakses laikā (-) Daugavas piesārņojums (-) Makšķerēšana, zveja (+) Zivju mazuļu ielaišana (+) Mākslīgo nārsta ligzdu izlikšana (+) Makšķerēšanas noteikumu kontroles uzlabošana
PUTNI		
16 Latvijā un/vai Eiropā aizsargājamas putnu sugas	Putnu vērošanas iespējas	(-) HES darbības noteiktās ūdens līmeņa svārstības putnu atpūtas un ligzdošanas laikā (-) Traucējums ligzdošanas un atpūtas laikā (-) Putnu medības (+) Dauguļu liča nepieejamība (-) Pļavu aizaugšana, uzaršana, agra pļaušana, vēla kūlas dedzināšana (-) Mežsaimnieciskā darbība (-) Niedrāju dedzināšana, vienlaidus niedrāju veidošanās (+) Aizsargājamās teritorijas statuss

12.tabulā sniegtais lieguma dabas un sociālekonomisko vērtību apkopojums norāda, ka lieguma teritorijai piemīt gan liela dabas aizsardzības, gan sociālekonomiskā vērtība.

Daugavas ūdeņu izmantošana elektroenerģijas ražošanā, dzeramā ūdens iegūšanā, zivju resursu izmantošana zvejā un makšķerēšanā, kā arī lieguma teritorijas izmantošana tūrisma pakalpojumu sniegšanā sniedz tiešu ekonomisko labumu.

Teritorijas augstvērtīgā ainava, plašie un mierīgie ūdeņi, teritorijas zivju un putnu resursi piedāvā daudzveidīgas rekreācijas un tūrisma biznesa attīstības iespējas. Dabas liegums potenciāli spēj piesaistīt lielu apmeklētāju skaitu. Tomēr apmeklētāju plūsmas pieaugums nav vēlams, kamēr lieguma teritorija nav iezīmēta dabā, lieguma apmeklētājus informējot, ka tie atrodas īpaši sargājamā teritorijā ar saviem izmantošanas un pārvietošanās ierobežojumiem, nav labiekārtota lieguma izziņas un tūrisma infrastruktūra un nodrošināta pret traucējumu jutīgo sugu pienācīga aizsardzība.

Tomēr daudz būtiskāka par lieguma sociālekonomisko vērtību ir tā dabas aizsardzības vērtība. Lieguma teritorijā konstatēti četri Eiropas Savienībā un/vai Latvijā aizsargājami biotopi (6., 7. tabula). Lieguma biotopi nodrošina piemērotas dzīvotnes vai barošanas vietas 38 retām vai aizsargājamām augu, bezmugurkaulnieku, zivju, nēģu un putnu sugām, no kurām 23 ir aizsargājamas Latvijā, 17 – ES, piecu sugu aizsardzības nodrošināšanai iespējams veidot mikroliegumus un 22 sugas iekļautas Latvijas Sarkanajā grāmatā (8. - 11. tabula).

Nemot vērā lieguma izveides mērķi un liegumā konstatēto īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību valstī, par lieguma dabas aizsardzības prioritāti izvirzīta migrācijas un ligzdošanas laikā teritorijā sastopamo putnu sugu aizsardzība un netraucēta to atpūtas un ligzdošanas iespēju nodrošināšana, kas panākama, samazinot ūdens līmeņa svārstības, motorizēto ūdens transporta līdzekļu lietošanu un cilvēku klātbūtni virsūdens augāja ceru un slīkšņu tiešā tuvumā putnu atpūtas un ligzdošanas laikā, kā arī nodrošinot patvēruma iespējas ūdensputnu medību laikā un nodrošinot to ligzdošanas biotopu (tīru Daugavas ūdeņu) saglabāšanu. Pļāvās un mežos ligzdojošo putnu aizsardzība panākama nodrošinot to ligzdošanas biotopu – apsaimniekotu pļavu un saimnieciski neskartu mežu saglabāšanu, samazinot traucējumu faktoru to ligzdošanas laikā un īstenojot saudzīgu pļavu apsaimniekošanu.

Lieguma ūdens biotopu un tīru Daugavas ūdeņu saglabāšana nodrošināma samazinot Daugavas baseinā ienākošo piesārņojumu, kas panākams atjaunojot un ieviešot Daugavas baseina apsaimniekošanas plānu, izbūvējot Dzelmu ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, nepieļaujot neatīrītu notekūdeņu iepludināšanu no Daugavas krastos esošajām viensētām, novēršot Daugavas krastu piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem un saglabājot Daugavas krastu dabiskos biotopus – mežus, pļavas un krūmājus.

Lieguma pļavu saglabāšana un to bioloģiskās daudzveidības palielināšana tiks nodrošināta veicot regulāru pļavu apsaimniekošanu un jau aizaugošo pļavu atjaunošanu, kā arī nepieļaujot pļavu uzarsāšanu, apbūvēšanu, ielabošanu un dažādu ķīmikāliju lietošanu.

Lieguma mežu saglabāšana un to bioloģiskās daudzveidības palielināšana tiks nodrošināta, ja lieguma mežos netiks veiktas nekādas mežsaimnieciskās darbības, t.sk., kritušu un nokaltušu koku izvākšana un pameža tīrīšana.

Augu un bezmugurkaulnieku sugu aizsardzība tiks nodrošināta realizējot to dzīvotņu – tīru Daugavas ūdeņu, saimnieciski neskartu mežu un apsaimniekotu pļavu saglabāšanu. Papildus lieguma retās augu sugas jāsargā no izmīnāšanas un izplūkšanas.

Ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis tiks saglabāts vismaz patreizējā līmenī, saglabājot Daugavas ūdens kvalitāti, īstenojot saudzīgu ūdens nostrādes intensitāti zivju nārsta laikā un turpinot biedrības "Mēs zivīm" jau uzsāktās aktivitātes - zivju mazuļu ielaišanu, mākslīgo nārsta ligzdu izlikšanu, zvejnieku un makšķernieku izglītošanu un zvejas un makšķerēšanas noteikumu ievērošanas kontroles uzlabošanu. Lai noteiktu detālākus zivju resursu stāvokļa uzlabošanas pasākumus, nākotnē nepieciešams veikt zinātniski pamatotu ūdenskrātuves zivju resursu stāvokļa novērtējumu.

Lieguma ainaviskā vērtība tiks saglabāta, saglabājot lieguma pļavu un mežu proporciju un liegumam piegulošajās platībās saglabājot Vidusdaugavas ielejai raksturīgo viensētu, meža puduru un piekrastes pļavu miju, kā arī samazinot teritorijas piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem un labiekārtojot publiski pieejamās atpūtas vietas un laivu piestātnes.

III Teritorijas saglabāšanas mērķi

3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis

Migrējošiem un ligzdojošiem ūdensputniem lieguma teritorijā nodrošinātas piemērotas atpūtas un ligzdošanas iespējas, liegumā sastopamas apsaimniekotas pļavas un uz lieguma salām atrodas saimnieciski neskarti meži.

3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi

1. DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANA

1A. Nodrošinātas migrējošiem ūdensputniem piemērotās atpūtas vietas 57ha platībā

1B. Nodrošināta lieguma teritorijas reto un aizsargājamo sugu populāciju stabila vai pieaugoša pastāvēšana

1C. Atklātas pļavas aizņem 26 ha

1D. Bioloģiski vērtīgas mežaudzes aizņem 26 ha

1E. Novērtēta lieguma dabas vērtību saglabāšanas pasākumu efektivitāte

1F. Novērtēts lieguma dabas vērtību stāvoklis

2. ŪDENSKRĀTUVES ZIVJU RESURSU PALIELINĀŠANA

2A. Novērtēts ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis

2B. Palielināti ūdenskrātuves zivju resursi

3. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

3A. Dabas lieguma un sezonas lieguma teritorijas robežas ir atpazīstamas dabā

3B. Teritorijas apmeklētājiem ir pieejama informācija par lieguma vērtībām un to izmantošanas ierobežojumiem

4. Tūrisma un rekreācijas jautājumu sakārtošana/infrastruktūras objektu pilnveidošana

4A. Izstrādāti vienoti noteikumi Ķeguma ūdenskrātuves izmantošanai rekreācijas un tūrisma vajadzībām un sekmēta to ieviešana

4B. Labiekārtoti tūrisma infrastruktūras objekti

4C. Novērtēta tūrisma un rekreācijas ietekme uz lieguma dabas vērtībām

5. DAUGAVAS ŪDENS EKOLOĢISKĀS KVALITĀTES UZLABOŠANA

5A. Atjaunots Vidusdaugavas baseina apsaimniekošanas plāns un uzsākta tā ieviešana

5B. Veikta Dzelmju notekūdeņu attīrīšanas sistēmas rekonstrukcija

5C. Likvidēts teritorijas piesārņojums ar sadzīves atkritumiem

5D. Saglabāta Daugavai piegulošā pļavu un mežu josla

IV Apsaimniekošanas pasākumi

4.1. Apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums

Lieguma apsaimniekošanas mērķu sasniegšanai realizējamo apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums sniegts 13.tabulā.

13.tabulā iekļauta informācija par pasākumu izpildes steidzamību (prioritāti), vēlamajiem izpildes termiņiem, potenciālajiem izpildītājiem un iespējamajām pasākumu izmaksām.

Pasākuma prioritāte vērtēta sekojoši: I – nepieciešams; II – vēlams; III – pieļaujams. Norādot izpildes termiņu, minēts gads, līdz kura beigām pasākumu vēlams realizēt. Pasākumu, kuru realizēšana lieguma teritorijā ir pieļaujama, bet nav nepieciešama, izpildes termiņš norādīts 2018.gads.

Izvērstāks pasākumu apraksts sniegts plāna 4.2.apakšnodaļā. Pasākumu veikšanas vietas norādītas 6.pielikuma kartē.

13. tabula. Apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums

Nr.	Pasākums	Mērķis	Prioritāte	Izpildes termiņš	Potenciālais izpildītājs/ Iespējamās izmaksas
DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANA					
1.1.	Pagarināt laiku, kurā noteikta minimāli iespējamā ūdens līmeņa svārstību amplitūda	1A, 1B, 2B	I	2012	VVD RVP Administratīvās izmaksas
1.2.	Pavasara migrāciju periodā (no 1.marta līdz 1.maijam) visā lieguma teritorijā ierobežot pārvietošanos ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru	1A	I	katru gadu	Apmeklētāji, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD) Pasākuma īstenošanas kontroles izmaksas
1.3.	Putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (sezonas liegumu teritorijās) ierobežot pārvietošanos ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru	1A, 1B, 2B	I	visu laiku	Apmeklētāji, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD) Pasākuma īstenošanas kontroles izmaksas
1.4.	Pavasara migrācijas un ligzdošanas laikā (no 1.marta līdz 1.jūlijam) ierobežot cilvēku klātbūtni putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (sezonas lieguma teritorijās)	1A, 1B	I	katru gadu	Apmeklētāji, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD) Pasākuma īstenošanas kontroles izmaksas
1.5.	Neveikt putnu medības līcī pie Dauguļiem (sezonas lieguma teritorijā Nr.1.)	1B	I	katru gadu	Mednieki, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD) Pasākuma īstenošanas kontroles izmaksas
1.6.	Veikt sauso, mēreni mitro un mitro pļavu apsaimniekošanu 10ha platībā	1C, 1B	I	katru gadu	Zemes īpašnieki, lietotāji, apsaimniekotāji ~ Ls80-150/ha
1.7.	Veikt slapjo pļavu apsaimniekošanu 12ha platībā	1C, 1B	II	reizi 2-3 gados	Zemes īpašnieki, lietotāji, apsaimniekotāji ~ Ls150/ha
1.8.	Veikt pļavu atjaunošanu 4ha platībā	1C, 1B	II	2012	Zemes īpašnieks ~ Ls200/ha

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāns, 2008. – 2018.

1.9.	Nodrošināt lieguma mežu dabisku attīstību 26ha platībā	1D, 1B	I	visu laiku	Zemes īpašnieki, lietotāji, apsaimniekotāji, pasākuma ieviešanas kontrolētāji (VMD) Pasākuma īstenošanas kontroles izmaksas
1.10.	Veikt apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringu	1E	I	reizi 5 gados	Lieguma pārvaldes struktūra Administratīvās izmaksas
1.11.	Veikt liegumā ligzdojošo putnu sugu monitoringu	1F	I	2 reizes gadā	Nozares eksperti ~ Ls 300 gadā
1.12.	Veikt ES nozīmes sugu un biotopu stāvokļa monitoringu	1F	I	reizi 2 gados	Nozares eksperti Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmas īstenošanas ietvaros
ŪDENSKRĀTUVES ZIVJU RESURSU PALIELINĀŠANA					
2.1.	Veikt Ķeguma ūdenskrātuves zivju resursu izpēti, novērtējumu un monitoringu	2A	I	2012	LZRA, biedrība "Mēs zivīm" vai citas org. Izmaksas nosakāmas sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai
2.2.	Veikt zivju resursu papildināšanu	2B	I	katru gadu	Valsts vai privātās zivjaudzētavas, biedrība "Mēs zivīm" vai citas organizācijas Izmaksas nosakāmas ik gadu sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai
2.3.	Turpināt mākslīgo zivju nārsta ligzdu izlikšanu	2B	I	katru gadu	Biedrība "Mēs zivīm" vai citas organizācijas Izmaksas nosakāmas ik gadu sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai
2.4.	Noteikt mākslīgo nārsta ligzdu nārsta efektivitāti	2A	II	2012	LZRA, biedrība "Mēs zivīm" vai citas org. Izmaksas nosakāmas sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai
SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA					
3.1.	Veikt lieguma robežu iezīmēšanu dabā	3A	I	2009	Pašvaldības, Ogres TIC vai citas organizācijas ~ Ls 135 par 9 zīmju sagatavošanu un uzstādīšanu
3.2.	Izvietot bojas dabas lieguma robežas, sezonas lieguma zonas un kuģu ceļa iezīmēšanai uz ūdens	3A	II	2012	Pašvaldības, Ogres TIC vai citas organizācijas Izmaksas nosakāmas sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai
3.3.	Uzstādīt lieguma informatīvos standus	3B	I	2009	Pašvaldības, Ogres TIC vai citas organizācijas ~ Ls 600 par viena stenda sagatavošanu un uzstādīšanu
3.4.	Uzstādīt sezonas lieguma informatīvos standus	3B	I	2009	Pašvaldības, Ogres TIC vai citas organizācijas ~ Ls 500 par viena stenda sagatavošanu un uzstādīšanu
3.5.	Presē un pašvaldību portālos ievietot informāciju par lieguma vērtībām un to izmantošanas ierobežojumiem	3B	I	2008	Pašvaldības, Ogres TIC vai citas organizācijas Esošo pašvaldību interneta mājas lapu uzturēšanas un laikrakstu izdošanas izdevumu ietvaros.

TŪRISMA UN REKREĀCIJAS JAUTĀJUMU SAKĀRTOŠANA/INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTU PILNVEIDOŠANA					
4.1.	Izstrādāt vienotus Ķeguma ūdenskrātuves peldvietu, atpūtas vietu un ūdens transportlīdzekļu izmantošanas noteikumus	4A	I	2009	Pašvaldības Administratīvās izmaksas
4.2.	Nodrošināt peldvietu, atpūtas vietu un ūdens transportlīdzekļu izmantošanas noteikumu ievērošanas kontroli	4A, 1A, 1B	II	2012	Pašvaldības Darbinieka atalgojums
4.3.	Labiekārtot un uzturēt divas Daugavpils šosejas malās esošās autostāvvietas	4B	I	2009	a/s Latvijas Valsts ceļi ~ Ls 1000 gadā par vienas atpūtas vietas labiekārtošanu un uzturēšanu
4.4.	Labiekārtot un uzturēt Daugavas krastos esošās publiski pieejamās atpūtas vietas	4B	II	2012	Zemes īpašnieki, lietotāji vai apsaimniekotāji ~ Ls 500 gadā par vienas atpūtas vietas ierīkošanu un uzturēšanu
4.5.	Labiekārtot stihiski izveidotās autostāvvietas	4B	II	2012	Zemes īpašnieki, lietotāji vai apsaimniekotāji Izmaksas nosakāmas sagatavojot konkrētas autostāvvietas ierīkošanas projektu
4.6.	Uzcelt putnu un dabas novērošanas torni	4B	II I	2018	Vietējie uzņēmēji ~ Ls 30 000 par viena torņa izbūvi
4.7.	Ierīkot ūdens transportlīdzekļu pietauvošanās vietu	4B	II I	2018	Vietējie uzņēmēji Izmaksas aprēķināmas sagatavojot konkrētas pietātnes ierīkošanas projektu
4.8.	Uz Lielās salas ierīkot dabas taku	4B	II I	2018	Vietējie uzņēmēji Izmaksas aprēķināmas sagatavojot takas ierīkošanas projektu
4.9.	Veikt tūrisma un rekreācijas ietekmes monitoringu	4C	I	katru gadu	Ogres TIC vai citas organizācijas ~ Ls 300 gadā
DAUGAVAS ŪDENS EKOLOĢISKĀS KVALITĀTES UZLABOŠANA					
5.1.	Izstrādāt Daugavas baseina apsaimniekošanas plānu un sekmēt tā ieviešanu	5A	I	2009 (plāna izstrādes termiņš)	Plāna izstrādātāji – LVĢMA Plāna ieviešēji – potenciālā Daugavas baseina pārvalde, pašvaldības, uzņēmēji u.c. Plāns tiek izstrādāts LVĢMA administratīvo izmaksu ietvaros Plāna ieviešanas izmaksas tiks aprēķinātas plāna izstrādes laikā
5.2.	Veikt Dzelmju notekūdeņu atfīršanas sistēmas rekonstrukciju	5B	I	2012	Jumpravas pašvaldība ~ Ls 300 000
5.3.	Likvidēt teritorijas piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem	5C	I	2009	Zemes īpašnieki, lietotāji, apsaimniekotāji, sabiedriskās organizācijas, pašvaldības Iespējamās izmaksas nosakāmas plānojot pasākuma realizāciju
5.4.	Saglabāt Daugavai piegulošo pļavu un mežu joslu	5D	II	visu laiku	Zemes īpašnieki, pašvaldības Administratīvās izmaksas

4.2. Apsaimniekošanas pasākumu apraksts

I DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANA

1.1. Pagarināt laiku, kurā noteikta minimāli iespējamā ūdens līmeņa svārstību amplitūda

Mērķis: 1A, 1B, 2B

Pamatojums: Pašlaik Ķeguma HES darbojas pēc 2007.gada 30.martā izsniegtās ūdens resursu lietošanas atļaujas (atļaujas Nr. OGR-17-ū-0084). Lai palielinātu ūdenskrātuves zivju nārsta sekmes, atļaujā 20 diennaktis masveida zivju nārsta laikā noteikta samazināta pieļaujamā ūdens līmeņa svārstību amplitūda. Lai palielinātu ūdensputnu ligzdošanas sekmes, laiku, kurā tiek realizētas minimāli iespējamās ūdens līmeņa svārstības, nepieciešams pagarināt.

Apraksts: Izsniedzot jaunu ūdens resursu lietošanas atļauju, izvērtēt iespēju pagarināt laiku, kurā noteikta minimāli iespējamā ūdens līmeņa svārstību amplitūda un minimāli iespējamais ūdens nostrādes ātrums.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2012.g. vai ātrāk, ja jauna ūdens lietošanas atļauja tiek izsniegta pirms noteiktā termiņa.

Potenciālais izpildītājs: VVD RVP.

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: VVD administratīvās izmaksas iestādes budžeta ietvaros.

Izpildes indikatori: Zivju nārsta un putnu ligzdošanas laikā iespēju robežās samazināta pieļaujamā ūdens līmeņa svārstību amplitūda un ūdens nostrādes ātrums.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzlabotas zivju nārsta un ūdensputnu ligzdošanas sekmes. Uzlabots ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis un palielināta liegumā ligzdojošo ūdensputnu daudzveidība.

1.2. Pavasara migrāciju periodā (no 1.marta līdz 1.maijam) visā lieguma teritorijā ierobežot pārvietošanos ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru

Mērķis: 1A

Pamatojums: Lai saglabātu un palielinātu teritorijas ornitoloģisko nozīmi un caurceļojošajiem ūdensputniem nodrošinātu netraucētas atpūtas iespējas, lieguma teritorijā pavasara migrācijas laikā nepieciešams samazināt cilvēku klātbūtni un motorizēto ūdens transporta līdzekļu lietošanu, tādejādi novēršot putnu satraukumu, vietas pamešanu vai pārlidojošo putnu nenolaišanos.

Apraksts: Laikā no 1.marta līdz 1.maijam visā lieguma teritorijā nepārvietoties ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos pildot dienesta pienākumus.

Aizliegumu iestrādāt lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos un pašvaldību saistošajos noteikumos „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami publiskie ūdeņi un to krasti”.

Lai lieguma apmeklētājus informētu par noteiktajiem pārvietošanās ierobežojumiem, realizēt pasākumu 3.3. (informatīvo stendu uzstādīšana), 3.1. (lieguma robežzīmju izvietošana) un 3.2. (boju izvietošana lieguma robežas iezīmēšanai uz ūdens).

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu.

Potenciālais izpildītājs: Teritorijas apmeklētāji, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD).

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Kontroles izmaksas VVD budžeta ietvaros.

Izpildes indikatori: Laikā no 1.marta līdz 1.maijam lieguma teritorijā nenotiek pārvietošanās ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru.

Mērķa izpildes rādītāji: Pavasara migrācijas laikā caurceļojošajiem ūdensputniem nodrošinātas netraucētas atpūtas iespējas.

1.3. Putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (sezonas liegumu teritorijās) ierobežot pārvietošanos ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru

Mērķis: 1A, 1B, 2B

Pamatojums: Lai saglabātu un palielinātu teritorijas ornitoloģisko nozīmi un caurceļojošiem un ligzdojošiem ūdensputniem nodrošinātu netraucētas atpūtas un ligzdošanas iespējas, ūdensputniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (slīkšņās) nepieciešams samazināt traucējuma faktoru.

Apraksts: Putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (5.pielikuma karte) nepārvietoties ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos pildot dienesta pienākumus. No krasta līdz Daugavas galvenajai gultnei pārvietoties ar izslēgtu motoru.

Informāciju par pārvietošanās ierobežojumiem iestrādāt pašvaldību saistošajos noteikumos „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami publiskie ūdeņi un to krasti”, kā arī lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos. Vietās ar pārvietošanās ierobežojumu noteikt sezonas liegumu (6.pielikuma karte).

Lai lieguma apmeklētājus informētu par noteiktajiem pārvietošanās ierobežojumiem, realizēt pasākumu 3.3. (informatīvo stendu uzstādīšana), 3.4. (sezonas lieguma informatīvo stendu uzstādīšana) un 3.2. (boju izvietošana sezonas liegumu robežu iezīmēšanai uz ūdens).

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Visu laiku.

Potenciālais izpildītājs: Teritorijas apmeklētāji, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD).

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Kontroles izmaksas VVD budžeta ietvaros.

Izpildes indikatori: Putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās nenotiek pārvietošanās ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru.

Mērķa izpildes rādītāji: Nodrošinātas netraucētas putnu atpūtas un ligzdošanas iespējas, samazināts ūdensputnu traucējuma faktors un palielinājusies liegumā ligzdojošo putnu sugu daudzveidība un īpatņu skaits.

1.4. Pavasara migrācijas un ligzdošanas laikā (no 1.marta līdz 1.jūlijam) ierobežot cilvēku klātbūtni putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (sezonas liegumu teritorijās)

Mērķis: 1A, 1B

Pamatojums: Lai saglabātu un palielinātu teritorijas ornitoloģisko nozīmi un caurceļojošajiem un ligzdojošajiem ūdensputniem nodrošinātu netraucētas atpūtas un ligzdošanas iespējas, putnu atpūtas un ligzdošanas laikā nepieciešams samazināt cilvēku klātbūtni putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (slīkšņās).

Apraksts: Laikā no 1.marta līdz 1.jūlijam nepieļaut cilvēku atrašanos putniem nozīmīgākajās seklūdens teritorijās (5.pielikuma karte), ja vien to atrašanās nav saistīta ar teritorijas apsaimniekošanu vai kontroli.

Informāciju par pārvietošanās ierobežojumiem iestrādāt pašvaldību saistošajos noteikumos „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami publiskie ūdeņi un to krasti”, kā arī lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos. Vietās ar pārvietošanās ierobežojumu noteikt sezonas liegumu (6.pielikuma karte).

Lai lieguma apmeklētājus informētu par noteiktajiem pārvietošanās ierobežojumiem, realizēt pasākumu 3.3. (informatīvo stendu uzstādīšana), 3.4. (sezonas lieguma informatīvo stendu uzstādīšana) un 3.2. (boju izvietošana sezonas liegumu robežu iezīmēšanai uz ūdens).

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu.

Potenciālais izpildītājs: Teritorijas apmeklētāji, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD).

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Kontroles izmaksas VVD budžeta ietvaros.

Izpildes indikatori: Pavasara migrācijas un ligzdošanas laikā sezonas liegumu teritorijās nenotiek cilvēku pārvietošanās, ja vien to pārvietošanās nav saistīta ar teritorijas apsaimniekošanu vai kontroli.

Mērķa izpildes rādītāji: Pavasara migrācijas un ligzdošanas laikā caurceļojošiem un ligzdojošiem ūdensputniem nodrošinātas netraucētas atpūtas un ligzdošanas iespējas (līdz minimumam samazināts traucējuma faktors). Palielinājusies liegumā ligzdojošo sugu daudzveidība un īpatņu skaits.

1.5. Neveikt putnu medības līcī pie Dauguliem (sezonas lieguma teritorijā Nr.1)

Mērķis: 1B

Pamatojums: Lai saglabātu un palielinātu teritorijas ornitoloģisko nozīmi un putniem nodrošinātu patvēruma iespējas ūdensputnu medību laikā, putniem nozīmīgāko seklūdens teritoriju daļā (5.pielikuma karte) nosakāmi ūdensputnu medību ierobežojumi.

Apraksts: Nepieļaut ūdensputnu medības putniem nozīmīgajā seklūdens teritorijā pie Dauguliem (6.pielikuma karte). Pārējā lieguma teritorijā medības atļautas saskaņā ar vispārējiem medību noteikumiem (MK not. Nr.760).

Informāciju par medību ierobežojumiem iestrādāt lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos. Vietā ar medību ierobežojumiem izveidojot sezonas lieguma teritoriju Nr.I (6.pielikuma karte).

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu.

Potenciālais izpildītājs: Mednieki, pasākuma ievērošanas kontrolētāji (VVD).

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Kontroles izmaksas VVD budžeta ietvaros.

Izpildes indikatori: Sezonas lieguma zonā Nr.1. (Dauguļu līcī) nenotiek ūdensputnu medības.

Mērķa izpildes rādītāji: Palielināta liegumā sastopamo ūdensputnu sugu daudzveidība, putniem nodrošinātas patvēruma iespējas medību laikā.

1.6. Veikt sauso, mēreni mitro un mitro pļavu apsaimniekošanu 10ha platībā

Mērķis: 1B, 1C

Pamatojums: Lieguma teritorijā 10ha platībā atrodas sausas, mēreni mitras un mitras pļavas (3.pielikums). Lai saglabātu šo pļavu platības, palielinātu to bioloģisko daudzveidību un saglabātu putnu ligzdošanai piemērotus biotopus, tās nepieciešams regulāri apsaimniekot.

Apraksts: Veikt sauso, mitro un mēreni mitro pļavu apsaimniekošanu 10ha platībā 6.pielikuma kartē norādītajās vietās.

Prioritāri apsaimniekojama ir 7,8ha plašā Daugavas kreisā krasta pļava pie Daugaviešiem. To nepieciešams pļaut ik gadu vienu reizi sezonā pēc 10.jūlija vai vēlāk. Nopļauto zāli aizvēkt. Lai pasargātu pļavās ligzdojošos putnus un citus pļavu dzīvniekus no bojāejas, pļaušanu veikt no lauka vidus uz malām. Lai pēc pļavas nopļaušanas pļavu putniem un citiem pļavu dzīvniekiem saglabātu patvēruma iespējas, atsevišķas pļavas slejas vēlams atstāt nenopļautas. Lai pasargātu putnu ligzdas, zāli pļaut vismaz 10cm augstumā no zemes. Ikgadējas pļaušanas rezultātā palielināsies šīs pļavas sugu daudzveidība un uzlabosies tās zelmeņa struktūra. Papildus nepieciešams veikt krūmu ciršanu gar pļavu šķērsojošiem grāvjiem. Krūmu ciršanu veikt laikā no 1.septembra līdz 1.aprīlim. Nocirstie krūmi no pļavas jāaizvāc. Lai nepieļautu krūmu atjaunošanos, pēc krūmu ciršanas veikt atvašu pļaušanu.

Pļavās uz Kaibalas un Mazās salas (katra ~1ha plaša) veikt krūmu ciršanu. Krūmu ciršanu veikt laikā no 1.septembra līdz 1.aprīlim. Nocirstie krūmi no pļavas jāaizvāc. Pēc krūmu ciršanas veikt atvašu pļaušanu. Vismaz reizi divos, trīs gados veikt pļavu pļaušanu. Uz abām salām krūmu ciršanas un pļavu pļaušanas laikā saglabājami jaunie ozoliņi.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Daugavas kreisā krasta pļava apsaimniekojama katru gadu, pļavas uz Kaibalas un Mazās salas - reizi divos, trīs gados.

Potenciālais izpildītājs: Daugavas kreisā krasta pļavu apsaimnieko zemes īpašnieks, Mazās salas pļavu – nomnieks. Kaibalas salas apsaimniekošanu organizē Lielvārdes novada dome.

Potenciālās izmaksas: Pļavu apsaimniekošanas izmaksas nosakāmas katru gadu pirms darbu uzsākšanas, ņemot vērā pieejamā darbaspēka izmaksas pasākuma īstenošanas brīdī.

2007.gada vasarā 1ha mehanizēta nopļaušana un siena izvākšana izmaksāja ~ Ls80, pļaujot ar rokām ~ Ls150, ne blīvi saaugušu krūmu izciršana ~ Ls150/ha.

Iespējamie finanšu avoti: Kreisā krasta pļavas apsaimniekošanai pieejami Lauku attīstības plāna *Agrovīdes* pasākuma "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos" līdzekļi. Pļavas uz salām apsaimniekojamās par privātiem, pašvaldību vai DAP līdzekļiem. To apsaimniekošanai iespējams piesaistīt finansējumu no LVAF – piesakot projektu dabas aizsardzības plāna vai atsevišķu tā pasākumu ieviešanai.

Izpildes indikatori: Lieguma teritorijā 10ha platībā sastopamas ar krūmiem neaizaugušas sausas, mēreni mitras un mitras pļavas. Pļavas tiek apsaimniekotas ievērojot ieteiktos apsaimniekošanas termiņus un paņēmienus.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzturētas atklātas pļavu platības, apturēta pļavu aizaugšana.

1.7. Veikt slapjo pļavu apsaimniekošanu 12ha platībā

Mērķis: 1B, 1C

Pamatojums: Lieguma teritorijā 12ha platībā atrodas slapjas pļavas (3.pielikums). Lai saglabātu šīs pļavas ar tajās sastopamo sugu un biotopu daudzveidību un, lai saglabātu putniem piemērotas ligzdošanas vietas, tās nepieciešams regulāri apsaimniekot.

Apraksts: Veikt slapjo pļavu uzturēšanu 6.pielikuma kartē norādītajās vietās reizi divos, trīs gados vai retāk, atkarībā no krūmu augšanas intensitātes, izcērtot krūmus. Krūmu ciršanu veikt laikā no 1.septembra līdz 1.aprīlim. Nocirstie krūmi no pļavām jānovāc. Šo pļavu pļaušana nav nepieciešama.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: Reizi divos, trīs gados vai retāk, atkarībā no krūmu augšanas intensitātes.

Potenciālais izpildītājs: Zemes īpašnieki, lietotāji vai apsaimniekotāji.

Potenciālās izmaksas Pļavu apsaimniekošanas izmaksas nosakāmas ik gadu pirms darbu uzsākšanas, ņemot vērā pieejamā darbaspēka izmaksas pasākuma īstenošanas brīdī. 2007.gadā krūmu ciršana izmaksāja ~ Ls150/ha.

Iespējamie finanšu avoti: Tā kā šo pļavu apsaimniekošanai nav pieejamas lauksaimniecības subsīdijas, tās apsaimniekojamās par privātiem, pašvaldību vai DAP līdzekļiem. Slapjo pļavu apsaimniekošanai iespējams piesaistīt finansējumu no LVAF – piesakot projektu dabas aizsardzības plāna vai atsevišķu tā pasākumu ieviešanai.

Izpildes indikatori: Lieguma teritorijā 12ha platībā sastopamas ar krūmiem neaizaugušas slapjas pļavas. Pļavas tiek apsaimniekotas ievērojot ieteiktos apsaimniekošanas termiņus un paņēmienus.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzturētas atklātas pļavu platības, apturēta pļavu aizaugšana.

1.8. Veikt pļavu atjaunošanu 4ha platībā

Mērķis: 1B, 1C

Pamatojums: Daugavas kreisajā krastā 4ha platībā sastopamas pārkrūmojušās mēreni mitras pļavas ar slapju pļavu fragmentiem (3.pielikums). Lai palielinātu kopējo lieguma pļavu platību, nepieciešams veikt šīs pļavas atjaunošanu.

Apraksts: Veikt pļavu atjaunošanu 6.pielikuma kartē norādītajā vietā. Krūmu ciršanu veikt laikā no 1.septembra līdz 1.aprīlim. Gar Daugavas kastu un gar Jaunjelgavas šoseju vēlams atstāt šauru koku un krūmu joslu. Nocirstie krūmi no pļavas jānovāc. Nākamajos gadus pēc krūmu ciršanas veikt atvašu pļaušanu. Pēc krūmu ciršanas pieļaujama kontrolētā dedzināšana, darbību saskaņojot ar Lielrīgas RVP un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu.

Pēc pļavas atjaunošanas, veikt regulāru tās apsaimniekošanu. Ja paaugstināta mitruma dēļ pļaušana ar tehniku nav iespējama, pļaušanu veikt ar rokām.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: Zemes īpašnieks.

Potenciālās izmaksas: Pļavas atjaunošanas izmaksas nosakāmas pirms darbu uzsākšanas, ņemot vērā pieejamā darbaspēka izmaksas pasākuma īstenošanas brīdī. 2007.gadā 1ha aizaugušas pļavas atjaunošana izmaksāja ~ Ls200, 1ha nopļaušana ar rokām - ~ Ls 150.

Iespējamie finanšu avoti: Tā kā pļavu atjaunošanai nav pieejamas lauksaimniecības subsīdijas, pļava atjaunojama par privātiem vai DAP līdzekļiem. Pļavas atjaunošanai iespējams piesaistīt vienreizēju finansējumu no LVAĻ – piesakot projektu dabas aizsardzības plāna vai atsevišķu tā pasākumu ieviešanai.

Izpildes indikatori: 6.pielikuma kartē norādītajā vietā 4ha platībā veikta pļavas atjaunošana.

Mērķa izpildes rādītāji: Lieguma pļavas sastopamas vismaz 26ha platībā. Pļavā pie Dauguļiem uzturēta atklāta ainava, kuru nefragmentē koku un krūmu rindas gar grāvjiem.

1.9. Nodrošināt lieguma mežu dabisku attīstību 26ha platībā

Mērķis: 1D, 1B

Pamatojums: Lieguma teritorijā 26ha platībā sastopami meži (3.pielikums), kuros pēc Ķeguma ūdenskrātuves uzpludināšanas nav veikta nekāda saimnieciskā darbība, ja neskaita neliela apmēra nokaltušo un kritušo koku aizvākšanu ugunsgrūdu kurināšanas vajadzībām un pameža tīrīšanu nelielā platībā Lielās salas dienvidu galā. Lai uzturētu un palielinātu šo mežu bioloģisko daudzveidību, arī turpmāk nepieciešams nodrošināt to dabisko attīstību.

Apraksts: Lieguma teritorijā iekļautajos mežos neveikt nekādu mežsaimniecisko darbību - neveikt ne galveno, ne kopšanas, ne sanitāro cirti, netīrīt pamežu, neizvākt kritušus, nokaltušus, bioloģiski vecus vai dobumainus kokus.

Mežsaimnieciskās darbības ierobežojumus iestrādāt lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Visu laiku.

Potenciālais izpildītājs: Zemes īpašnieki, lietotāji vai apsaimniekotāji un pasākuma ieviešanas kontrolētāji (VMD).

Potenciālās izmaksas un iespējamie finanšu avoti: Zaudējumus, kas mežu īpašniekiem vai apsaimniekotājiem radušies sakarā ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, iespējams segt no valsts budžeta atbilstoši likumam „Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem ĪADT un mikroliegumos” un Lauku attīstības plāna līdzekļiem (maksājums *Natura 2000* teritoriju mežu īpašniekiem).

Izpildes indikatori: Lieguma mežos 26ha platībā netiek veikta nekāda mežsaimnieciskā darbība.

Mērķa izpildes rādītāji: Dabisko meža biotopu indikatorsugu klātbūtne.

1.10. Veikt apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringu

Mērķis: 1E

Pamatojums, apraksts: Lai noskaidrotu, vai plāna izpilde tiek veikta atbilstoši plānā noteiktajiem pasākumiem un to izpildes termiņiem, veikt regulāru plāna ieviešanas kontroli, atbilstoši pasākumu izpildes indikatoriem un novērtēt vai sasniegti plānā uzstādītie mērķi, atbilstoši mērķu izpildes rādītājiem. Nepieciešamības gadījumā lemt par apsaimniekošanas pasākumu grozījumiem.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Reizi piecos gados.

Potenciālais izpildītājs: Lieguma pārvaldes struktūra. Ja līdz pasākuma īstenošanas brīdim šāda struktūra nav izveidota, pasākumu realizē DAP, RVP vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Lieguma pārvaldes struktūras vai cita potenciālā izpildītāja administratīvās izmaksas iestādes budžeta ietvaros.

Izpildes indikatori: Lieguma apsaimniekošanas pasākumu ietekme uz lieguma dabas vērtībām ir novērtēta.

Mērķa izpildes rādītāji: Iegūta nepieciešamā informācija, lai novērtētu lieguma apsaimniekošanas pasākumu ietekmi uz lieguma dabas vērtībām.

1.11. Veikt liegumā ligzdojošo putnu sugu monitoringu

Mērķis: 1F

Pamatojums: Liegumā ligzdojošo putnu sugu monitorings nepieciešams, lai iegūtu informāciju par lieguma apsaimniekošanas pasākumu rezultātiem un to ietekmi uz putnu ligzdošanas sekmēm.

Apraksts: Pēc lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta apstiprināšanas Ministru Kabinētā, divas reizes sezonā vismaz piecus gadus pēc kārtas veikt putnu uzskaites. Monitoringa rezultātus iesniegt lieguma pārvaldes struktūrai vai DAP, ja pasākuma realizēšanas brīdī tāda nav izveidota.

Papildus reizi piecos gados veikt slīkšņu aizaugšanas ar niedrēm kontroli. Vajadzības gadījumā, ja vērojama tendence saplūst vairākiem nelieliem niedrāju masīviem, organizēt niedru pļaušana vai to sakneņu mehānisku iznīcināšanu HES profilakses laikā, kad ūdenskrātuvē būtiski tiek pazemināts ūdens līmenis, darbību iepriekš saskaņojot ar RVP. Niedru pļaušanas vai mehāniskās iznīcināšanas laikā neiznīcināt atsevišķus, nelielus niedru pudurus, kuros ir liels daudzums veco niedru stublāju.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Divas reizes gadā, vismaz piecus gadus pēc kārtas pēc lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanas Ministru Kabinētā.

Potenciālais izpildītājs: Nozares (ornitoloģijas) eksperti (LOB, LDF vai tml. organizācijas).

Potenciālās izmaksas: ~ Ls 300 gadā. Ik gadu pirms pasākuma uzsākšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: LVAF, DAP vai citi.

Izpildes indikatori, mērķa izpildes rādītāji: Regulāri iegūta informācija par liegumā ligzdojošo putnu sugu stāvokli.

1.12. Veikt ES nozīmes sugu un biotopu stāvokļa monitoringu

Mērķis: 1F

Pamatojums: Pasākums nepieciešams, lai regulāri iegūtu informāciju par EP Biotopu direktīvas I Pielikuma biotopu un II pielikuma sugu un Putnu direktīvas I pielikuma sugu populāciju stāvokli dabas liegumā saskaņā ar Biotopu un Putnu direktīvas prasībām. Saskaņā ar Valsts Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, *Natura 2000* vietās monitorings tiek veikts prioritāri aizsargājamām sugām, t.i., sugām, kuru aizsardzībai teritorija izveidota.

Apraksts: Reizi divos gados veikt caurceļojošo ziemeļu gulbju monitoringu Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmas ietvaros pēc LVĢMA noteiktās monitoringa veikšanas metodikas.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Reizi divos gados.

Potenciālais izpildītājs: Nozares (ornitoloģijas) eksperti (LOB, LDF vai tml. organizācijas), LVAF administrācija (organizējot monitoringa veikšanas projektu konkursu).

Potenciālās izmaksas: Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmas īstenošanas izmaksu ietvaros.

Iespējamie finanšu avoti: LVAF.

Izpildes indikatori, mērķa izpildes rādītāji: Regulāri tiek iegūta informācija par caurceļojošo ziemeļu gulbju stāvokli dabas liegumā.

II ŪDENSKRĀTUVES ZIVJU RESURSU PALIELINĀŠANA

2.1. Veikt Ķeguma ūdenskrātuves zivju resursu izpēti, novērtējumu un monitoringu

Mērķis: 2A

Pamatojums: Kopš Ķeguma ūdenskrātuvē aizliegta zvejniecība ar tīkliem, vairs netiek iegūta nekāda statistika par ūdenskrātuves zivju resursu stāvokli. Pēc makšķernieku un vides inspektoru novērojumiem, pēdējos gados, pateicoties aizliegumam ūdenskrātuvē zvejot ar tīkliem, makšķerēšanas noteikumu ievērošanas kontroles uzlabošanai, mākslīgo nārsta ligzdu izlikšanai un saudzējošākam ūdens nostrādes režīmam zivju masveida nārsta laikā, zivju

ūdenskrātuvē paliek vairāk, taču šī informācija ir tikai pieņēmuma formā un nav zinātniski pamatota.

Apraksts: Veikt pētījumu Ķeguma ūdenskrātuves zivju resursu novērtēšanai. Uz pētījuma bāzes izstrādāt zinātniski pamatotas rekomendācijas zivju resursu stāvokļa uzlabošanai. Pēc pētījuma veikšanas turpmākajos gados veikt ūdenskrātuves zivju resursu monitoringu.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: LZRA, biedrība „Mēs zivīm” vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: Zivju fonds, LVAF vai citi.

Izpildes indikatori: Noskaidrots Ķeguma ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis. Izstrādātas rekomendācijas zivju resursu uzlabošanai.

Mērķa izpildes rādītāji: Zināms Ķeguma ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis, noteikti pasākumi zivju resursu stāvokļa uzlabošanai.

2.2. Veikt zivju resursu papildināšanu

Mērķis: 2B

Pamatojums, apraksts: Lai kompensētu HES izbūves un darbības zivju resursiem nodarīto kaitējumu, ik gadu Ķeguma ūdenskrātuvē tiek ielaisti zivju mazuļi, taču pēc makšķernieku un zivju inspektoru vērtējuma - nepietiekamā apjomā. Lai noteiktu adekvātu ielaižamo zivju mazuļu skaitu, realizēt pasākumu 2.1. Līdz 2.1.pasākuma realizēšanai, turpināt zivju mazuļu ielaišanu vismaz līdzšinējā apjomā.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu.

Potenciālais izpildītājs: Valsts vai privātas zivjaudzētavas, biedrība „Mēs zivīm” vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas ik gadu sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: Zivju fonds, t.sk. Daugavas HES kaskādes zaudējumu kompensācijas līdzekļi u.c.

Izpildes indikatori: Realizēti zivju resursu uzlabošanas pasākumi. Ūdenskrātuvē veikta adekvāta un zinātniski pamatota zivju mazuļu ielaišana.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzlabots ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis.

2.3. Turpināt mākslīgo zivju nārsta ligzdu izlikšanu

Mērķis: 2B

Pamatojums: Jau 10 gadus Vides aizsardzības kluba Lielvārdes nodaļa un biedrības „Mēs zivīm” aktīvisti veic pasākumus ūdenskrātuves zivju resursu uzlabošanai, izliekot mākslīgās zivju nārsta ligzdas. Kaut zinātniski pētījumi par mākslīgo nārsta ligzdu efektivitāti nav veikti, ņemot vērā lielo uz eglēm iznērsto ikru skaitu, pasākums atzīstams par efektīvu un turpināms, arī pirms 2.1.pasākuma realizēšanas.

Apraksts: Ik pavasari, zivju nārsta laikā veikt mākslīgo nārsta ligzdu izlikšanu.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu.

Potenciālais izpildītājs: Biedrība „Mēs zivīm” vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas ik gadu sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: Zivju fonds, LVAF, pašvaldību budžeti u.c.

Izpildes indikatori: Ik pavasari veikta zivju mākslīgo nārsta ligzdu izlikšana un to uzraudzība.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzlabots ūdenskrātuves zivju resursu stāvoklis.

2.4. Noteikt mākslīgo nārsta ligzdu efektivitāti

Mērķis: 2A

Pamatojums: skat. pasākumu 2.3.

Apraksts: Veikt zinātniskus pētījumus, lai noteiktu mākslīgajās nārsta ligzdās nārstojošo zivju sugu sastāvu, to īpatsvaru un nārsta efektivitāti.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: LZRA, biedrība „Mēs zivīm” vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: Zivju fonds, LVAf, pašvaldību budžeti u.c.

Izpildes indikatori: Konstatēts mākslīgajās nārsta ligzdās nārstojošo zivju sugu sastāvs un īpatsvars.

Mērķa izpildes rādītāji: Iegūta zinātniski pamatota informācija par mākslīgo nārsta ligzdu efektivitāti.

III VEICINĀT SABIEDRĪBAS IZGLĪTOŠANU UN INFORMĒTĪBU

3.1. Veikt lieguma robežu iezīmēšanu dabā

Mērķis: 3A

Pamatojums, apraksts: Lai informētu teritorijas apmeklētājus par lieguma robežām, atbilstoši Latvijas likumdošanas prasībām veicama teritorijas robežas iezīmēšana dabā. Teritorijas apzīmēšanai dabā izmantojama informācijas zīme, kuras parametri norādīti MK not. Nr.415. "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Informācijas zīmes jāizvieto gar dabas lieguma robežām pie ceļiem, takām un labi pārredzamām vietām. Deviņas iespējamās zīmju uzstādīšanas vietas norādītas 6.pielikuma kartē.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2009.

Potenciālais izpildītājs: Pašvaldības, Ogres rajona TIC vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: Tā kā gatavas zīmes ir pieejamas DAP, finansējums nepieciešams kātu izgatavošanai un zīmju uzstādīšanai. Orientējošās izmaksas ~ Ls 15 par vienas zīmes uzstādīšanu un kāta izgatavošanu. Pirms pasākuma uzsākšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: Pašvaldību budžeti.

Izpildes indikatori: Dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā.

Mērķa izpildes rādītāji: Teritorijas apmeklētāji ir informēti par dabas lieguma robežām.

3.2. Izvietot bojās dabas lieguma robežas, sezonas lieguma zonas un kuģu ceļa iezīmēšanai uz ūdens

Mērķis: 3A

Pamatojums, apraksts: Lai dabas lieguma apmeklētājus informētu par sezonas liegumu teritoriju un dabas lieguma robežām uz ūdens, minētās teritorijas nepieciešams iezīmēt dabā. Iespējamās boju izvietojanas vietas norādītas 6.pielikuma kartē. Papildus ar bojām vēlams iezīmēt galveno Daugavas gultni, t.i. zonu, kurā laikā no 1.jūlija līdz 1.martam pieļaujama brīva kuģošana.

Lai lieguma apmeklētājus informētu par iezīmēto teritoriju izmantošanas ierobežojumiem, realizēt pasākumus 3.3. (informatīvo stendu uzstādīšana) un 3.4. (sezonas lieguma informatīvo stendu uzstādīšana).

Paritāte: II

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: Pašvaldības, Ogres rajona TIC vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas sagatavojot projekta pieteikumu pasākuma realizēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: ERAF, LVAf, DAP u.c.

Izpildes indikatori: Uzstādītas bojas dabas lieguma, sezonas liegumu zonu un kuģu ceļa iezīmēšanai.

Mērķa izpildes rādītāji: Teritorijas apmeklētāji ir informēti par lieguma teritorijas, sezonas liegumu teritoriju un brīvi kuģojamās zonas robežām.

3.3. Uzstādīt lieguma informatīvos standus

Mērķis: 3B

Pamatojums: Lai dabas lieguma apmeklētājus informētu par lieguma atrašanās vietu, tā dabas vērtībām un teritorijas apmeklēšanas un izmantošanas noteikumiem, lieguma teritorijā nepieciešams izvietot informācijas standus.

Apraksts: Liegumā un tam piegulošajās platībās, vietās, kur apgrozās liels cilvēku skaits, izvietot informācijas standus. Trīs iespējamās standu izvietojuma vietas norādītas 6.pielikuma kartē.

Informācijas standos iekļaujama sekojoša informācija:

- teritorijas karte ar konkrētā punkta atrašanās vietu;
- informācija par dabas liegumu un tā apmeklēšanas un izmantošanas ierobežojumiem;
- īsa informācija par raksturīgajiem biotopiem, augu un dzīvnieku sugām;
- kontaktinformācija tūrisma izziņām;
- papildus informācija (tuvākās naktsmītnes u. tml.).

Standu sagatavošanā izmantot DAP izstrādātos ieteikumus ĪADT standu noformēšanā - „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vienotais stils”, kurš pieejams DAP interneta mājas lapā www.dap.gov.lv. Stenda maketu saskaņot ar DAP.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2009.

Potenciālais izpildītājs: Pašvaldības, Ogres rajona TIC vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: ~ Ls 600 par viena stenda izgatavošanu un uzstādīšanu. Summa ietver stenda koka rāmja izgatavošanu un uzstādīšanu, stenda drukāšanu, stenda dizaina un uz tā liekamās informācijas sagatavošanu. Pirms pasākuma uzsākšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: LVAf, DAP, ERAF, u.c.

Izpildes indikatori: Liegumā vai tam tieši piegulošajās teritorijās uzstādīti informatīvie standi.

Mērķa izpildes rādītāji: Palielinātas teritorijas apmeklētāju un vietējo iedzīvotāju zināšanas par teritorijas dabas vērtībām, to izmantošanas un apmeklēšanas ierobežojumiem.

3.4. Uzstādīt sezonas lieguma informatīvos standus

Mērķis: 3B

Pamatojums, apraksts: Lai dabas lieguma apmeklētājus informētu par sezonas lieguma teritoriju atrašanās vietām, to izdalīšanas iemesliem un par tajos noteiktajiem apmeklējuma un izmantošanas ierobežojumiem, sezonas liegumu tuvumā izvietot sezonas liegumu informatīvos standus. Trīs iespējamās sezonas liegumu standu izvietojuma vietas norādītas 6.pielikuma kartē.

Sezonas lieguma informācijas standos iekļaujama sekojoša informācija:

- teritorijas karte ar konkrētā punkta atrašanās vietu un sezonas lieguma robežu;
- īsa informācija par sezonas liegumu izdalīšanas iemesliem;
- informācija par sezonas liegumu apmeklēšanas un izmantošanas ierobežojumiem.

Standu sagatavošanā izmantot DAP izstrādātos ieteikumus ĪADT standu noformēšanā. Stenda maketu saskaņot ar DAP.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2009.

Potenciālais izpildītājs: Pašvaldības, Ogres rajona TIC vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas: ~ Ls500 par viena stenda izgatavošanu un uzstādīšanu. Summa ietver stenda koka rāmja izgatavošanu un uzstādīšanu, stenda drukāšanu, stenda dizaina un uz tā liekamās informācijas sagatavošanu. Pirms pasākuma uzsākšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: LVAf, DAP, ERAf u.c.

Izpildes indikatori: Pie sezonas lieguma teritorijām izvietoti sezonas lieguma informatīvie stendi.

Mērķa izpildes rādītāji: Teritorijas apmeklētāji un vietējie iedzīvotāji ir informēti par izdalītajām sezonas liegumu teritorijām un to izmantošanas ierobežojumiem.

3.5. Presē un pašvaldību portālos ievietot informāciju par lieguma dabas vērtībām un to izmantošanas ierobežojumiem

Mērķis: 3B

Pamatojums, apraksts: Teritorijas apsaimniekotājiem un izmantotājiem nereti ir nepietiekamas zināšanas par teritorijas vērtībām, to izmantošanas ierobežojumiem un pasākumiem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu šo teritoriju aizsardzību. Lai to novērstu, presē un pašvaldību portālos ievietot informāciju par liegumu, tā galvenajām vērtībām un to izmantošanas ierobežojumiem. Publicējamajos materiālos nenorādīt konkrētu informāciju par aizsargājamo sugu atradnēm un ligzdu vietām.

Pēc lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanas Ministru Kabinētā, tos publicēt vietējos laikrakstos un ievietot pašvaldību portālos.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Gada laikā pēc lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanas.

Potenciālais izpildītājs: Pašvaldības, Ogres rajona TIC vai citas organizācijas.

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Esošo pašvaldību interneta mājas lapu uzturēšanas un pašvaldību laikrakstu izdošanas izdevumu ietvaros.

Izpildes indikatori: Vietējos laikrakstos un pašvaldību portālos atrodama informācija par lieguma vērtībām to izmantošanas un teritorijas apmeklējuma ierobežojumiem. Vietējos laikrakstos publicēti un pašvaldību portālos ievietoti lieguma individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Mērķa izpildes rādītāji: Palielinātas potenciālo apmeklētāju un vietējo iedzīvotāju zināšanas par lieguma dabas vērtībām un lieguma teritorijas izmantošanas un apmeklēšanas ierobežojumiem.

IV PILNVEIDOT TERITORIJAS ATPŪTAS UN TŪRISMA INFRASTRUKTŪRU

4.1. Izstrādāt vienotus Ķeguma ūdenskrātuves peldvietu, atpūtas vietu un ūdens transportlīdzekļu izmantošanas noteikumus

Mērķis: 4A

Pamatojums: Pēdējos gados aizvien pieaug ūdenskrātuvē lietoto ūdens motociklu un motorlaivu skaits, kuru lietošana praktiski netiek regulēta. Rezultātā tiek apdraudēti peldētāji un citi ūdens transporta līdzekļu lietotāji, kā arī palielināts traucējums ūdenskrātuvē ligzdojošajiem ūdensputniem.

Apraksts: Izstrādāt pašvaldību saistošos noteikumus par Ķeguma ūdenskrātuves izmantošanas kārtību. Par pamatu izmantot Lielvārdes novada domes saistošos noteikumus Nr.12. „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami Lielvārdes novada publiskie ūdeņi un to krasti”. Papildus noteikumos iestrādāt lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktos ūdenskrātuves apmeklēšanas ierobežojumus.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2009.

Potenciālais izpildītājs: Ķeguma ūdenskrātuves krastos esošās pašvaldības.

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Administratīvās izmaksas pašvaldību budžetu ietvaros.

Izpildes indikatori: Izstrādāti vienoti Ķeguma ūdenskrātuves un to krastu izmantošanas noteikumi.

Mērķa izpildes rādītāji: Sakārtoti ūdenskrātuves peldvietu, Daugavas krastu atpūtas vietu ierīkošanas un izmantošanas, kā arī ūdens transportlīdzekļu izmantošanas jautājumi.

4.2. Nodrošināt Ķeguma ūdenskrātuves peldvietu, atpūtas vietu un ūdens transportlīdzekļu izmantošanas noteikumu ievērošanas kontroli

Mērķis: 4A, 1A, 1B

Pamatojums, apraksts: Lai uzlabotu pašvaldību saistošo noteikumu „Par kārtību, kādā izmantojami un apsaimniekojami pašvaldības teritorijā esošie publiskie ūdeņi un to krasti” ievērošanu, nepieciešams rast risinājumu noteikumu ievērošanas kontroles īstenošanai.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: Ķeguma ūdenskrātuves krastos esošās pašvaldības.

Potenciālās izmaksas: Darbinieka atalgojums vai līgums ar pašvaldības policiju un tml. struktūrām.

Iespējamie finanšu avoti: Pašvaldību budžeti.

Izpildes indikatori: Veikta Ķeguma ūdenskrātuves peldvietu, atpūtas vietu un ūdens transportlīdzekļu izmantošanas noteikumu ievērošanas kontrole.

4.3. Labiekārtot un uzturēt divas Daugavpils šosejas malās esošās autostāvvietas

Mērķis: 4B

Pamatojums: Liegumam piegulošajās platībās gar valsts nozīmes autoceļu A6 atrodas divas autostāvvietas (6.pielikums), kuras nav pilnībā labiekārtotas - pie tām nav uzstādītas atkritumu urnas un tualetes. Rezultātā to apkārtne nereti tiek izmesti sadzīves atkritumi un Daugavas krasti tiek izmantoti dabisko vajadzību kārtošanai, kas sekmē Daugavas ūdeņu piesārņošanu.

Apraksts: Pie esošajām autostāvvietām izvietot atkritumu urnas un tualetes. Turpmāk nodrošināt regulāru autostāvvietu sakopšanu, atkritumu urnu izvešanu un tuaļu tīrīšanu.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2009.

Potenciālais izpildītājs: a/s „Latvijas Valsts ceļi”

Potenciālās izmaksas: ~ Ls 1000 par vienas autostāvvietas labiekārtošanu un uzturēšanu.

Pirms pasākuma realizēšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: a/s „Latvijas Valsts ceļi” budžets.

Izpildes indikatori: Esošās autostāvvietas tiek regulāri apsaimniekotas, pie tām izvietotas atkritumu urnas un tualetes.

Mērķa izpildes rādītāji: Daugavas krasti autostāvvietu tuvumā nav piesārņoti ar sadzīves atkritumiem.

4.4. Labiekārtot un uzturēt Daugavas krastos esošās publiski pieejamās atpūtas vietas

Mērķis: 4B

Pamatojums: Liegumam piegulošajos Daugavas krastos publiski pieejamās vietās izveidotas vairākas nelabiekārtotas atpūtas vietas. Nereti to tuvumā sakrājušās atkritumu kaudzes. Ugunsgružu kurināšanas vajadzībām atpūtas vietu tuvumā tiek aizvākti kritušie un nokaltušie koki, laužti koku zari.

Apraksts: Labiekārtot lieguma teritorijā esošās publiski pieejamās atpūtas un ugunsgružu vietas (6.pielikums).

Atpūtas vietās nodrošināt sekojošu labiekārtojumu:

- ierīkota ugunsgružu vieta ar ietaisi katlu novietošanai virs uguns;
- sausā tualete ar izsmeļamo bedri;
- soliņš.

Atkritumu urnu un tualeti pie atpūtas vietas ierīkot tikai tad, ja iespējams nodrošināt regulāru atkritumu urnu izvešanu un tuaļu tīrīšanu. Ja regulāra atkritumu izvešana un tuaļu

tīršana nav iespējama, atkritumu urnu un tualeti izvietot esošajās vai izveidojamajās autostāvvietās (4.3., 4.5.pasākums).

Atpūtas vietas uzturēšanai nepieciešams veikt šādas darbības:

- regulāri sakopt teritoriju un iztīrīt tualeti;
- regulāri piegādāt malku;
- izplaut zāli (vismaz 2-3 reizes gadā).

Par labiekārtotu atpūtas vietu izmantošanu zemes īpašniekiem vai apsaimniekotājiem ir tiesības noteikt samaksu.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: Zemju īpašnieki vai apsaimniekotāji. Pašvaldībām izskatīt iespēju sniegt atbalstu zemes īpašniekiem pasākuma realizēšanā, piemēram, sadarbojoties atkritumu savākšanas jautājumā.

Potenciālās izmaksas: ~ Ls 500 par vienas atpūtas vietas labiekārtošanu un uzturēšanu. Pirms pasākuma realizēšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: ERAF, LVAf, DAP, zemju īpašnieku, lietotāju, pašvaldību u.c. līdzekļi

Izpildes indikatori: Labiekārtotas un uzturētas Daugavas krastos esošās atpūtas vietas. Atpūtas vietas nav piemēslotas. To tuvumā netiek lauzti koku zari un aizvāktas kritālas.

Mērķa izpildes rādītāji: Novērsta tūrisma negatīvā ietekme uz aizsargājamiem un jutīgiem biotopiem un sugām. Tūrisma infrastruktūra sakārtota, radot priekšnosacījumus ilgtspējīgai tūrisma attīstībai dabas lieguma teritorijā.

4.5. Labiekārtot stihiski izveidotās autostāvvietas

Mērķis: 4B

Pamatojums: Lieguma tuvumā atrodas divas autostāvvietas, taču to skaits nav pietiekams. Vairākās vietās Daugavas publiski pieejamo krastu tuvumā makšķerēšanas sezonas laikā izveidojas stihiskas autostāvvietas – automašīnas tiek izvietotas liegumam piegulošajās pļavās, kā rezultātā tiek izbraukāta pļavu zemsedze. Liegumam piegulošajās platībās ierīkojot, labiekārtojot (aprikojot tās ar atkritumu urnām un tualetēm) un regulāri uzturot vairākas autostāvvietas, nākotnē iespējams izdotos atrisināt arī teritorijas piemēslošanas ar sadzīves atkritumiem jautājumu.

Apraksts: Vietās, kur pie Daugavas ved publiski pieejami ceļi un makšķerēšanas sezonas laikā izveidojas stihiskas autostāvvietas, ierīkot nelielas (divu līdz četru automašīnu novietošanai) autostāvvietas – uzlabot piebraucamo ceļu un izveidot stāvlaukuma segumu. Pie autostāvvietām uzstādīt sauso tualeti, atkritumu urnu un veikt regulāru atkritumu izvešanu, tualesu tīršanu un teritoriju sakopšanu.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: Zemju īpašnieki, lietotāji vai apsaimniekotāji. Pašvaldībām izskatīt iespēju sniegt atbalstu zemes īpašniekiem pasākuma realizēšanā, piemēram, sadarbojoties atkritumu savākšanas jautājumā.

Potenciālās izmaksas: Izmaksas nosakāmas sagatavojot konkrētas autostāvvietas ierīkošanas projektu. Papildus jāparedz regulāras stāvlaukumu uzturēšanas izmaksas.

Iespējamie finanšu avoti: ERAF, LVAf, DAP, vietējo uzņēmēju līdzekļi, pašvaldību budžeti u.c.

Izpildes indikatori: Vietās, kur vasarās izveidojas stihiskas autostāvvietas, ieīkoti, labiekārtoti un regulāri uzturēti auto stāvlaukumi.

Mērķa izpildes rādītāji: Tūrisma infrastruktūra sakārtota, radot priekšnosacījumus ilgtspējīgai tūrisma attīstībai dabas lieguma teritorijā.

4.6. Uzcelt putnu un dabas novērošanas torni

Mērķis: 4B

Pamatojums, apraksts: Lai nākotnē lieguma apmeklētājiem varētu piedāvāt putnu vērošanas iespējas, uz lieguma Garās salas un Daugavas krastā pieļaujama skatu torņa būvniecība. Optimālie torņa parametri - 8 līdz 10m augsts koka tornis, kurā vienlaicīgi var uzturēties 10 līdz 15 cilvēki. Torņi vēlams veidot ar četrslīpu jumta konstrukciju un divām skatu platformām (~3 un ~5m augstumā). Torņa būves tehnisko projektu saskaņot ar Lielrīgas RVP un ornitoloģijas ekspertu.

Ja tornis tiek būvēts Daugavas krastā (6.pielikuma karte), pie tā uzstādīt sezonas lieguma informatīvo stendu (3.4.pasākums). Autostāvvietu ar atkritumu urnu un tualeti izbūvēt pie šosejas. No autostāvvietas līdz tornim uzlabot ceļu, pa kuru pārvietoties kājām.

Ja skatu tornis tiek būvēts uz Garās salas (6.pielikuma karte), pie tā jāizvieto dabas lieguma un sezonas lieguma informācijas stendi (3.3., 3.4.pasākums). Līdz ar torņa izbūvi pie Garās salas pieļaujama ūdens transporta līdzekļu pietauvošanas vietas un laipu ierīkošana (4.7.pasākums).

Pēc torņa izbūves jānodrošina regulāra teritorijas sakopšana.

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2018

Potenciālais izpildītājs: Vietējie uzņēmēji.

Potenciālās izmaksas: ~ Ls 30 000 par viena torņa izbūvi. Pirms pasākumu realizēšanas izmaksas nepieciešams precizēt. Pēc torņa izbūves paredzēt regulāru finansējumu tā uzturēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: ERAF, LVAf, vietējo uzņēmēju līdzekļi, u.c.

Izpildes indikatori: Liegumā vai tam piegulošajās platībās izbūvēts putnu novērošanas tornis, atbilstoši pasākuma aprakstā minētajiem nosacījumiem.

Mērķa izpildes rādītāji: Daudzveidots dabas tūrisma piedāvājums, radot priekšnosacījumus ilgtspējīgai tūrisma attīstībai.

4.7. Ierīkot ūdens transporta līdzekļu pietauvošanas vietu

Mērķis: 4B

Pamatojums, apraksts: Lai daudzveidotu teritorijas tūrisma piedāvājumu, pēc skatu torņa uzbūves uz Garās salas, pie salas pieļaujama ūdens transporta līdzekļu pietauvošanas vietas un laipas ierīkošana. Orientējošā pietātnes ierīkošanas vieta norādīta 6.pielikuma kartē. Pietātnes tehniskais projekts jāaskaņo ar Lielrīgas RVP un ornitoloģijas, biotopu ekspertu. Pēc pietātnes izbūves jānodrošina regulāra teritorijas sakopšana.

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2018

Potenciālais izpildītājs: Vietējie uzņēmēji.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas sagatavojot pietātnes izbūves tehnisko projektu. Pēc pietātnes izbūves paredzēt regulāru finansējumu tās uzturēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: ERAF, LVAf, vietējo uzņēmēju līdzekļi, u.c.

Izpildes indikatori: Lieguma teritorijā ierīkota publiski pieejama laivu pietātnes, atbilstoši pasākuma aprakstā minētajiem nosacījumiem, kura izmantojama Dauguļu līča apskatei.

Mērķa izpildes rādītāji: Daudzveidots dabas tūrisma piedāvājums, radot priekšnosacījumus ilgtspējīgai tūrisma attīstībai.

4.8. Uz Lielās salas ierīkot dabas taku

Mērķis: 4B

Pamatojums, apraksts: Lai daudzveidotu teritorijas tūrisma piedāvājumu, uz Lielās salas pieļaujama ~ 800m garas dabas takas ierīkošana. Dabas taku veidot esošās makšķernieku takas vietā. Taku veidojot apiet lielās raganzālītes atradni. Takai jābūt marķētai. Takas platums nedrīkst pārsniegt 1,5 m. Lai neizmīdītu zemsedzi, slapjākajās vietās jāierīko laipas. Orientējošā takas ierīkošanas vieta norādīta 6.pielikuma kartē. Precīzu takas maršrutu un takas labiekārtojuma elementi jāaskaņo ar Lielrīgas RVP un biotopu ekspertu. Pēc takas ierīkošanas jānodrošina regulāra takas apsaimniekošana (takas uzturēšana kārtībā, informācijas sniegšana apmeklētājiem

un, ja iespējams, arī gida pakalpojumi). Par labiekārtotas takas izmantošanu zemes īpašniekam ir tiesības prasīt samaksu.

Prioritāte: III

Izpildes termiņš: 2018

Potenciālais izpildītājs: Vietējie uzņēmēji.

Potenciālās izmaksas: Pasākuma izmaksas aprēķināmas sagatavojot takas ierīkošanas projektu. Pēc pasākuma realizēšanas paredzēt regulāru finansējumu dabas takas uzturēšanai.

Iespējamie finanšu avoti: ERAF, LVAf, privāti līdzekļi u.c.

Izpildes indikatori: Uz Lielās salas izveidota dabas taka atbilstoša pasākuma aprakstā minētajiem nosacījumiem.

Mērķa izpildes rādītāji: Daudzveidots dabas tūrisma piedāvājums, radot priekšnosacījumus ilgtspējīgai tūrisma attīstībai.

4.9. Veikt tūrisma un rekreācijas ietekmes monitoringu

Mērķis: 4C

Pamatojums: Lai noteiktu, cik intensīvi teritorija tiek izmantota tūrismam un kā tas ietekmē lieguma dabas vērtības, nepieciešams veikt regulāru lieguma apmeklētāju uzskaiti un tūrisma, rekreācijas ietekmes novērtējumu. Šādi dati ļautu noteikt vai teritorijas tūrisma infrastruktūra ir pietiekama, kā arī vai nepieciešams noteikt apmeklētāju plūsmas regulējošus pasākumus.

Apraksts: Veikt lieguma apmeklētāju uzskaiti (vasaras sezonā vismaz trīs dienas brīvdienās un trīs – darbadienās) visā lieguma garumā un apkopot informāciju par lieguma teritorijas apmeklētāju plūsmu un lieguma tūrisma infrastruktūras objektu izmantošanas intensitāti. Balstoties uz iegūto informāciju, novērtēt rekreatīvās slodzes ietekmi uz teritorijas dabas vērtībām, sagatavot ieteikumus tūrisma infrastruktūras pilnveidošanai un, nepieciešamības gadījumā, rekomendācijas apmeklētāju skaita ierobežošanai.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Katru gadu

Potenciālais izpildītājs: Ogres rajona TIC vai citas organizācijas. Pasākuma realizēšanā iespējams iesaistīt Kaibalas pamatskolas skolēnus.

Potenciālās izmaksas: ~ Ls300 gadā. Ik gadu pirms pasākuma uzsākšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Iespējamie finanšu avoti: LVAf, DAP, pašvaldību budžeti u.c.

Izpildes indikatori: Tūrisma slodze lieguma teritorijā ir novērtēta.

Mērķa izpildes rādītāji: Iegūta nepieciešamā informācija, lai novērtētu apmeklētāju ietekmi uz lieguma dabas vērtībām.

V NODROŠINĀT LABU DAUGAVAS ŪDENS EKOLOĢISKO KVALITĀTI

5.1. Izstrādāt Daugavas baseina apsaimniekošanas plānu un sekmēt tā ieviešanu

Mērķis: 5A

Pamatojums: Lai nodrošinātu labu Daugavas ūdens kvalitāti lieguma ūdens biotopu un sugu pastāvēšanai, nepieciešams samazināt Daugavā ieplūstošā piesārņojuma apjomu visā Daugavas sateces baseina teritorijā.

Apraksts: Izstrādāt Daugavas baseina apsaimniekošanas plānu, atbilstoši MK not. Nr.283. noteiktajai plānu izstrādes kārtībai un sekmēt tā ieviešanu.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: Plāna izstrādi 2006.gadā uzsāka LVĢMA. Atbilstoši LVĢMA darba uzdevumiem, plānu paredzēts izstrādāt līdz 2009.gada vidum un 2009.gada beigās plānu paredzēts apstiprināt Ministru Kabinetā. Plāna ieviešanu realizēt atbilstoši plānā noteiktajiem plāna ieviešanas termiņiem.

Potenciālais izpildītājs: Plāna atjaunošanu veic LVĢMA, plāna ieviešanu – potenciālā Daugavas baseina apsaimniekošanas pārvalde, pašvaldības, uzņēmēji u.c.

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Plāna atjaunošana tiek veikta par LVGMA administratīvajiem līdzekļiem, plāna ieviešanai nepieciešamie līdzekļi tiks noteikti plāna izstrādes procesā.

Izpildes indikatori: Izstrādāts un ieviests Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, atbilstoši MK not. Nr.283.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzlabota Daugavas ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte.

5.2. Veikt Dzelmju notekūdeņu attīrīšanas sistēmas rekonstrukciju

Mērķis: 5B

Pamatojums, apraksts: Lai mazinātu Daugavā ieplūstošo neattīrīto notekūdeņu apjomu un uzlabotu Daugavas ūdens kvalitāti, Dzelmju ciemā nepieciešams rekonstruēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2012

Potenciālais izpildītājs: Jumpravas pašvaldība

Potenciālās izmaksas: ~ Ls 300 000. Pirms pasākuma uzsākšanas izmaksas nepieciešams precizēt.

Potenciālie finanšu avoti: ERAF u.c.

Izpildes indikatori: Veikta Dzelmju notekūdeņu attīrīšanas iekārtas izbūve.

Mērķa izpildes rādītāji: Uzlabota Daugavas ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte.

5.3. Likvidēt teritorijas piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem

Mērķis: 5C

Pamatojums: Vides piesārņojumam ar sadzīves atkritumiem ir emocionāli un estētiski nelabvēlīga ietekme uz cilvēkiem, kā arī tieša negatīva ietekme uz virszemes ūdeņiem un gruntsūdeņiem, kas savukārt ietekmē Daugavas ūdens kvalitāti. Lielākais piesārņojums ar sadzīves atkritumiem liegumam piegulošajos Daugavas krastos konstatēts pie Dzelmēm. Mazāka apjomā tas konstatēts pie autostāvvietām uz valsts nozīmes autoceļa A6 un pie publiski pieejamām atpūtas un ugunsкура vietām.

Apraksts: Veikt lieguma teritorijā un tā tuvumā izmēģināto sadzīves atkritumu izvākšanu. Novērst turpmāku atkritumu uzkrāšanos, realizējot pasākumus 4.2. un 4.3.

Prioritāte: I

Izpildes termiņš: 2009.

Potenciālais izpildītājs: Zemes īpašnieki, lietotāji, apsaimniekotāji, sabiedriskās organizācijas, pašvaldības.

Potenciālās izmaksas: Iespējamās izmaksas nosakāmas plānojot pasākuma realizāciju.

Iespējamie finanšu avoti: Privātie, a/s "Latvijas valsts ceļi", pašvaldību u.c. līdzekļi.

Izpildes indikatori: Daugavas krasti nav piesārņoti ar sadzīves atkritumiem.

Mērķa izpildes rādītāji: Novērst Daugavas krastu vides un vizuālais piesārņojums.

5.4. Saglabāt Daugavai piegulošo plavu un mežu joslu

Mērķis: 5D

Pamatojums: Dabiskie Daugavas krastu biotopi – pļavas un meži aiztur un samazina upē ieplūstošo biogēnu un minerālvielu daudzumu un samazina nogāžu eroziju, tādējādi sekmē Daugavas ūdens kvalitātes saglabāšanos. Pļavas un meži Daugavas krastos ir ļoti nozīmīgi teritorijas ainavas elementi, kas palielina lieguma rekreatīvo vērtību un apkārtnes iedzīvotāju dzīves vietas kvalitāti.

Apraksts: Saglabāt Daugavas piekrastes un nogāžu mežus un dabiskās pļavas. Īpaši saudzējami ir meži uz stāvajām Daugavas kreisā krasta nogāzēm un bioloģiski vērtīgie zālāji.

Minēto mežu saglabāšana nodrošināma ievērojot aizsargjoslu likumā noteiktos virszemes ūdens objektu aizsargjoslu izmantošanas ierobežojumus - 50m platā joslā gar krastu (no nogāzes augšējās krants) neveikt kailcirtes un 10m platā joslā – galveno cirti un meža zemju transformāciju. Pašvaldību teritoriju plānojumos piekrastes mežus 50m platā joslā gar upi un nogāžu, gravu mežus noteikt kā neapbūvējamas mežsaimniecības zemes.

Piekrastes pļavu un, jo īpaši bioloģiski vērtīgo zālāju, saglabāšana nodrošināma nepieļaujot to transformāciju un veicot regulāru pļavu apsaimniekošanu. Pļavu saglabāšanu sekmē pieejamie Lauku attīstības plāna noteiktie atbalsta maksājumi par bioloģiski vērtīgo zālāju un pastāvīgo pļavu un ganību saglabāšanu. Pašvaldību teritorijas plānos Daugavas piekrastes pļavas noteikt kā nebūvējamas lauksaimniecības zemes.

Prioritāte: II

Izpildes termiņš: Visu laiku

Potenciālais izpildītājs: Zemju īpašnieki (ievērojot aizsargjoslu likumā noteiktās prasības un netransformējot, neuzarot bioloģiski vērtīgos zālājus), pašvaldības (iekļaujot minētās teritorijas pašvaldību teritoriju plānos kā neapbūvējamās zemes).

Potenciālās izmaksas, iespējamie finanšu avoti: Administratīvās izmaksas pašvaldību budžetu ietvaros un pļavu apsaimniekošanas izmaksas par Lauku attīstības plāna līdzekļiem.

Izpildes indikatori: Saglabātas Daugavas piekrastes zālāju un mežu platības.

Mērķa izpildes rādītāji: Sekmēta Daugavas ūdens kvalitātes saglabāšanās. Saglabāta lieguma ainaviskā kvalitāte.

V Plāna ieviešana un atjaunošana

5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti

Tā kā lieguma apsaimniekošanai nav izveidota sava administrācija, saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 25. pantu, līdz lieguma apsaimniekošanas struktūras izveidei, lieguma pārvaldi veic pašvaldības. Potenciālie apsaimniekošanas pasākumu veicēji norādīti plāna 4.2. apakšnodaļā.

5.2. Plāna atjaunošana

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2008. līdz 2018.gadam, t.i., pēc desmit gadiem plānu nepieciešams atjaunot. Atjaunošanas laikā jāizvērtē veikto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāte un papildus pasākumu nepieciešamība.

Nepieciešamības gadījumā, balstoties uz lieguma apsaimniekošanas pasākumu, tūrisma ietekmes vai sugu stāvokļa monitoringa rezultātiem, dabas aizsardzības plānu var atjaunot ātrāk ievērojot MK not. Nr. 686. noteikto plāna atjaunošanas procedūru.

5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos

Pašvaldību teritoriju plānojumos nepieciešams iestrādāt lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktos lieguma apmeklējuma un izmantošanas ierobežojumus un liegumam piegulošos ūdeni un meža fragmentus noteikt kā neapbūvējamus lauksaimniecības un meža zemes.

5.4. Priekšlikumi teritorijas funkcionālajam zonējumam

Nemot vērā dabas lieguma vērtības, to izvietojumu un to saglabāšanai veicamās darbības, lieguma teritorijā nav nodalītas funkcionālās zonas.

Lai nodrošinātu migrējošiem un ligzdojošiem ūdensputniem netraucētas atpūtas un ligzdošanas iespējas, ornitoloģiski nozīmīgākajās seklūdens teritorijās 57ha platībā (10% lieguma teritorijas) noteikti motorizēto ūdens transporta līdzekļu lietošanas ierobežojumi un laikā no 1.marta līdz 1.jūlijam cilvēku atrašanās ierobežojumi. Dauguļu līcī 48ha platībā (8% lieguma teritorijas) noteikts medību aizliegums.

5.5. Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts (AIN) sagatavots pielāgojot vispārējos ĪADT AIN (MK not. Nr.415.) lieguma dabas vērtību saglabāšanas un pieļaujamās izmantošanas vajadzībām.

ĪADT vispārējo AIN punkti citēti izmantojot melnu fontu. Vispārējo noteikumu papildinājumi – ar zilu. ĪADT vispārējo AIN prasības, kuras dabas liegumam nav saistošas pārsvītrotas.

Lieguma individuālo AIN projekts šādā formā sagatavots, lai atvieglotu Vides ministrijas darbinieku darbu, sagatavojot noteikumus atbilstoši Valsts kancelejas prasībām un, līdz ar to, lai sekmētu ātrāku to apstiprināšanu Ministru Kabinētā.

1. Noteikumi nosaka
  - 1.1. dabas lieguma „Daugava pie Kaibalas” individuālo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk — aizsargājamās teritorijas) vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā dabas liegumā pieļaujamo un aizliegto darbību veidus.
  - 1.2. aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.
2. Dabas liegums dibināts ūdensputnu atpūtas un ligzdošanas vietas aizsardzībai.
3. Noteikumi attiecas uz tām aizsargājamām teritorijām, kurām nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu. Dabas liegumā nav spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
4. Lieguma platība ir 576 ha.
5. 3. Aizsargājamās teritorijas dabā Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālām informatīvām zīmēm, kuru paraugs un lietošanas kārtība noteikta vispārējo ĪADT aizsardzības un izmantošanas noteikumu (MK not. Nr. 415.) 1.pielikumā.
6. 4. Aizsargājamās teritorijās Dabas liegumā aizliegts:
  - 6.1. 4.1. ierīkot jaunus atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās;
  - 4.3. bez aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, bez reģionālās vides pārvaldes valstiskas atļaujas: (uz 7. punktu)
    - 4.3.1. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņu maiņu; (uz 7.1.punktu)
    - 4.3.2. veikt arheoloģiskās izpētes darbus (uz 7.2. punktu)
    - 4.3.3. izsniegt zemes dziļu izmantošanas atļauju (licenci) (uz 7.3. punktu)
  5. Ja par vides aizsardzību atbildīgā valsts vai pašvaldības institūcija atbilstoši tās kompetencei pieņem pārvaldes lēmumu, ka kādai darbībai ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz aizsargājamo dabas teritoriju, tās ekosistēmām vai dabas procesiem tajā, vai darbība ir pretrunā ar aizsargājamās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem un uzdevumiem, šo darbību veikt aizliegts.
  6. Zemes īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem vai lietotājiem aizliegts savā īpašumā vai lietojumā ierobežot apmeklētāju pārvietošanos pa ceļiem, takām, ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas paredzēti aizsargājamās teritorijas apskatei
  7. Jebkāda veida reklāma dabas rezervātos, dabas liegumos, dabas parkos, kā arī nacionālo parku un biosfēras rezervātu dabas lieguma zonās dabā izvietojama pēc saskaņošanas ar aizsargājamās dabas teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi.
    - 16.1. veikt jebkādas darbības, par kurām saskaņā ar šo noteikumu 5.punktu pieņemts lēmums, ka tām ir vai var būt:
      - 16.1.1. būtiska negatīva ietekme uz dabiskajiem biotopiem, savvaļas dzīvnieku, augu un sēņu sugām un to dzīvotnēm vai savvaļas dzīvnieku populāciju vairošanos, atpūtu un barošanos, kā arī pulcēšanos migrācijas periodā;
      - 16.1.2. negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm;
    - 16.2. pārvietoties ar ūdens motocikliem un motorjahtām, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus;
  - 6.2. 16.2. laikā no 1.marta līdz 1. maijam pārvietoties pa ūdenstecēm un ūdenstilpēm ar jebkādiem motorizētiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru kuģošanas līdzekļiem, izmantojot iekšdedzes dzinēju, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus;
  - 6.3. 16.3. ūdensputnu medībās lietot šāviņus, kas satur svīnu;
  - 6.4. 16.4. plaut plavas virzienā no lauka malām uz centru;
  - 6.5. 16.5. veikt zemes transformāciju, izņemot zemes transformāciju;

- 6.5.1. ~~16.5.2.~~ šo noteikumu ~~16.28.2.~~ apakšpunktā minēto darbību veikšanai ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju ~~renovāciju~~ vai rekonstrukciju vajadzībai, ja ir saņemta aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja;
- 6.5.2. ~~16.5.3.~~ **plāvu biotopu atjaunošanai**, ja ir saņemta aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja;
- 6.5.3. **jaunu izzīņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošanai šo noteikumu 1.pielikumā norādītajās vietās, ja ir saņemta reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja;**
- ~~16.5¹.~~ veikt jebkādu saimniecisko darbības, kuru rezultātā tiek mainīta esošā ūdenstilpes un ūdens teces krasta līnija, izņemot (uz 7.4. punktu)
- ~~16.6.~~ ierīkot purvos dzērveņu plantācijas
- ~~16.7.~~ nosusināt purvus;
- 6.6. ~~16.8.~~ dedzināt sauso zāli un niedres, izņemot **sausās zāles dedzināšanas** gadījumus, ja tas nepieciešams dabas aizsardzības plānā paredzēto apsaimniekošanas pasākumu veikšanai un ir saņemta aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes un par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgās institūcijas rakstiska atļauja;
- 6.7. ~~16.9.~~ cirst kokus galvenajā, rekonstruktīvajā **un kopšanas** cirtē;
- ~~16.10.~~ cirst kokus kopšanas cirtē, izņemot slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus saskaņā ar šo noteikumu ~~16.29.~~ apakšpunktu un citiem normatīvajiem aktiem, ja valdaudzes vecums pārsniedz:
- 6.7.1. priežu un ozolu audzēm — 60 gadus;
- 6.7.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm — 50 gadus;
- 6.7.3. apšu audzēm — 30 gadus;
- 6.8. ~~16.11.~~ no 15.aprīļa līdz 31.jūlijam veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus ~~meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem~~ un bīstamo koku (koku, kas apdraud tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu;
- 6.9. ~~16.12.~~ atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu ~~skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektroliniju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;~~
- 6.10. ~~16.13.~~ mežaudzēs cirst nokaltušus kokus un izvākt kritušus kokus, kritalas vai to daļas, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 centimetriem, izņemot bīstamo koku (koku, kas apdraud tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) novākšanu;
- 6.11. ~~16.14.~~ nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar ~~mehāniskajiem~~ transportlīdzekļiem un ~~mopēdiem, motorolleriem~~ pajūgiem **un zirgiem** pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību ~~vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu;~~
- 6.12. ~~16.15.~~ ierīkot nometnes un celt teltis ārpus īpaši norādītām vietām;
- 6.13. ~~16.16.~~ kurināt ugunsurus ārpus ~~īpaši norādītām~~ vai speciāli ierīkotām vietām, **izņemot ugunsurus plāvu atjaunošanas vai uzturēšanas laikā nocirsto koku un krūmu dedzināšanai;**
- 6.14. ~~16.17.~~ rīkot auto sacensības, moto sacensības, ūdens motosporta un ūdens slēpošanas sacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus, **izņemot ūdens moto sporta un ūdens slēpošanas sacensības laikā no 1.jūlija līdz 1.martam Daugavas dziļūdens zonā (vietā, kuras dziļums ir lielāks par 2,5m (ārpus virsūdens un peldlapu ūdensaugu joslas)), ja ir saņemta rakstiska reģionālās vides pārvaldes atļauja;**
- ~~16.18.~~ ierīkot savvaļas augu, ogu, sēņu un dzīvnieku, kā arī to produktu pārdošanas un iepirkšanas punktus
- ~~16.19.~~ bojāt zemsedzi vācot savvaļas ogas un sēnes;
- 6.15. ~~16.20.~~ uzstādīt vēja ģeneratorus

- 16.21. pieļaut suņu atrašanos brīvā dabā bez pavadas un uzpurņa, izņemot medības un valsts robežas apsardzību regulējošos aktos noteiktos gadījumus un kārtību
- 6.16. 16.22. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskajām vajadzībām;
- 6.17. 16.23. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) palieņu, terašu un meža pļavas un lauces, izņemot augsnes apstrādi medijamo dzīvnieku piebarošanas laucēs;
- 6.18. 16.24. sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 hektāriem, tai skaitā dalot kopīpašumu, kā arī noteikt lietošanas tiesības kopīpašumam, ja jebkura kopīpašnieka lietošanā paliek mazāk par 10 hektāriem;
- 6.19. 16.25. veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām, kā arī šo noteikumu 16.28.4. apakšpunktā minēto darbību veikšanai;
- 6.20. 16.26. ierīkot jaunas iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;
- 6.21. 16.27. celt un ierīkot jaunas hidrotehniskas būves un meliorācijas sistēmas, izņemot ūdens transporta līdzekļu piestātnes gadījumus, ja tas nepieciešams dabas aizsardzības plānā paredzēto biotopu atjaunošanas pasākumu veikšanai un, ja ir saņemta aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes rakstiska atļauja un pozitīvs ornitoloģijas un biotopu eksperta atzinums;
- 16.27.¹ veikt esošo hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu rekonstrukciju un renovāciju bez aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas; (uz 7.5. punktu)
- 6.22. lietot augu aizsardzības līdzekļus un herbicīdus;
7. 16.28. bez aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas:
- 7.1. 4.3.1. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu;
- 7.2. 4.3.2. veikt arheoloģiskās izpētes darbus;
- 7.3. 4.3.2. izsniegt zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenci);
- 7.4. 16.5.¹ veikt jebkādu saimniecisko darbības, kuru rezultātā tiek mainīta esošā ūdenstilpes un ūdens krātuves tees krasta līnija;
- 7.5. 16.27.¹ veikt esošo hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu rekonstrukciju un renovāciju bez aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas;
- 7.6. 16.27.² ierīkot jaunus ceļus, kā arī mainīt esošo ceļu platumu un novietojumu;
- 7.7. 16.28.1. organizēt brīvā dabā sporta, izklaides un atpūtas pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 50 cilvēku;
- 7.8. 16.28.2. veikt ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju;
- 7.9. 16.28.3. ierīkot izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus, izņemot informācijas standus un norādes zīmes;
- 16.28.4. atjaunot mežu stādot vai sējot un ieaudzēt mežu;
- 7.10. 16.28.5. mainīt zemes lietošanas veidu;
- 16.28.6. vākt dabas materiālus kolekcijām;
- 7.11. 16.28.7. veikt zinātniskos pētījumus, izņemot vispārizglītojošo skolu pētījumus;
- 7.12. 16.28.8. ierīkot jaunas un paplašināt esošās ūdenstransporta līdzekļu bāzes;
- 7.13. 16.29. cirst slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus kopšanas cirtē, sanitārajā cirtē un galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, bez reģionālās vides pārvaldes rakstiskas atļaujas un meža biotopu eksperta pozitīva atzinuma, izņemot

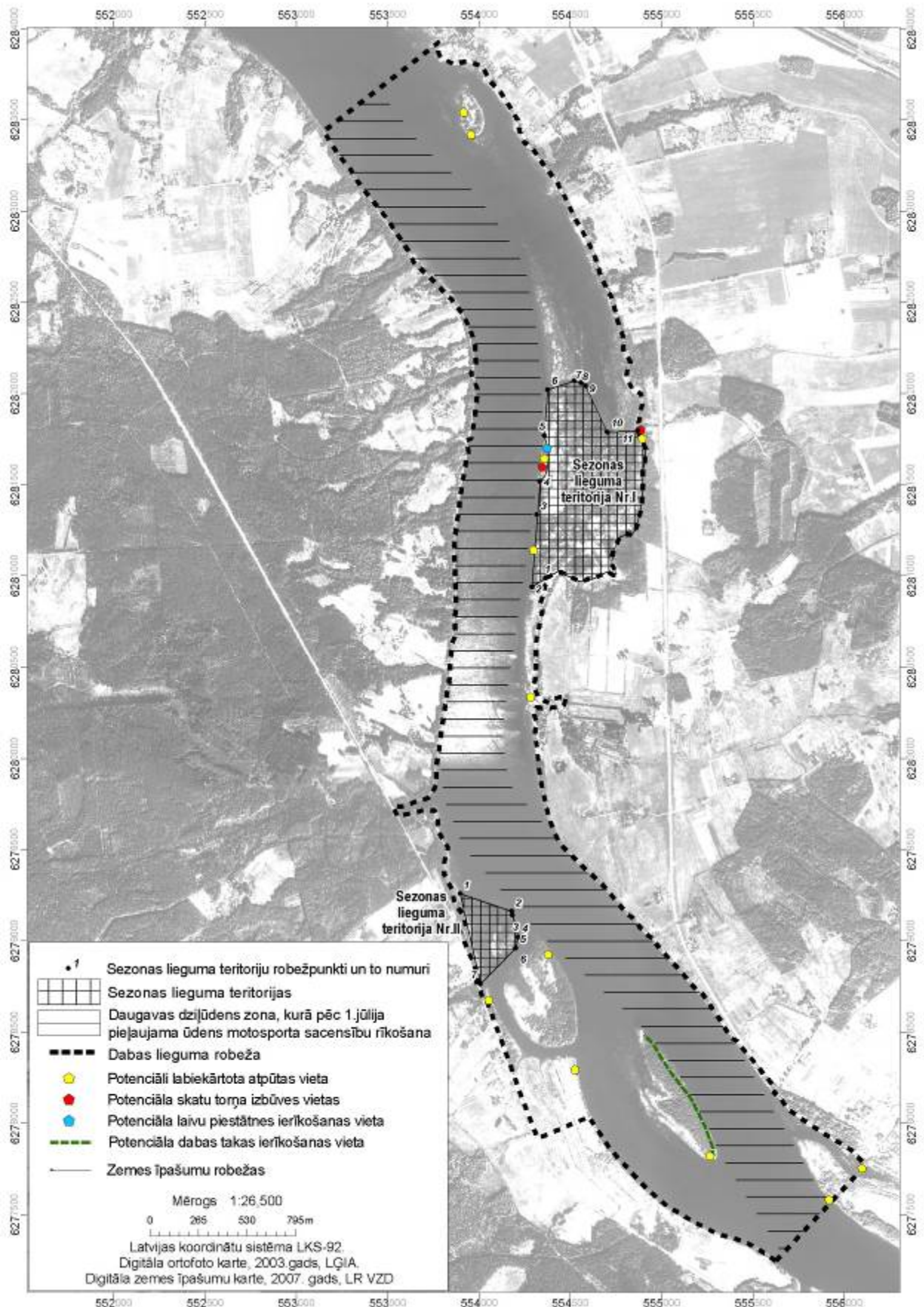
koku eiršanu aizsargājamās teritorijās, kurām ir izveidota administrācija, kas izsniedz koku eiršanas apliecinājumus.

~~17. Būvniecība dabas liegumā pieļaujama atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot šajos un citos normatīvajos aktos noteikto kārtību un ierobežojumus.~~

8. ~~8.~~ Informāciju par aizsargājamās teritorijas īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar attiecīgās aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.
9. Dabas liegumā ir noteikts sezonas liegums, lai nodrošinātu netraucētu putnu atpūtu, ligzdošanu, barošanos un patvērumu medību laikā;
10. Sezonas liegumu shēma ir noteikta šo noteikumu 1. pielikumā, bet robežu apraksts šo noteikumu 2. pielikumā.
11. Sezonas liegumā aizliegts:
  - 11.1. Pārvietoties ar jebkādiem motorizētiem ūdens transporta līdzekļiem ar ieslēgtu motoru, izņemot valsts un pašvaldību amatpersonu pārvietošanos pildos dienesta pienākumus;
  - 11.2. Uzturēties laikā no 1. marta līdz 1. jūlijam, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus un lieguma apsaimniekotājus, realizējot lieguma apsaimniekošanas pasākumus.
12. Sezonas lieguma zonā nr. I aizliegta ūdensputnu medības.

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta 1.pielikums

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" sezonas liegumu teritoriju izvietojuma shēma

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta 2.pielikums

Sezonas lieguma teritorijas Nr.1. robežpunktu koordinātas

Robežpunkta numurs	X koordināta	Y koordināta
1	554364	6280988
2	554309	6280954
3	554300	6281120
4	554367	6281692
5	554355	6281770
6	554374	6282020
7	554519	6282066
8	554558	6282058
9	554583	6282042
10	554702	6281789
11	554812	6281800

Sezonas lieguma teritorijas Nr.2. robežpunktu koordinātas

Robežpunkta numurs	X koordināta	Y koordināta
1	553895	6279258
2	554078	6279240
3	554181	6279138
4	554212	6279018
5	554201	6278959
6	554117	6278911
7	554006	6278763

Literatūras saraksts

- Āboltiņš O. 1995. Lejasdaugavas senleja. Latvijas daba. Enciklopēdija. 3. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija.
- Andersone R. 1999. Ķeguma apvidus vēsture. Lielvārde, apgāds Lielvārds.
- Andersone R. 2004. Ķeguma hidroelektrostacija. Laiki, notikumi un cilvēku likteņi. Lielvārde, apgāds Lielvārds.
- Andrušaitis G. 2000. Latvijas Sarkanā grāmata. Putni un zīdītāji. 6. sējums. Rīga, LU Bioloģijas institūts.
- Andrušaitis A. 2003. Latvijas Sarkanā grāmata. Vaskulārie augi. 3. sēj. Rīga, LU Bioloģijas institūts.
- BirdLife International 2004. Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK, Bird Life International.
- Eberhards G. 1994. Daugavas ieleja. Latvijas daba. Enciklopēdija. 1. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija.
- Ek T., Suško U., Auziņš R. 2002. Mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācija. Metodika. Rīga, Valsts meža dienests.
- Kabucis I. 2000. Biotopu rokasgrāmata. ES aizsargājамie biotopi Latvijā. Rīga, Latvijas Dabas fonds.
- Kabucis I. 2001. Latvijas biotopi. Klasifikators. Rīga, Latvijas Dabas fonds.
- Kalniņa A. 1995. Klimatiskā rajonēšana. Latvijas daba. Enciklopēdija. 2. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija.
- Latvenergo 2006, Uzņēmuma 2006.gada pārskats.
- Lārmanis V., Priedītis N., Rudzīte M. 2000. Mežaudžu atslēgas biotopu rokasgrāmata. Rīga, Valsts meža dienests.
- LOB 1998. Latvijas lauku putni. Rīga, Latvijas Ornitoloģijas biedrība.
- LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni. Rīga, Latvijas Ornitoloģijas biedrība.
- Pastors A. 1994. Daugava. Latvijas daba. Enciklopēdija. 1. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija.
- Spuris Z. 1998. Latvijas Sarkanā grāmata. Bezmugurkaulnieki. 4. sējums. Rīga, LU Bioloģijas institūts.
- Račinska I. 2002. Rokasgrāmata īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādātājiem. Rīga, Latvijas Dabas fonds.
- Račinskis E., Stīpniece A. 2000. Putniem starptautiski nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, Latvijas ornitoloģijas biedrība.
- Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, Latvijas ornitoloģijas biedrība.

Nepublicēti materiāli

- BVZ projekts 2007. Projekta "Bioloģiski vērtīgo zālāju inventarizācija Latvijā" datu bāze. Projekta norises laiks 2000.-2007. gads, Latvijas Dabas fonds.
- Data Form 2004. *Natura 2000* Standard Data Form. VĢMA datu bāze.
- Daugavas projekts 2003. Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns.
- LOB sagatavošanā. Latvijas Ligzdojošo putnu atlants 2000 – 2004.
- Lielrīgas RVP 2007. Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr. OGR-17-ū-0084 izsniegta 30.03.2007.

Pielikumi

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNA IZSTRĀDES GAITA

1.1.pielikums. Informatīvā sanāksme par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu.

1.2.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 1.sanāksme.

1.3.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 2.sanāksme.

1.4.pielikums. Pārskats par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" 1.redakcijas sabiedrisko apspriešanu.

1.5.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas sanāksme.

1.6.pielikums. Pašvaldību sanāksmju, kurās lemts par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" apstiprināšanu, protokolu izraksti.

1.7.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 3.sanāksme.

DABAS LIEGUMA ROBEŽA

2.pielikums. Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" robežas shēma un robežpunktu koordinātas.

ZEMES ĪPAŠUMU FORMAS

3. pielikums. Zemes īpašumu formas dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”.

ZEMES LIETOŠANAS VEIDI

4. pielikums. Zemes lietošanas veidi dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”.

DABAS LIEGUMA VĒRTĪBAS

5. pielikums. Retās un īpaši aizsargājamās sugas un biotopi dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”.

DABAS LIEGUMA APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

6. pielikums. Dabas lieguma „Daugava pie Kaibalas” apsaimniekošanas pasākumi.

Informatīvā sanāksme par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna uzsākšanu

Lielvārdes novada dome, 2007. gada 28. maijs

Dalībnieku saraksts

Nr.	Vārds, Uzvārds	Organizācija
1.	Baiba Strazdiņa	Latvijas Dabas fonds
2.	Aivars Troska	Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs
3.	Pāvels Kotāns	Birzgales pagasta padomes priekšsēdētājs
4.	Imants Balodis	Jumpravas pagasta padoms priekšsēdētājs
5.	Ilmārs Atte	VVD Lielrīgas RVP vecākais inspektors
6.	Aivita Henriņa	Ogres rajona TIC direktore, projektu vadītāja

Sanāksmes protokols

Sanāksmes sēdes plkst. 10:00

Sanāksme beidzas plkst. 11:30

A.Heniņa atklāj sanāksmi, sniedzot ieskatu par projekta uzsākšanas iemesliem, projekta organizētājiem, izstrādātājiem un finansētājiem.

B.Strazdiņa iepazīstina ar lieguma izveides vēsturi un zināmajām lieguma dabas vērtībām, plānoto projekta gaitu un kalendāro grafiku, plānotajiem teritorijas izpētes darbiem un iespējamajiem to veicējiem. Īsi iepazīstina ar plāna izstrādes uzraudzības grupas izveides mērķiem un uzdevumiem. Informē, ka mēneša laikā dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvis ar klātesošajiem sazināsies, lai aicinātu plāna uzraudzības grupu sanāksmēs piedalīties.

I.Balodis uzsver nepieciešamību apzināt privātos zemes īpašniekus, kuru zeme robežojas ar lieguma teritoriju un plāna izstrādē ņemt vērā viņu teritorijas izmantošanas intereses.

Tālākā sanāksmes laikā tiek apspriesta lieguma izveides vēsture, precizēta atsevišķu zemes gabalu piederība un apspriestas motorizēto ūdens transporta līdzekļu izmantošanas problēmas.

Sanāksmes noslēgumā tiek nolemts, ka nākamā tikšanās reize varētu notikt augustā, kad būs daļēji pabeigta lieguma izpēte un iezīmējušies nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi.

Protokolētājs:

B.Strazdiņa

Sanāksmes vadītājs:

B.Strazdiņa

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 1. sanāksme

Lielvārdes novada dome, 2007. gada 5. septembris

Dalībnieku saraksts

Nr.	Vārds, Uzvārds	Organizācija
1.	Aivars Lasis	Ogres mežniecības Jumpravas apgaitas mežsargs
2.	Maira Liepa	Lielvārdes novada būvvalde, arhitekte
3.	Iona Medne	Birzgales mežniecība
4.	Gvido Kaufelds	Birzgales mežniecība
5.	Māra Kalniņa	a/s Latvenergo
6.	Marija Mileika	VVD Lielrīgas RVP
7.	Gvido Vītoliņš	Lielvārdes novada domes izpilddirektors
8.	Ainars Puķītis	Lielvārdes novada domes tautsaimniecības komitejas pr.
9.	Mārtiņš Vīlipsons	Zemes gabala "Vasaras" īpašnieks
10.	Aivita Henriņa	PA Ores rajona TIC direktore, projektu vadītāja
11.	Ilze Fokina	Lielvārdes novada domes ekonomiste, projektu koordinatore
12.	Ivars Titovs	Lielrīgas RLP
13.	Ilmārs Bodnieks	Dabas aizsardzības pārvalde
14.	Lelde Enģele	Latvijas Dabas fonds
15.	Baiba Strazdiņa	Latvijas Dabas fonds
16.	Aivars Troska	Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs
17.	Edgars Dzenis	Latvijas Ornitoloģijas biedrība

Sanāksmes protokols

Sanāksmes sākās plkst. 10:00

Sanāksme beidzas plkst. 11:30

I.Bodnieks atklāj sanāksmi, dod vārdu plāna izstrādātājiem.

B.Strazdiņa informē par plānoto sanāksmes darba kārtību, iepazīstina ar plāna izstrādes gaitu un aicina klātesošos ekspertus informēt par galvenajām lieguma dabas vērtībām un tās ietekmējošiem faktoriem.

L.Enģele iepazīstina ar teritorijas apsekošanas laikā konstatētajām augu sugām un biotopiem.

E.Dzenis iepazīstina ar galvenajām teritorijas ornitoloģiskajām vērtībām un tās ietekmējošajiem faktoriem.

B.Strazdiņa iepazīstina ar teritorijā konstatētajām retajām un aizsargājamām zivju un bezmugurkaulnieku sugām.

Turpmākajā sanāksmes laikā tiek diskutēts par iespējamajiem lieguma apsaimniekošanas pasākumiem.

Pēc diskusijas par iespējamajiem cilvēku klātbūtnes ierobežojumiem ornitoloģiski nozīmīgākajās seklūdens teritorijās A.Troska izsaka piezīmi, ka ierobežot cilvēku klātbūtni seklūdens zonās līdz 1.jūlijam ir pārspīlēti, ja reiz galvenais ūdensputnu ligzdošanu traucējošais faktors ir ūdens līmeņa svārstības.

E.Dzenis norāda, ka datumu, līdz kuram pārvietošanās aizlieguma vēl var pārskatīt, taču principā aizliegums jā saglabā.

A.Troska vaicā, vai plānots noteikt kuģošanas ierobežojumus.

B.Strazdiņa: Pašreiz kuģošana liegumā nav atļauta. Lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos, kuri tiks sagatavoti plāna izstrādes laikā, kuģot pa Daugavas galveno gultni pēc putnu pavasara migrācijas beigām plānots atļaut. Pēc konsultācijas ar zivju inspektoriem, iespējams, kuģu ceļu varētu nodefinēt konkrētāk, teiksim, konkrētā attālumā no krasta.

A.Troska: Lai normu varētu iestrādāt pašvaldību noteikumos un tā reāli darbotos, kuģu ceļš jānodefinē iespējami precīzāk.

B.Strazdiņa: Ideālā gadījumā kuģu ceļu varētu norobežot ar bojām.

M. Kalniņa: Bojas ielikt visā lieguma garumā būs ļoti dārgi un sarežģīti, tā kā posms garš un bojas katru rudenī no upes jāņem ārā un katru pavasari jāliek atpakaļ.

A.Troska: Kuģu ceļa iezīmēšanas pasākums ar bojām plānā jāatstāj.

A.Lasis iebilst pret plānoto ūdensputnu medību aizliegumu. Informē, ka agrāk medīja daudz vairāk. Pēdējos gados medību intensitāte ir būtiski samazinājusies, tomēr uz pīļu medību sākumu daudz cilvēku brauc atpūsties un medīt. Medī galvenokārt līcī gar salām. Izsaka viedokli, ka lielāko ūdensputnu traucējumu rada ūdens līmeņa svārstības un makšķernieki, nevis mednieki.

E.Dzenis norāda, ka medību aizliegums Dauguļu līcī jānosaka, lai medību laikā putniem nodrošinātu patvēruma vietu. Atgādina, ka medības plānots aizliegt tikai vienā, salīdzinoši nelielā lieguma daļā. Pārējā lieguma teritorijā medību ierobežojumi nav plānoti.

A.Lasis: Ja medības aizliegtas tikai līcī, tad līcis jānorobežo ar bojām, lai atbraucēji zina, kur var un kur nevar medīt.

A.Heniņa: Ja teritoriju var norobežot, tad medību aizliegums ir atbalstāms.

A.Lasis izsaka priekšlikumu pilnīga medību aizlieguma vietā ierobežot to apjomu – aizliegt konkrētos datumos vai konkrētās nedēļas dienās.

Diskusijas laikā vienojas, ka medību jautājums vēl jāpārrunā ar visām iesaistītajām pusēm un lēmuma pieņemšana jāatstāj uz vēlāku laiku.

B.Strazdiņa vaicā par mākslīgo lielo gauru ligzdu izvietojuma iespējām, vai starp teritorijas apsaimniekotājiem un izmantotājiem ir kāds, kurš to varētu uzņemt.

A.Lasis: Ja medniekiem atļautu medīt, iespējams, ligzdu izvietojumu varētu uzņemt viņi, taču, ja tiem medīt neļaus, ligzdas likt tiem nebūs nekādas intereses.

Pēc diskusijas par iespējamajiem ūdens līmeņa svārstību ierobežojumiem M.Kalniņa informē, ka ūdens līmeņa svārstības ir neizbēgamas. Lai spēkstacijas varētu darboties un ražot elektrību, ūdens uzkrājumi ūdenskrātuvēs ir jāveido, savādāk elektrību ražot varētu tikai dažas dienas gadā – maksimālo plūdu vai palu laikā. Pašreiz spēkstacijas strādā atbilstoši ūdens resursu iegūšanas atļaujas nosacījumiem, ievērojot līmeņu svārstību ierobežojumus zivju nārsta laikā. Ja VVD noteiks stingrākus ūdens līmeņa svārstību ierobežojumus, Latvenēro tos, protams, ievēros, taču gaidāmā elektroenerģijas deficīta apstākļos maz ticams, ka elektroenerģijas ražošanas samazinājums bez pretestības tiks pieļauts.

A.Heniņa informē, ka Lielvārdes ostai ir vēlme celt skatu torni uz kādas no lieguma salām. Vaicā, vai to būs iespējams realizēt?

B.Strazdiņa: Iespēja uz kādu no Daugavas salām celt torni ir izskatīta un par vispiemērotāko ir atzīta Garā sala.

E.Dzenis piekrīt, ka tā varētu būt laba vieta putnu vērošanai gan no līča pārskatāmības viedokļa, gan no traucējuma viedokļa.

A.Heniņa: Vai skatu torni un dabas taku būs iespējams izveidot uz Lielās salas?

E.Dzenis: Uz Lielās salas skatu torni būvēt no putnu vērošanas viedokļa nav nozīmes. Galvenās putnu ligzdošanas un atpūtas vietas no tā nebūs pārredzamas. Laba vieta putnu

vērošanas tornim ir krastā pie labā krasta slīksņām. Jau šobrīd slīksņu rajons no tā labi pārskatāms.

L.Enģele: Dabas taku uz Lielās salas var veidot, taču precīzais takas maršruts būtu jāsaskaņo ar botāniķi, lai izvairītos no lielās raganzālītes atradnes izmīņāšanas.

B.Strazdiņa vaicā vai plānā nepieciešams norādīt liegumā un tā tuvumā konstatētās ugunsкура vietas.

A.Heniņa: Tā kā viens no plāna izstrādes mērķiem bija sakārtot lieguma un tam piegulošo platību tūrisma infrastruktūru, esošās atpūtas vietas plānā būtu jānorāda. Papildus nepieciešams norādīt vietas, kur atpūtas vietu ierīkošana nav vēlama.

B.Strazdiņa: Lieguma teritorijā trūkst publiski pieejamu taku piekļūšanai pie Daugavas. Rezultātā esošās piekļuves vietas tiek pārlietu noslogotas. Vaicā, vai pašvaldībām nav iespējams ko darīt, lai sekmētu šādu taku izveidi.

A.Troska: Lielvārde pašlaik nodarbojas ar pretēju problēmu – kā cīnīties pret ūdens motocikliem, kuri Daugavā tiek ielaisti no vietām, kur Daugavai iespējams piekļūt pa publiski pieejamiem ceļiem un, kuri neievēro pašvaldības pieņemtos noteikumus par ūdenskrātuves izmantošanu, līdz ar to, jaunu publiski pieejamu ceļu noteikšanā pašvaldība nav ieinteresēta.

B.Strazdiņa: Pasākumā domātas kājāmgājēju takas, nevis braucami ceļi.

A.Troska: Tā kā visa lieguma teritorijai piegulošā zeme pieder privātīpašniekiem, tad pašvaldībai mazas iespējas šai lietā ko darīt.

A.Troska vaicā kas un kad izstrādās lieguma individuālos izmantošanas noteikumus?

B.Strazdiņa: Noteikumu projekts tiks sagatavots plāna izstrādes laikā. Pēc plāna apstiprināšanas tas tiks nodots Vides Ministrijai, kura noteikumu projektu sagatavos atbilstoši valsts kancelejas prasībām un iesniegs apstiprināšanai Ministru Kabinētā.

A.Troska: Vai ministrija noteikumu projektā ko mainīs?

B.Strazdiņa: Parasti ministrijas veiktie labojumi nav lieli un tie tiek veikti konsultējoties ar projekta izstrādātājiem. Turklāt, pēc ministrijas ieviestajām korekcijām, noteikumi tiks atrādīti pašvaldībām.

A.Troska: Kad noteikumi tiks pieņemti?

B.Strazdiņa: Grūti pateikt. Ministrija pēdējā laikā noteikumus sagatavo gana ātri. Kad tos izskatīs Ministru Kabinētā – pašlaik nav iespējams pateikt taču, domājams, ka nākamā gada beigās tie jau varētu būt stājušies spēkā.

Noslēgumā B. Strazdiņa iepazīstina ar iespējamajiem zonējuma variantiem - dabas lieguma un regulējamā zona vai dabas lieguma, regulējamā režīma un sezonas lieguma zona.

Pēc diskusijas tiek nolemts, ka nākamā tikšanās reize varētu būt 9.oktobrī, pēc plāna otrā etapa sagatavošanas un nodošanas Lielvārdes novada domei.

Sanāksmes noslēgumā tiek demonstrēta E.Dzeņa uzņemtā filma „Dabas liegums „Daugava pie Kaibalas””.

Protokolētājs:

L.Enģele

Sanāksmes vadītājs:

I.Bodnieks

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 2. sanāksme

Lielvārdes novada dome, 2007. gada 12. oktobris

Dalībnieku saraksts

Nr.	Vārds, Uzvārds	Organizācija
1.	Ilmārs Bodnieks	Dabas aizsardzības pārvalde
2.	Lelde Enģele	Latvijas Dabas fonds
3.	Imants Balodis	Jumpravas pagasta pašvaldība
4.	Pāvels Kotāns	Birzgales pagasta pašvaldība
5.	Maira Liepa	Lielvārdes Dome
6.	Dace Vainauska	VVD Lielrīgas RVP
7.	Mārtiņš Vīlipsons	Zemes gabala "Vasaras" īpašnieks
8.	Ivars Titovs	Lielrīgas RLP
9.	Aivita Henriņa	Ogres rajona TIC direktore, projektu vadītāja
10.	Aivars Troska	Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs
11.	Baiba Strazdiņa	Latvijas Dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksmes sēdes plkst. 10:20

Sanāksme beidzas plkst. 12:00

B.Strazdiņa atklāj sanākumi, iepazīstinot ar plānoto sanāksmes darba kārtību, informē par plāna izstrādes gaitu un turpmākajiem plāna izstrādes soļiem.

I.Balodis norāda, ka lasot plānu nav skaidrs, par kurām vietām ir runa, tā kā, piemēram, Dauguļi atrodas gan Birzgales, gan Jumpravas pagastā.

Diskusijas laikā tiek noskaidrots, ka īpaši vietvārdi liegumā iekļautajām teritorijām nepastāv un, ka Daugavas labā kasta slīkšņas var saukt par līci pie Dauguļiem, kreisā krasta slīkšņas – par teritoriju pie Daugaviešiem, lielāko Birzgales pagasta salu par Lielo un mazāko – par Mazo salu. Plāna tekstā lietotie vietu nosaukumi skaidri jānorāda plāna kartēs.

Turpmākajā sanāksmes laikā tiek pārrunāti visi plānotie lieguma apsaimniekošanas pasākumi.

A.Troska norāda uz atsevišķām neizpildītām ailēm pasākumu tabulā un vaicā, kad pasākumu precizēšana tiks pabeigta.

B.Strazdiņa: Uz sabiedrisko apspriešanu sagatavotajā plāna pirmajā redakcijā visiem apsaimniekošanas pasākumiem jābūt izstrādātiem. Tajos vēl varēs iestrādāt vienīgi uzraudzības grupas un sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktos priekšlikumus un iebildumus, taču plāna izstrādātājiem līdz tam ir jāpanāk vienota nostāja.

I.Balodis: Vai plānā minētie pasākumi ir obligāti jārealizē?

B.Strazdiņa: Plānam ir ieteikuma raksturs. Likuma spēks būs lieguma individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, kurus apstiprinās Ministru Kabinets.

I.Balodis izsaka neapmierinātību, ka daļai pasākumu kā realizētājs ir norādīta pašvaldība un tos paredzēts īstenot par pašvaldību līdzekļiem.

Diskusijas laikā vienojas, ka pie potenciālajiem finansētājiem tiks minēti iespējami vairāk finanšu avotu un pašvaldību līdzekļi tiks minēti kā pēdējie.

I.Balodis norāda uz pasākumu, kurš nosaka medību ierobežojumus. Pasākuma aprakstā teikts, ka pie teritorijas, kurā noteikti medību ierobežojumi, jāizvieto informatīvie stendi, kuros norādītas teritoriju ar medību ierobežojumiem robežas. Kā pasākuma izpildītājs ir norādīti mednieki.

B.Strazdiņa: Stendu izlikšana ir cits pasākums. Pasākuma apraksts tiks precizēts.

I.Balodis: Par kādiem līdzekļiem lieguma pļavās paredzēts cirst krūmus?

B.Strazdiņa: Lielākā lieguma pļava jau šobrīd tiek apsaimniekota par Lauku atbalsta dienesta administrētajiem Lauku attīstības plāna līdzekļiem. Citviet krūmu ciršanai iespējams piesaistīt Dabas aizsardzības pārvaldes vai Vides aizsardzības fonda līdzekļus.

I.Bodnieks apstiprina, ka pārvaldes budžetā ir līdzekļi, kuri izmantojami īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanai.

I.Balodis: Kas finansēs lieguma robežzīmju izgatavošanu?

I.Bodnieks: Pašas zīmes ir pieejamas Dabas aizsardzības pārvaldē par velti. Pašvaldībām jānodrošina kātu izgatavošanu un zīmju uzstādīšanu.

A.Heniņa: Kas finansēs informatīvo stendu izgatavošanu?

B.Strazdiņa: Stendus iespējams sagatavot un uzstādīt gan par pašvaldību, gan Dabas aizsardzības pārvaldes, gan Vides aizsardzības fonda līdzekļiem.

I.Bodnieks apstiprina, ka nauda informatīvo stendu izgatavošanai un uzstādīšanai Dabas aizsardzības pārvaldē ir pieejama.

I.Balodis norāda, ka pasākumu tabulā kā esošo autostāvvietu apsaimniekotājs un labiekārtotājs jānorāda Latvijas Valsts ceļi, nevis pašvaldības, tā kā tās atrodas Valsts autoceļu pārraudzībā. Tāpat, kā esošo atpūtas vietu labiekārtotāji jānorāda zemju īpašnieki, nevis zemes īpašnieki un pašvaldības, tā kā atpūtas vietas neatrodas uz pašvaldību zemes.

A.Troska norāda, ka plānā jāparedz iespēja ierīkot jaunas laivu piestāšanas un pietauvošanas vietas. Ja uz šo brīdi piestātņu ierīkošana lieguma teritorijā nešķiet aktuāla, tuvāko desmit gadu laikā, tūrisma un rekreācijas attīstības ietekmē, nepieciešamība pēc laivu piestātnes lieguma teritorijā varētu rasties.

B.Strazdiņa: Jaunu laivu piestātņu ierīkošana, saskaņojot ar reģionālo vides pārvaldi un ornitoloģijas ekspertu varētu tikt atļauta.

I.Balodis: Kāpēc jaunu tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošanai vajag saskaņojumu no reģionālās vides pārvaldes un ekspertiem, ja reiz teritorija šajā sezonā apsekota?

B.Strazdiņa: Saskaņojums nepieciešams, jo šobrīd nav zināmas konkrētās iespējamo infrastruktūras objektu atrašanās vietas. Piemēram, esošo makšķernieku taku pastaigām brīvi var izmantot jau šobrīd, taču pirms esošās takas paplašināšanas vai aprīkošanas ar laipām jāpārlicinās, vai konkrētajās takas paplašinājumu vietās netiks iznīcināta lielās raganzālītes atradne. Turklāt, tā kā uz šo brīdi nav zināms vai potenciālo dabas taku ierīkos pēc gada, vai pēc pieciem gadiem, pašlaik nav lietderīgi takas maršrutu nospraust dabā.

Diskusijas laikā par ūdenskrātuves izmantošanas ierobežojumiem vienojas, ka plānotais pārvietošanās aizliegums visā lieguma teritorijā laikā no ledus iziešanas līdz 1.maijam ir akceptējams, tā kā tanī laikā Daugavas ūdeņi tūrisma un rekreācijas nolūkā tiek izmantoti visai maz.

Diskusijas laikā par pārvietošanās aizliegumu sezonas lieguma zonu teritorijās laikā no ledus izkušanas līdz 1.jūlijam vienojas, ka aizliegums ir akceptējams, tā kā sezonas lieguma zonas teritorijas aizņem nelielas platības ar lielāko ūdensaugu aizaugumu.

A.Troska uzsver nepieciešamību norādīt teritoriju, kurā kuģošana pēc 1.jūlija pieļaujama bez aizliegumiem. Uzver nepieciešamību brīvi kuģojamo zonu nākotnē iezīmēt ar bojām. Norāda,

ka kuģu ceļa iezīmēšana atrisinātu daudzus ar ūdenskrātuves izmantošanu un apsaimniekošanu saistītus jautājumus.

Diskusijas laikā vienojas, ka lieguma un ūdenskrātuves izmantošanas noteikumos vieglāk būs norādīt brīvi kuģojamo zonu, nekā teritorijas, pa kurām brīva kuģošana nav atļauta.

A.Troska informē, ka Kaibalas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve jau uzsākta. To plānots pabeigt ziemā.

I.Balodis informē, ka Dzelmju notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve nav uzsākta, jo līdz šim tā veikšanai nav atrasts finansējums.

A.Troska norāda, ka plānā nepieciešams precizēt pasākumu, kurā paredzēts saglabāt Daugavas krastu mežus un dabiskās pļavas. Norāda, ka nepieciešams atrast saprātīgu vidusceļu, lai ievērotu gan zemes īpašnieku, gan dabas aizsardzības intereses.

B.Strazdiņa apņemas pasākumu precizēt norādot konkrētus metrus.

Turpmākajā sanāksmes laikā tiek apspriests lieguma individuālo AIN projekts.

I.Balodis ierosina dzēst vispārējo AIN punktu, kurš zemes īpašniekiem aizliedz ierobežot pārvietošanos pa to īpašumā esošajām takām un ceļiem.

Diskusijas laikā vienojas, ka liegumā nav takas vai ceļi, pa kuriem brīvu pārvietošanos nepieciešams saglabāt un, ka punkts no noteikumiem dzēšams.

A.Troska norāda, ka punkts, kurš aizliedz mainīt ūdenskrātuves krasta līniju svītrojams. Norāda, ka krasta līnija tiks mainīta, piemēram, ierīkojot laivu piestātnes.

Diskusijas laikā vienojas, ka noteikumos jāparedz iespēja ar reģionālās vides pārvaldes atļauju krasta līniju mainīt.

M.Vīlipsons iebilst pret paredzēto zāles dedzināšanas aizliegumu.

Diskusijas laikā vienojas, ka atsevišķās vietās, saskaņojot ar reģionālo vides pārvaldi, pēc pļavu atjaunošanas vienreizēja dedzināšana būtu pieļaujama.

A.Troska ierosina dzēst punktu, kurš aizliedz liegumā rīkot sacensības.

Diskusijas laikā vienojas, ka brīvi kuģojamajā daļā saskaņojot ar reģionālo vides pārvaldi pēc 1.jūlija sacensību rīkošana būtu atļaujama.

I.Balodis ierosina dzēst punktu, kurš liegumā aizliedz būvēt jaunas hidrotehniskās būves.

Diskusijas laikā vienojas, ka punkts jāprecizē, tā kā pašreizējā redakcijā tas nepieļauj arī laivu piestātņu izbūvi.

Sanāksmes noslēgumā vienojas, ka plāna sabiedriskā apspriešana varētu notikt novembra vidū Lielvārdes novada domē.

Protokolētājs:

L.Enģele

Sanāksmes vadītājs:

I.Bodnieks

**Pārskats par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" 1.redakcijas sabiedrisko
apspriešanu**

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2007.gada 23.novembrī Lielvārdes novada domē. Informācija par sabiedriskās apspriešanas sanāksmi tika izsludināta laikrakstos "Latvijas Vēstnesis" un "Ogres ziņas", kā arī Latvijas Dabas fonda un Jumpravas pagasta interneta mājas lapās. Sludinājumi par sanāksmes norisi tika izlikti pašvaldību ēkās uz ziņojuma dēļa. Divas nedēļas pirms sanāksmes norises dienas ar plāna 1.redakciju bija iespējams iepazīties Lielvārdes novada domē un Jumpravas, Birzgales pagastu padomēs. Plāna 1.redakcijas elektroniskā versija bija pieejama Latvijas Dabas fonda un Jumpravas pagasta mājas lapās.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē piedalījās desmit dalībnieki. Sanāksmē izteiktie komentāri fiksēti sanāksmes protokolā (1.5.pielikums). Sanāksmes laikā izteikto priekšlikumu apkopojums sniegts šī pielikuma tabulā.

Pirms sabiedriskās apspriešanas sanāksmes tika saņemts telefonisks komentārs no M.Vīlipsona. Telefona sarunā izteiktie ierosinājumi citēti šī pielikuma tabulā (ierosinājumu Nr.1. un Nr.2.).

Citus priekšlikumus dabas aizsardzības plāna izstrādātāji sabiedriskās apspriešanas laikā, vai noteiktajā termiņā pēc tās netika saņēmuši.

14. pielikuma tabula

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā izteikto
priekšlikumu apkopojums

Nr.	Sanāksmes laikā izteiktie priekšlikumi	Komentārs
1.	Lieguma teritorijā atļaut zvejot ar tīkliem	Zvejniecība ar tīkliem, neskaitot murdus, lieguma teritorijā aizliegta saskaņā ar vispārējiem zvejas noteikumiem. Pirms zinātniski pamatotas ūdenskrātuves zivju resursu stāvokļa izvērtēšanas, vispārējo zvejas noteikumu mīkstināšanai nav pamata.
2.	Ļāvu atjaunošanu veikt par Latvenergo līdzekļiem.	Lieguma ūļu apsaimniekošanai privātajiem zemespašniekiem pieejami līdzekļi gan no DAP, gan Lauku attīstības plāna līdzekļiem.
3.	Pie apsaimniekošanas pasākumu izmaksām minēt pasākumu izpildes kontroles izmaksas	Korekcijas iestrādātas plānā
4.	Pie pasākumu finansu avotiem minēt iespējami vairāk finansu avotus un, kā pasākumu izpildītājus minēt iespējami vairāk alternatīvus izpildītājus.	Korekcijas iestrādātas plānā
5.	Norādīt plānā lietoto saīsinājumu skaidrojumu	Plānā lietoto saīsinājumu skaidrojums plānam pievienots
6.	Precizēt vai papildināt individuālo AIN punktus Nr.6.11., 7.9. un 7.11. sanāksmes protokolā fiksētajā redakcijā	Individuālo AIN punkti precizēti
7.	Dzēst vispārējo AIN punktus Nr.5. un 16.28.6.	Individuālo AIN punkti dzēsti
8.	Individuālo AIN projektu atrādīt Vides Ministrijas speciālistiem.	Pēc Vides Ministrijas darbinieku ierosinājuma dzēsts vispārējo AIN punkts Nr. 16.1 un 5., papildināts individuālo AIN punkts Nr.6.18. un pārformulēti noteikumu punkti, kuri nosaka lieguma sezonālos pārvietošanās un izmantošanas ierobežojumus (Nr.9.-13.)

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas protokols
Lielvārdes novada dome, 2007. gada 23. novembris

Dalībnieku saraksts

Nr.	Vārds, Uzvārds	Organizācija
1.	Ilmārs Bodnieks	Dabas aizsardzības pārvalde
2.	Māra Kalniņa	Latvenergo
3.	Lelde Enģele	Latvijas Dabas fonds
4.	Imants Balodis	Jumpravas pagasta pašvaldība
5.	Aivars Troska	Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs
6.	Maira Liepa	Lielvārdes Dome
7.	Daiga Dātava	"Laikraksts "Ogres ziņas
8.	Ilze Fokina	Lielvārdes Dome
9.	Aivita Henriņa	Ores rajona TIC direktore, projektu vadītāja
10.	Baiba Strazdiņa	Latvijas Dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksmes sākās plkst. 10:10

Sanāksme beidzas plkst. 12:00

B.Strazdiņa atklāj sanāksmi, iepazīstinot ar plānoto sanāksmes darba kārtību, informē par plāna izstrādes gaitu, konstatētajām lieguma vērtībām, tās ietekmējošajiem faktoriem un plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

I.Balodis norāda, ka apsaimniekošanas pasākumu tabulā plāna pirmajā redakcijā vēl palikušas atsevišķas tukšas ailes un pie pasākumu izmaksām nav paredzētas izmaksas, kuras veidosies īstenojot šo pasākuma izpildes kontroli.

A.Heniņa norāda, ka Ogres tūrisma informācijas centru kā potenciālo tūrisma ietekmes monitoringa veicēju norādīt var, vienīgi jāpatur prātā plānotā teritoriālā reforma. A.Troska ierosina pie šī un citiem pasākumiem norādīt "vai līdzvērtīga struktūra".

I.Balodis norāda ka vietām plāna tekstā aizliegums pārvietoties sezonas lieguma zonā noteikts 30.jūnijs, vietām 1.jūlijs.

A.Troska ierosina dzēst vispārējo AIN projekta punktu Nr.5.

I.Balodis ierosina no individuālo AIN projekta punkta Nr.6.11. svītrot vārdus "un zirgiem".

A.Heniņa ierosina papildināt individuālo AIN projekta punktu Nr.7.9. ar piebildi, "izņemot informācijas standus un norādes".

I.Balodis ierosina dzēst vai pārformulēt vispārējo AIN punktu Nr.16.28.6. "vākt dabas materiālus kolekcijām", tā kā tas ļoti nekonkrēts.

A.Troska ierosina papildināt individuālo AIN projekta punktu Nr.7.11. ar piebildi, "izņemot vispārīzglītojošo skolu pētījumus".

I.Balodis ierosina plāna tekstā izmantot lieguma nosaukumu rakstīt tikai vienā redakcijā "Dabas liegums "Daugava pie Kaibalas" un norāda uz divām vietām plāna tekstā, kur "dabas liegums" vietā rakstīts "dabas parks".

I.Bodnieks ierosina plāna sākumā pievienot plānā lietoto saīsinājumu skaidrojumu.

A.Troska ierosina sagatavoto individuālo AIN projektu atrādīt Vides Ministrijas darbiniekiem, lai pēc plāna apstiprināšanas tajos tiktu ieviesti iespējami mazāk korekciju.

Sanāksmes noslēgumā B.Strazdiņa informē par turpmāko plāna izstrādes gaitu. Pēc A.Heniņas jautājuma B.Strazdiņa rezumē, ka pasākumus, kuri nav pretrunā ar vispārējiem AIN (MK not. Nr.415.) , var sākt realizēt pirms lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanas Ministru Kabinētā.

Protokolētājs: L.Enģele

Sanāksmes vadītājs: B.Strazdiņa

Pašvaldību sanāksmju, kurās lemts par dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" apstiprināšanu protokolu izraksti

NORAKSTS

Latvijas Republika
Ogres rajons

LIELVĀRDES NOVADA DOME

Raiņa iela 11A, Lielvārde, Ogres raj., LV-5070, tel. 5053370 fax. 5053775, e-pasts: dome@lielvarde.lv, PVN reģ. Nr. 90000024489

SĒDES PROTOKOLA IZRAKSTS

Lielvārdē

2007. gada 28. decembrī

Nr. 16

12.

PAR DABAS AIZSADZĪBAS PLĀNA DABAS LIEGUMAM „DAUGAVA PIE KAIBALAS” SASKAŅOŠANU

Lielvārdes novada domē 14.12.2007. saņemta Latvijas dabas fonda vēstule reģ.Nr.1500/1-7.3, ar lūgumu saskaņot izstrādāto dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Daugava pie Kaibalas”.

Dabas liegumam „Daugava pie Kaibalas” aizsargājamās teritorijas statuss piešķirts 2004. gadā; tā ir arī starptautiskas nozīmes aizsargājamā teritorija, kas iekļauta NATURA 2000 vietu sarakstā. Dabas lieguma 579ha platība izvietota trīs pašvaldību teritorijās – Lielvārdes novadā, Jumpravas un Birzgales pagastā.

Lai saskaņotu dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses un vietējo iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes, nodrošinot teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, vienlaicīgi piemērojot šo teritoriju izziņas, atpūtas, tūrisma un ekoloģiskās izglītošanas nolūkiem, tika izstrādāts teritorijas dabas aizsardzības plāns.

Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 3.punktu un MK 09.10.2007. noteikumu Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” 33.punktu, atklāti balsojot ar 9 balsīm par, (A.Kleperis, A.Kruvesis, K.Krūmiņš, A.Avena, I.Mistre, A.Pētersons, V.Saratova, A.Troska, V.Viesiņš) pret-nav, atturas-nav, Lielvārdes novada dome **nolemj:**

1. Saskaņot Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Daugava pie Kaibalas”.

Sēdes vadītājs
Domes priekšsēdētājs

A.Troska

NORAKSTS PAREIZS
Lielvārdes novada domes atbildīgā
sekretāre

G.Mendzina

Lielvārdē 2008. gada 4. janvārī

Latvijas Republikas
Ogres rajona
JUMPRAVAS PAGASTA PAŠVALDĪBA

Daugavas iela 6, Jumprava, Ogres rajons, LV-5022, tel.5057472, fakss.5057495, e-pasts:
pagasts@jumprava.lv, reģ.Nr.90000013786

SĒDES PROTOKOLA IZRAKSTS

2007.gada 19.decembris

Nr. 17

Pagasta padomes
SĒDES PROTOKOLS
Ogres rajona Jumpravas pagasts

19.12.2007.

Nr. 17

7.§.

Par dabas aizsardzības plāna izskatīšanu un saskaņošanu.
(I. Balodis, R. Saulītis)

Izskatot Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas aizsardzības plānu 2008.-2018.gadam dabas liegumam „Daugava pie Kaibalas”, atklāti balsojot: **PAR – 8** deputāti (Reinis Saulītis, Aivars Lasis, Andris Ūdris, Imants Balodis, Benita Jaunzeme, Alīna Ķeizere, Vitālijs Muzika, Diāna Keiviša), **PRET – nav**, **ATTURAS – nav**, Jumpravas pagasta padome **NOLĒMA**:

Atbalstīt Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas aizsardzības plānu 2008.-2018.gadam dabas liegumam „Daugava pie Kaibalas”.

Šo lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvajā rajona tiesā (Rīgā, Antonijas ielā 6, LV – 1010).

Pagasta padomes priekšsēdētājs

(paraksts)

I. Balodis

Izraksts pareizs

Ogres rajona Jumpravas pagasta
padomes sekretāre

27.12.2007.

L.Zariņa

LATVIJAS REPUBLIKA
OGRES RAJONA BIRZGALES PAGASTA PADOME

Lindes iela 2, Birzgales pagastā, Ogres rajonā, LV-5033. Tālrunis Nr. 65034212, 65034125.
Fakss Nr. 65035980. Reģ. Nr. 90000024506. E-pasts : pagasts@birzgale.oic.lv

---

Ogres rajonā Birzgales pagastā

18.12.2007., Nr.1-14/338
Uz 12.12.2007., Nr.3.-5.2/283

Latvijas Dabas fonds
Raiņa bulv. 31-6, Rīga, LV-1050

Par dabas aizsardzības plāna izskatīšanu un saskaņošanu

Birzgales pagasta padome ir iepazīsies ar dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Daugava pie Kaibalas” un neiebilst plāna apstiprināšanai gala redakcijā.

Padomes priekšsēdētājs

Kotāns 65034212

P.Kotāns

SANEMTS
Latvijas Dabas fondā
28. 12. 2007.
Nr. 261

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas 3. sanāksme

Lielvārdes novada dome, 2008. gada 25. janvāris

Dalībnieku saraksts

Nr.	Vārds, Uzvārds	Organizācija
1.	Ilmārs Bodnieks	Dabas aizsardzības pārvalde
2.	Māra Kalniņa	Latvenergo
3.	Ivars Titovs	Lielrīgas RLP
4.	Imants Balodis	Jumpravas pagasta pašvaldība
5.	Aivars Troska	Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs
6.	Maira Liepa	Lielvārdes Dome
7.	Pāvels Kotāns	Birzgales pagasts
8.	Ilze Fokina	Lielvārdes Dome
9.	Aivita Henriņa	Ogres rajona TIC direktore, projektu vadītāja
10.	Baiba Strazdiņa	Latvijas Dabas fonds
11.	Ilmārs Atte	VVD Lielrīgas RVP

Sanāksmes protokols

Sanāksmes sākas plkst. 10:05

Sanāksme beidzas plkst. 10:15

I.Bodnieks atklāj sanāksmi un dod vārdu B.Strazdiņai..

B.Strazdiņa informē par dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem un uz to pamata veiktajiem plāna papildinājumiem. Informē, ka pēc sabiedriskās apspriešanas sanāksmes, konsultējoties ar Vides Ministrijas darbiniekiem, veikti redakcionāli labojumi lieguma individuālo AIN projektā, kā rezultātā mainīta individuālo AIN projekta punktu numerācija, dzēsts punkts Nr.16.1. un redakcionāli precizēti projekta punkti Nr. 6.8., 9., 10., 11., 12. un 13.

B. Strazdiņa informē, ka dabas aizsardzības plāns saskaņots Lielvārdes novada domes un Jumpravas pagasta padomes sēdē, kā arī saņemts pozitīvs atzinums no Birzgales pagasta pašvaldības.

Uzraudzības grupas dalībniekiem nav jautājumu par izstrādāto dabas aizsardzības plānu un tiek parakstīts uzraudzības grupas sanāksmes protokola pielikums.

Protokolētājs:

B.Strazdiņa

Sanāksmes vadītājs:

I.Bodnieks

Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sēdes protokolam

Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējā sēde notiek 2008.gada 25.janvārī plkst. 10:00 Lielvārdes novada domē

Uzraudzības grupas sastāvs:

1. Ilmārs Bodnieks, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas pārvaldes vecākais referents;
2. Ilmārs Atte, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes vecākais inspektors;
3. Imants Balodis, Jumpravas pagasta priekšsēdētājs;
4. Pāvels Kotāns, Birzgales pagasta priekšsēdētājs;
5. Aivars Troska, Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs;
6. Ina Grīsele, Rīgas-Ogres virsmežniecības Vides un meža aizsardzības daļas vadītāja;
7. Māra Kalniņa, AS „Latvenergo” Vides un darba aizsardzības departamenta Vides pārvaldības daļas vadītāja;
8. Ivars Titovs, Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālās iauksaimniecības pārvaldes Zemes un ūdens resursu daļas vecākais eksperts;
9. Jānis Balodis, Valsts Vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes Rīgas iekšējo ūdeņu sektora vecākais inspektors;
10. Aivita Henriņa, Pašvaldību aģentūras „Ogres rajona Tūrisma informācijas centrs” projektu vadītāja;
11. Baiba Strazdiņam dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja.

Ar šo uzraudzības grupas locekļi apstiprina, ka tikuši iesaistīti dabas aizsardzības plāna izstrādē, regulāri informēti par plāna izstrādes gaitu un uzklausi sakarā ar ieteikumiem dabas aizsardzības plānam.

Apstiprinu, ka daba aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr.686. "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību";

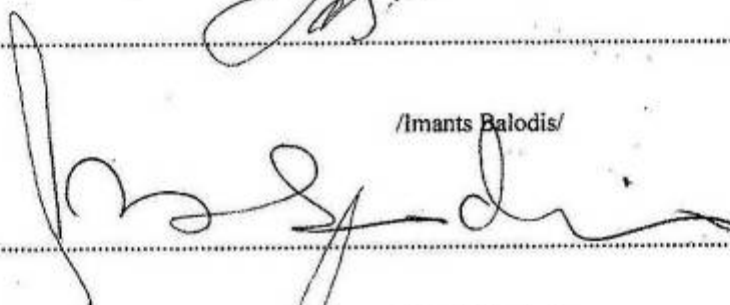
1. /Ilmārs Bodnieks/

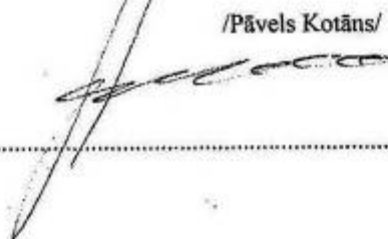
2. /Ilmārs Atte/

3. /Imants Balodis/

4. /Pāvels Kotāns/

5.

/Aivars Troska/

6.

/Ina Grīšle/

7.

/Māra Kalniņa/

8.

/Ivars Titovs/

9.

G.2. priekšmetu nīvēt. ar 1. marta vai ledus izdošanas.

/Jānis Balodis/

10.

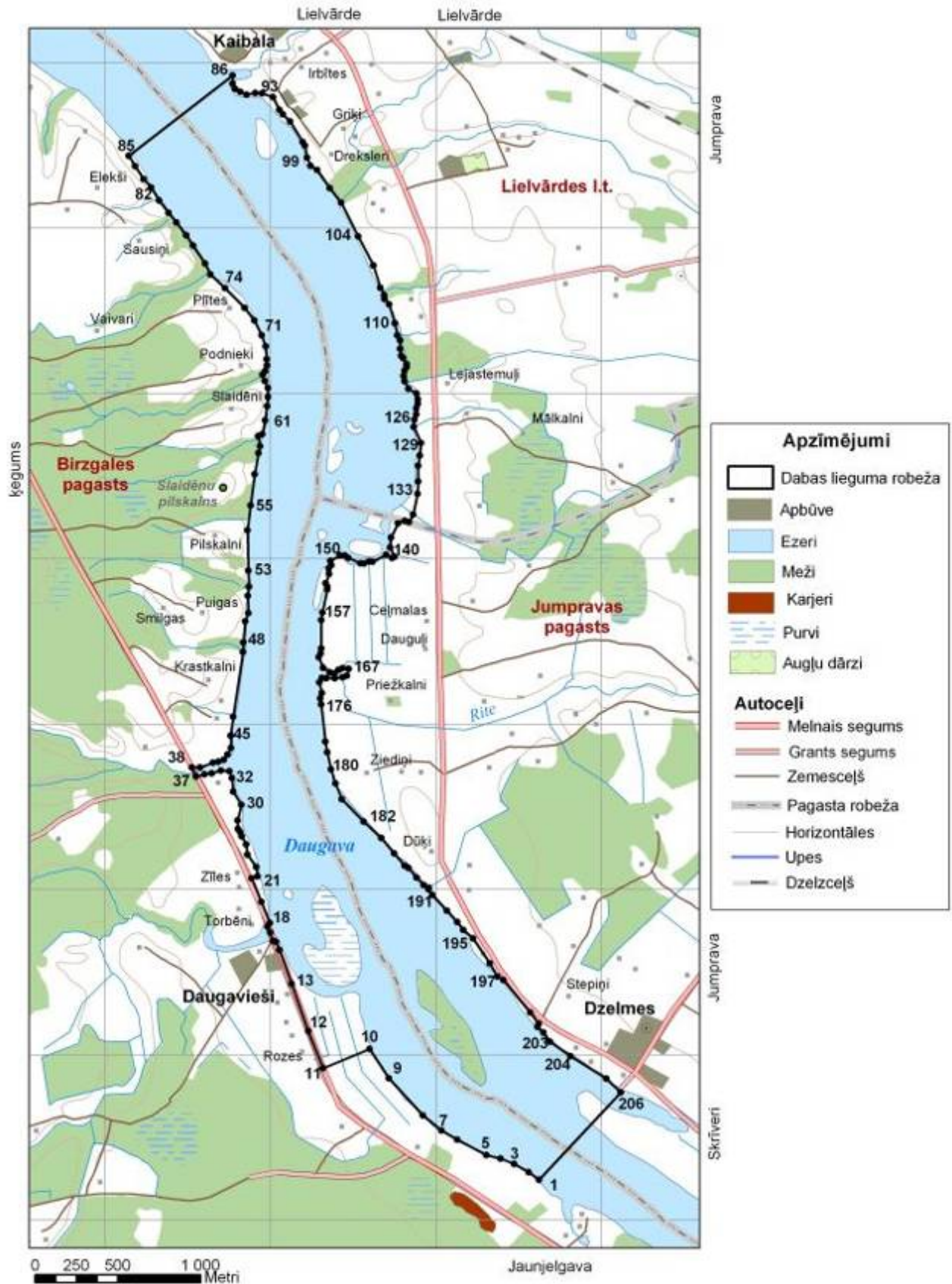
/Aivita Henriņa/

11.

/Baiba Strazdiņa/

Dabas lieguma „Daugava pie Kaibālas” robežas shēma un robežas lūzuma punktu koordinātas

Lieguma robežas shēma

2.pielikuma turpinājums

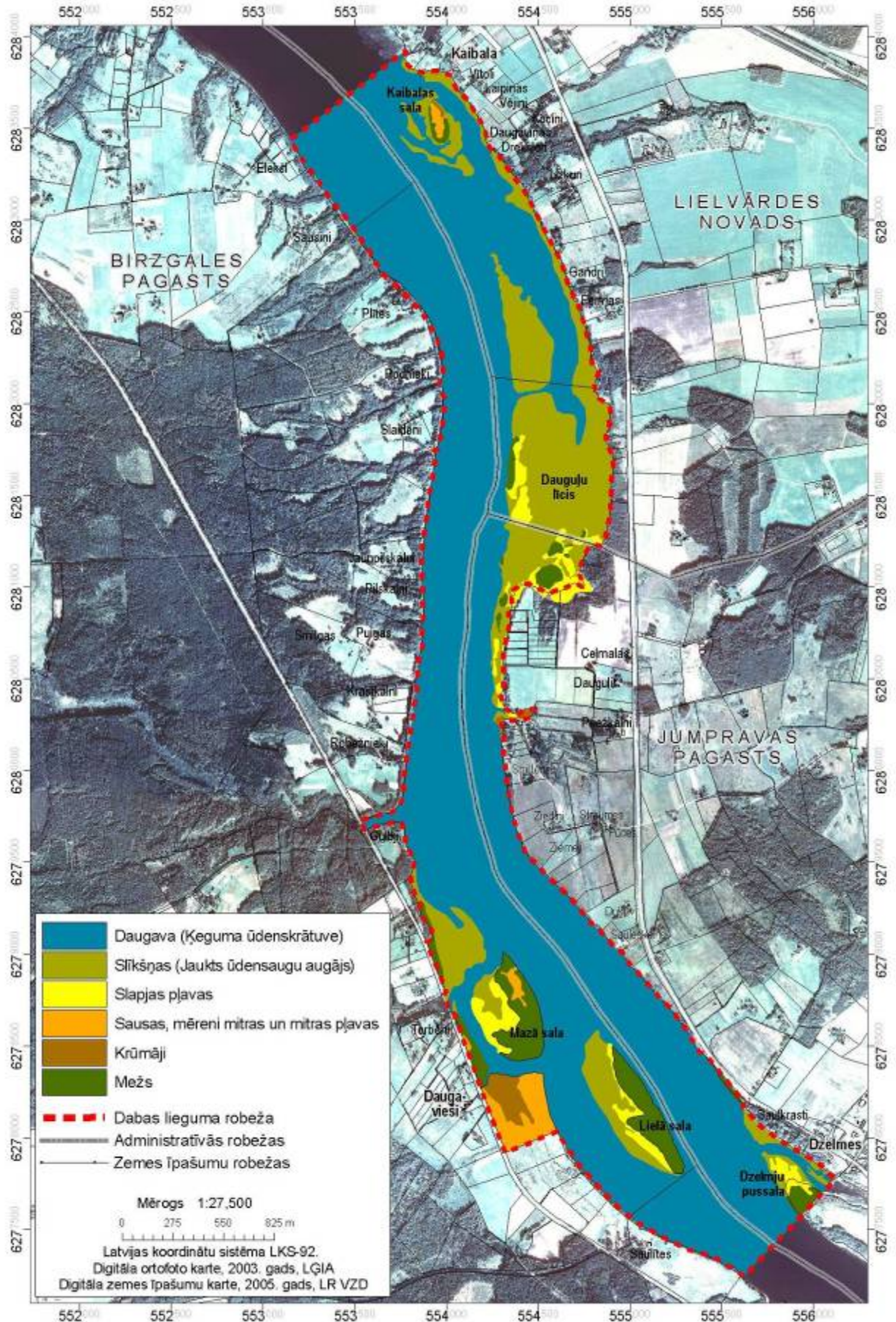
Dabas lieguma „Daugava pie Kaibalas” robežpunktu koordinātas

robežpunkts	X koordināta	Y koordināta	robežpunkts	X koordināta	Y koordināta
1	555624	277245	51	553865	280775
2	555560	277290	52	553873	280831
3	555474	277339	53	553869	280929
4	555391	277371	54	553863	281173
5	555307	277392	55	553882	281323
6	555130	277485	56	553907	281511
7	555036	277541	57	553930	281639
8	554923	277633	58	553940	281680
9	554716	277858	59	553928	281742
10	554601	278035	60	553954	281754
11	554320	277918	61	553971	281836
12	554232	278142	62	553982	281924
13	554130	278429	63	553987	281978
14	554055	278632	64	553988	282033
15	554036	278684	65	553968	282074
16	554017	278688	66	553954	282112
17	554001	278740	67	553972	282136
18	553983	278776	68	553981	282168
19	553999	278796	69	553979	282207
20	553948	278924	70	553974	282285
21	553888	279067	71	553949	282352
22	553924	279078	72	553906	282441
23	553917	279136	73	553847	282517
24	553863	279211	74	553728	282638
25	553855	279272	75	553641	282718
26	553830	279320	76	553609	282785
27	553821	279347	77	553536	282895
28	553807	279366	78	553495	282956
29	553805	279418	79	553435	283032
30	553828	279511	80	553388	283092
31	553778	279591	81	553331	283166
32	553771	279672	82	553282	283245
33	553755	279714	83	553237	283296
34	553703	279718	84	553186	283375
35	553648	279702	85	553147	283437
36	553605	279695	86	553775	283923
37	553554	279682	87	553774	283873
38	553528	279738	88	553790	283841
39	553578	279737	89	553819	283823
40	553656	279765	90	553858	283807
41	553689	279772	91	553910	283816
42	553721	279783	92	553952	283814
43	553744	279816	93	554017	283792
44	553765	279856	94	554055	283715
45	553763	279931	95	554078	283689
46	553778	280045	96	554121	283644
47	553836	280435	97	554197	283520
48	553838	280494	98	554210	283498
49	553850	280621	99	554223	283426
50	553869	280671	100	554245	283376
101	554285	283351	154	554336	280851
101	554285	283351	154	554336	280851

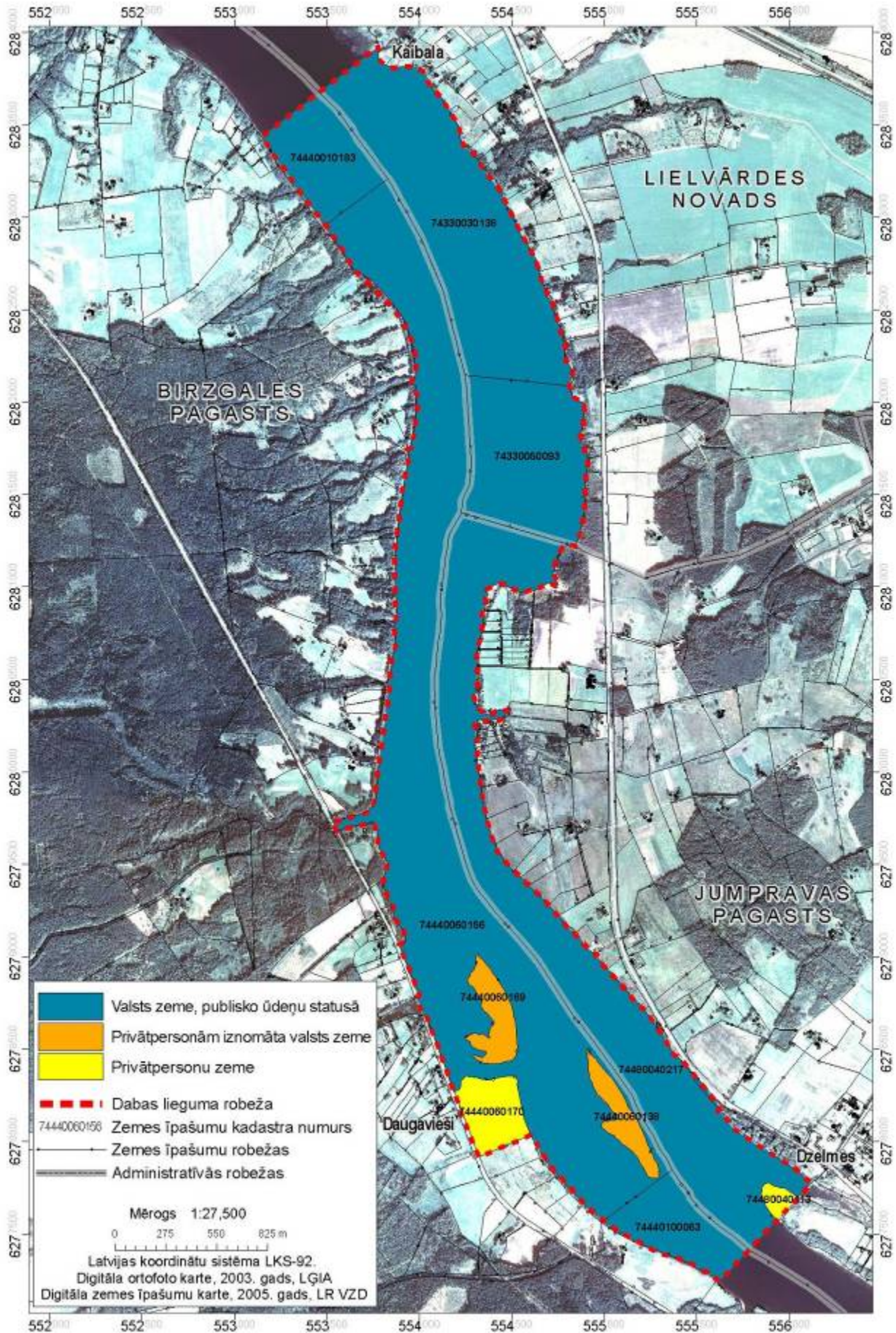
Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" dabas aizsardzības plāns, 2008. – 2018.

102	554361	283241	155	554346	280832
103	554429	283154	156	554346	280813
104	554532	282949	157	554316	280675
105	554624	282774	158	554309	280629
106	554666	282639	159	554310	280457
107	554689	282594	160	554305	280428
108	554690	282570	161	554294	280405
109	554719	282537	162	554321	280340
110	554753	282423	163	554360	280312
111	554769	282352	164	554388	280306
112	554785	282320	165	554413	280328
113	554786	282269	166	554439	280337
114	554791	282228	167	554476	280335
115	554802	282213	168	554463	280292
116	554824	282178	169	554439	280283
117	554826	282161	170	554392	280277
118	554813	282139	171	554340	280277
119	554806	282105	172	554314	280278
120	554812	282073	173	554298	280252
121	554834	282027	174	554314	280186
122	554884	281998	175	554304	280154
123	554892	281964	176	554309	280119
124	554892	281937	177	554333	279894
125	554883	281909	178	554346	279830
126	554883	281874	179	554369	279725
127	554871	281840	180	554394	279640
128	554868	281797	181	554433	279545
129	554910	281699	182	554564	279410
130	554905	281623	183	554671	279311
131	554894	281563	184	554750	279218
132	554895	281467	185	554812	279143
133	554890	281393	186	554835	279131
134	554863	281267	187	554884	279071
135	554839	281222	188	554926	279028
136	554814	281230	189	554960	279010
137	554772	281215	190	554957	279000
138	554731	281128	191	554980	278967
139	554725	281068	192	555068	278871
140	554752	281012	193	555130	278802
141	554737	281004	194	555166	278755
142	554700	281023	195	555226	278704
143	554619	280981	196	555327	278554
144	554597	280984	197	555373	278472
145	554567	280970	198	555409	278452
146	554546	280972	199	555571	278255
147	554473	281004	200	555623	278187
148	554453	281019	201	555614	278168
149	554423	281020	202	555651	278133
150	554364	280988	203	555691	278078
151	554370	280960	204	555814	277990
152	554355	280942	205	556030	277856
153	554356	280907	206	556117	277772

Zemes lietošanas veidi dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”

Zemes īpašumu veidi dabas liegumā „Daugava pie Kaibalas”

Dabas lieguma „Daugava pie Kaibalas” apsaimniekošanas pasākumi

